YAĞMUR GİBİ SÖYLE BANA

TENNESSEE WILLIAMS

TENNESSEE WILLIAMS

YAĞMUR GİBİ SÖYLE BANA

Türkçeleştiren: Tomris Uyar

Thomas Lanier Williams, 1914'te Columbus, Mississippi'de doğdu. Sert ve alkolik bir baba, geçmişte yaşayan bir anne ve çok sevdiği şizofren kız kardeşinden oluşan ailesiyle Güney'in tutucu, dindar ortamında yetişti. Geçim sıkıntısı yüzünden sık sık kesintiye uğrayan öğrenimini sonunda Iowa Devlet Üniversitesi'nin Tiyatro Yazarlığı Bölümü'nden mezun olarak bitirdi (1938). Onu ilk üne kavuşturan oyunu *Battle of Angels'ı (Melekler Savaşı), The Glass Menagerie (Sırça Kümes), Summer and Smoke (Yaz ve Duman), The Rose Tattoo (Dövme Gül), Cat On A Hot Tin Roof (Kızgın Damdaki Kedi), Sweet Bird Of Youth (Gençliğin Tatlı Kuşu), The Night of the Iguana (Iguana'nın Gecesi), The Milk Train Doesn't Stop Here Anymore (Süt Treni Artık Burada Durmuyor)* gibi büyük ilgiyle karşılanan ve çoğu filme çekilen yapıtları izledi; çeşitli ödüller kazandı.

Bu seçkideki tek perdelik oyunlar, onun her kesimden gelme amatör tiyatroseverlere açık "gece atölyesi"ndeki oyunlarını kapsıyor.

Yapıtlarında hep toplumla bağdaşamayan, katı kurallardan yara alan kişilikleri işleyen yazar, tiyatroda kullandığı şiirsel dil ve atmosferle olduğu kadar özyaşamından kaynaklanan tiplemeleriyle, özellikle soluk, hüzün verici, bazen acınası dürüst olmakta direnen kişileriyle de belleklerde yer etti.

Türkçeye Arzu ya da İhtiras Tramvayı diye çevrilen *A Streetcar Named Desire*'da –New Orleans'ta adı *Desire* olan somut bir tramvayın işlediği bilinmediğinden olacak– başkişi Blanche Du Bois, oyunun bir yerinde "yaşamını yabancıların inceliğine borçlu olduğundan" söz eder. *Bir Madonna'nın Portresi*'ndeki Miss Collins de ondan pek farklı değildir, Williams'ın ünlü romanı *The Roman Spring of Mrs. Stone* (*Mrs. Stone'un Roma Baharı*)'ndaki kadın başkişi de.

1983'te bir otel odasında ölen ya da intihar eden Tennessee Williams'ın anılarına *Yabancıların İnceliği* adını vermesini bu ışıkta da incelemek gerek.

BİR MADONNA'NIN PORTRESİ

Miss Lilian Gish'in yeteneğine ve zarafetine, saygıyla.

MISS LUCRETIA COLLINS
KAPICI
ASANSÖRCÜ OĞLAN
DOKTOR
HASTABAKICI
MR. ABRAMS

Orta halli bir apartmanın oturma odası. Mobilyalar eski tarzdır. Her yer toz içinde, darmadağınıktır. Arka duvardaki kapı, yatak odasına açılır; sağdaki ise, dışarki hole.

MISS COLLINS: Richard! *(Kapı, birden ardına kadar açılır, MISS COLLINS, çılgınlar gibi dalar odaya. Orta yaşlı, evde kalmış bir kızdır, hafif kamburdur, buruşuk yüzü heyecandan kızarmıştır. Saçları, genç bir kıza yaraşacak şekilde bukle bukledir, üstünde oldukça eski günlerden kalma, bir çeyiz sandığından çıkarılmış izlenimi veren farbalalı bir sabahlık vardır.)* Hayır, hayır, kesinlikle hayır! İsterse bütün kilise duysun, umurumda değil! *(Telefona sarılır.)* Yönetici, yöneticiyle görüşmem şart! Çabuk olun lüften, yetişin, bir adam var burada! *(Görünmeyen birine telaşla fısıldarcasına.)* Saygınlığım kalmamış demek hem de hiç!.. Mr. Abrams? *(gergin, usul bir sesle)* Gazetecilerin kulağına gitmesini asla istemem ama yukarı katta korkunç bir şeyler dönüyor. Evet burası, Miss Collins'in çatı katındaki dairesi. Şimdiye kadar, kiliseyle ilişkilerimi göz önünde tutarak şikâyette bulunmamıştım. Bir zamanlar Pazar Okulu Yöneticisi'nin başyardımcısıydım, birinci sınıfın öğretmeniydim. Noel gösterisi için elimden geleni yaptım. Bakire Meryem Ana'mızın giysisini hazırladım. Bilginlerin giysilerini diktim. Evet şimdi başıma gelene bakın, benim hiçbir suçum yokken bu adam, kaç gecedir, kim bilir kaç gecedir evime dalıyor –pis isteklerini tatmin ediyor! Anladınız mı? Bir kere de değil, defalarca Mr. Abrams! Kapıdan mı giriyor pencereden mi, yoksa yangın merdiveninden mi bilmiyorum, kilisedekilerin bildikleri gizli bir geçit mi var yoksa –her neyse şu anda burada, yatak odamda, kendisini başımdan atamıyorum, yardım şart! Hayır hayır, hırsız falan değil Mr. Abrams, Mississippi Webb'den, çok iyi bir aileden geliyor ama o kadın yok mu, adamın kişiliğini mahvetmiş, kadınlara olan saygısını

silip süpürmüş. Mr. Abrams? Mr. Abrams dedim! Allah kahretsin! *(Almacı öfkeyle çarpar, bir an çılgın bakışlarla odaya göz gezdirdikten sonra yatak odasına koşar.)* Richard! *(Kapıyı arkasından gürültüyle iter. Biraz sonra koyu gri iş tulumuyla ihtiyar KAPICI girer. Ortalığa yarı hüzünlü buruk bir bakış attıktan sonra çekinerek içeri seslenir.)*

KAPICI: Miss Collins? *(Dışarıda asansörün kapısı açılır, ASANSÖRCÜ OĞLAN üniformasıyla hol kapısından girer.)*

ASANSÖRCÜ: Nerde o?

KAPICI: Yatak odasında anlaşılan.

ASANSÖRCÜ *(sırıtarak)*: Herifi oraya mı kapatmış?

KAPICI: Galiba. *(MISS COLLINS'in içerde esrarengiz davetsiz misafirle tartıştığı duyulur belli belirsiz.)*

ASANSÖRCÜ: Abrams ne yap dedi sana?

KAPICI: Onlar gelene kadar burda kalıp ona göz kulak olacakmışım.

ASANSÖRCÜ: Amma iş ha!

KAPICI: Örtsene şu kapıyı!

ASANSÖRCÜ: Aralık bırakayım ki zilin sesini duyayım oğlum. Ne manzara ama di mi?

KAPICI: En az on beş yirmi gündür temizlik yüzü görmemiş burası. Kalıbımı basarım. Abrams şu duvarlara bir baksa, yüreğine iner garanti.

ASANSÖRCÜ: Nasıl bu hale gelmiş dersin?

KAPICI: Kimseyi içeri sokmuyor ki.

ASARSÖRCÜ: Duvar kâğıdı döşeyenleri de mi, ha?

KAPICI: Yav, su tesisatçısı bile sokmuyor. Alt kattaki banyonun duvarındaki sıvalar döküldü de ancak o zaman pes etti, boru tıkalıymış. Mr. Abrams, yedek anahtarla soktu tesisatçıyı içeri o yokken n'apsın.

ASANSÖRCÜ: Off be! Bir köşeye para saklamış mıdır dersin? Bi

dolu kaçık şiltelerin falan altında biriktiriyor tonlarla parayı.

KAPICI: Yok canım. Onun aydan aya gelen emekli maaşı çeki gibi bir şeyi var topu topu, hep Mr. Abrams'a bırakır tahsilini. Güneyli hanımefendiler para-puldan anlamazlarmış ona dediğine göre. Son zamanlarda o çekler de gelmez oldu.

ASANSÖRCÜ: İşe bak!

KAPICI: Ya maaş kesildi ya da ona benzer bir şey. Abrams'ın demesine göre, kiliseden onun adına bir bağış koparmış bu evde kalabilsin diye, kendisinin haberi yokmuş. Dökütü haline bakma, burnundan kıl aldırmıyor, öyle gururlu!

ASANSÖRCÜ: Bak bak neler diyor!

KAPICI: Ne diyor?

ASANSÖRCÜ: Heriften özür diliyor! Polis çağırdığı için!

KAPICI: Polisin geleceğini mi sanıyor?

MISS COLLINS *(yatak odasından)*: Kes artık, kes dedim! Dur!

ASANSÖRCÜ: Yine namusunu korumaya çalışıyor! Ne patırtı be! Şikâyetler boşuna değilmiş!

KAPICI *(piposunu yakarak)*: Bu soruncusu olacak.

ASANSÖRCÜ: Gidiyor mu ha?

KAPICI *(kibriti üfleyerek)*: Bu gece.

ASANSÖRCÜ: Nereye gidiyor peki?

KAPICI *(yavaşça eski model gramofona doğru yürüyerek)*: Devlet tımarhanesine.

ASANSÖRCÜ: Aman Allah!

KAPICI: Şu parça aklında mı? *("Habire Balonlar Üflüyorum"u koyar pikaba.)*

ASANSÖRCÜ: Yok be. Ne zaman çıkmıştı bu?

KAPICI: Sen yetişemedin oğlum. Şu zırıltının yağlanması şart. *(Cebinden küçük bir kutu makine yağı çıkararak gramofonu yağlar.)*

ASANSÖRCÜ: Bizim ihtiyar kız ne zamandır oturuyor burda?

KAPICI: Abrams'ın dediğine göre yirmi beş otuz yıldır, kendisi

daha yöneticiliğe getirilmeden önce.
ASANSÖRCÜ: O kadar yıl yalnız mı yaşamış?
KAPICI: İhtiyar bir annesi varmış, on beş yıl kadar önce ameliyatta ölmüş. O günden beri burdan dışarı adım atmamış. Pazar günleri kiliseye, cuma geceleri dini bir toplantıya –her neyse– gidiyormuş, o kadar.
ASANSÖRCÜ: Amma da çok dergi biriktirmiş ha!
KAPICI: Habire toplardı bunları. Apartmanın arkasındaki çöp makinesinden çıkarırdı tek tek.
ASANSÖRCÜ: Neden ki?
KAPICI: Mr. Abrams, Campbell çorba reklamındaki çocukları kestiğini söylüyor. Hani şu kızıl saçlı, domates suratlı çocuklar var ya. Gördün değil mi?
ASANSÖRCÜ: Hıı.
KAPICI: İşte onların resimlerini biriktiriyormuş. Yığınla defter doldurmuş o çıkartmalarla, Noel'de, Paskalya'da defterleri çocuk hastanelerine taşıyormuş, yılda tam iki kere. Düzeldi değil mi? *(Yumuşak, içli ezgiyi çalmayı sürdüren gramofona bakarak.)* Cızırtı biraz azaldı hiç değilse...
ASANSÖRCÜ: Bu kadar uzun zamandır kaçık olduğunu bilmiyordum.
KAPICI: Kim kaçık, kim değil nerden belli? Bana sorarsan dünya onun kadar acayip insanlarla dolup taşıyor.
ASANSÖRCÜ: Yapma! Bunun beyni yok bir kere.
KAPICI: Avrupa'daki birtakım önemli adamlarda bunun kadar da beyin yok. Bu gece götürüp üstüne kilit vuracaklar. Keşke buncağızı salıverip öteki manyakları tıksalardı içeri. Bu zararsız; onlar zararlı. Milyonlarca insanı öldürdükten sonra ortalıkta ellerini kollarını sallayıp dolaşıyorlar!
ASANSÖRCÜ: Ama onun yaşında bir ihtiyarın birisinin ırzına geçtiğini söylemesi de iğrenç.

KAPICI: İğrenç değil, acıklı. Külüne dikkat etsene.
ASANSÖRCÜ: Ne fark eder? Bunca toz arasında kaynar gider. Buradaki bütün ıvır zıvır yarın sabah taşınacak, değil mi?
KAPICI: Hıı.
ASANSÖRCÜ: Şu eski plaklardan birkaçını sevgilime götüreyim bari, antika niyetine. Yatak odasındaki gramofon plakla daha çok işe yarıyormuş!
KAPICI: Plaklara elini sürme. Eşyaları üstünde hakkı var hâlâ.
ASANSÖRCÜ: Uyduruk âşıkları ona yeter de artar bile!
KAPICI: Sus! *(Tam uyarıda bulunacağı sırada, MISS COLLINS yatak odasından girer. Perişandır. Bitkin bir halde kapının pervazına yaslanır, kollarını dümdüz, el değmemiş göğsünde kavuşturmuştur.)*
MISS COLLINS *(soluk soluğa):* Richard... ah Richard...
KAPICI *(öksürerek):* Miss... Collins.
ASANSÖRCÜ: Merhaba Miss Collins.
MISS COLLINS *(onları yeni fark ederek):* Aman Allahım! Gelmişsiniz bile! Anneciğim geldiğinizi söylemedi bana! *(Soluk pembe bir kurdeleyle bağlanmış tirbuşonu andıran gülünç bukleterine dokunur utangaçça. Hafif oynak yine de resmiyetten şaşmayan bir Güneyli dilber havasına bürünür.)* Bu dağınıklık için sizlerden özür dilerim beyler.
KAPICI: Önemi yok Miss Collins.
MISS COLLINS: Hizmetçinin izin günü de. Sizin Kuzey'de kızlar evi çekip çevirme konusunda eksiksiz bir eğitim görürler ama Güney'de bir kızdan güzellik ve çekicilikten başka hiçbir şey beklenmez! *(Kikirder.)* Lütfen oturun. Çok mu havasız burası? Bir pencere mi açsak?
KAPICI: Yoo, Miss Collins.
MISS COLLINS *(zarif adımlarla sedire doğru giderek):* Biraz sonra *(Alnına dokunur.)* Anneciğim serinletici bir şeyler getirecek... Ayy!

KAPICI *(sevecen bir sesle):* Bir şeyiniz mi var Miss Collins?
MISS COLLINS: Yoo hayır, teşekkür ederim, hiçbir şeyim yok! Biraz sersemlemiş gibiyim. Zaten bu mevsimde hep... böyle olurum, humma gibi bir şey. *(Sedire otururken başı dönmüşçesine yalpalar.)*
KAPICI *(ona yardım ederek):* Aman dikkat Miss Collins.
MISS COLLINS *(dalgın dalgın):* Doğru, daha önce üstünde durmamıştım. *(Onları miyop bir bakışla, ikircikli bir gülümsemeyle süzer.)* Siz kiliseden geliyorsunuz değil mi beyler?
KAPICI: Hayır efendim, ben Nick'im, kapıcınız Miss Collins, bu oğlan da Frank, asansöre bakıyor.
MISS COLLINS *(biraz sertleşerek):* Öyle mi?.. Acaba neden...
KAPICI *(yumuşak bir sesle):* Mr. Abrams buraya uğramamı söyledi de, işler yolunda mı diye?
MISS COLLINS: Ya! Öyleyse size burda olup bitenlerden de söz etmiştir!
KAPICI: Bir tür tacizden söz etti.
MISS COLINS: Doğru! İnanılır gibi değil, değil mi? Yine de aramızda kalmalı bu olay. Yani başkalarına asla anlatmamalısınız.
KAPICI: Benim ağzımdan laf çıkmaz.
MISS COLLINS: Tek kelime bile lütfen!
ASANSÖRCÜ: O adam hâlâ burada mı Miss Collins?
MISS COLLINS: Hayır. Demin gitti.
ASANSÖRCÜ: Nasıl gitti peki, yatak odasının penceresinden mi çıktı Miss Collins?
MISS COLLINS *(dalgın dalgın):* Evet...
ASANSÖRCÜ: Aynısını beceren bir herif görmüştüm zamanında. Binanın yan cephesinden ta tepeye tırmanmıştı. Sinek Adam diyorlardı ona. Amma reklam olur bu Miss Collins düşünün– "Genç ve Güzel Sosyete Dilberi, Sinek Adam'ın Ağına Düştü!"

KAPICI *(oğlanı dirseğiyle sertçe dürterek):* Eşek şakalarını kendine sakla!
MISS COLLINS: Reklam mı? Asla! Yerin dibine geçerim! Eminim, Mr. Abrams gazetecilere haber vermemiştir!
KAPICI: Tabii ki hayır Bayan. Bu patavatsıza kulak asmayın siz.
MISS COLLINS *(buklelerini elleyerek):* Fotoğraf çekilecek mi sizce? Şömine rafında bir fotoğrafı var da.
ASANSÖRCÜ *(rafa doğru giderek):* Şu mu Miss Collins?
MISS COLLINS: Evet. Pazar Okulu öğretmenleri pikniği. Ben o yıl yuvadakilerin öğretmeniydim, o daha büyük erkek çocukların. Webb'den ta Crystal Springs'e kadar trende makinistin bölmesinde yolculuk etmiştik. *(Bir kız çocuğu gibi buklelerini savurarak, kırıtarak kulaklarını örter.)* Trenin düdüğü nasıl da ötüyordu! Düüt! Düüt! *(Kıkır kıkır gülerek.)* Düüüüt! O kadar korkmuştum ki kolunu omuzlarıma doladı! Ama o kız da ordaydı, nerden çıktıysa. Kız onun şapkasını kaptığı gibi kafasına taktı, sonra da alt alta üst üste bir şapka kapmaca oyunudur başladı, alt alta üst üste diyorum, alt alta üst üsteydiler! Herkes çok çok ayıp buldu bunu! Sizce de ayıp değil mi?
KAPICI: Tabii ayıp Miss Collins.
MISS COLLINS: Resmi şurda işte, rafın üstündeki gümüş çerçevede duran. Karpuzu pınarın sularında soğuttuk, sonra çeşitli oyunlar oynadık. Kız öyle bir yere saklanmış ki onu bulması kim bilir kaç saat sürdü. Hava kararmaya başladığında hâlâ bulamamıştı, herkes arkalarından fiskos ediyor, gülüşüyordu, sonunda ikisi birlikte döndüler –kız, adi bir sokak karısı gibi onun koluna asılmış– derken Daisy Belle Huston, "Bakın çocuklar!" diye haykırdı, "Evelyn'in eteğinin arkasına bakın!" Eteğin arkası çimen lekeleriyle kaplıydı– gerçekten! Hiç böyle edepsizlik duydunuz mu? Ama kız hiç bozuntuya vermedi, ortada gülecek bir şey varmış gibi bastı kahkahayı! Zafer kazanmış gibi bir hali vardı.

ASANSÖRCÜ: Bunlardan hangisi o adam Miss Collins?
MISS COLLINS: Mavi ceketli uzun boylusu, buklemi çeken. Bayılırdı buklelerimle oynamaya.
ASANSÖRCÜ: 1910 modeli bir Romeo, di mi?
MISS COLLINS *(dalgın dalgın):* Sahi mi? Aslında bu giysi pek bir şey değil de ben yakadaki danteli sevmiştim. Anneciğime dedim ki, "Giymesem bile Anneciğim, çeyiz sandığıma çok uygun!"
ASANSÖRCÜ: Bu gece balkonunuza tırmandığında nasıl giyinmişti Miss Collins?
MISS COLLINS: Efendim?
ASANSÖRCÜ: Yine o, kaskatı takma yakalı mavi çubuklu cici bey gömleği mi vardı üstünde?
MISS COLLINS: Hiç değişmemiş.
ASANSÖRCÜ: Bu kılıkta onu yakalamak güç olmasa gerek. Pantolonu ne renkti?
MISS COLLINS *(dalgın):* Bilmem.
ASANSÖRCÜ: Belki pantolonu yoktu. Duvarı tırmanırken sıyrılmıştır. Onu teşhircilikle suçlayabilirsiniz Miss Collins!
KAPICI *(oğlanın koluna yapışarak):* Ya bu lafı kesersin ya deliğine dönersin! Anladın mı?
ASANSÖRCÜ *(alayla):* Ağır ol. Bir şey duyduğu yok.
KAPICI: Ya dilini tutarsın ya da defolup gidersin. Anladın mı?
ASANSÖRCÜ: Tamam tamam. Shirley Temple o.
KAPICI: Bir hanımefendi o, dedim sana.
ASANSÖRCÜ: Amma da yaptın ha! *(Gramofonun başına döner, plakları karıştırır.)*
MISS COLLINS: Keşke böyle bir olay çıkartmasaydım. Polisler geldiğinde, açıklama yapmak zorunda kalacağım. Ama siz duygularımı anlıyorsunuz, değil mi?
KAPICI: Elbette, Miss Collins.

MISS COLLINS: Erkekler, herkesin içinde sigara içen adi kadınlara göz dikerken bir şey biliyorlardır mutlaka, ama aynı olay bekâr, ayrıca namusuna asla dil uzatılamayacak bir hanımefendinin başına gelince polise başvurmaktan başka çare kalmıyor! Tabii kız şanslıysa olayı dal budak sarmadan örtebilecek bir babasıyla ağabeyleri varsa iş değişiyor.
KAPICI: Tabii. Haklısınız Miss Collins.
MISS COLLINS: Bir sürü tatsız dedikodu çıkacak ister istemez. Özellikle kilise çevresinde. Siz Episkopalyen misiniz beyler?
KAPICI: Hayır Bayan. Katoliğiz Miss Collins.
MISS COLLINS: Ya. Yine de bizlere İngiltere'de İngiliz Katolik Kilisesi dendiğini duymuşsunuzdur. İlk Angloları –safkan İngilizler'e Anglo denirdi– vaftiz eden, orada Katolik Kilisesi'ne bağlı bir kilise kuran Aziz Paul'le doğrudan bir havarilik bağımız var. O yüzden, cahil insanlar kilisemizin kurucusunun Sekizinci Henry olduğunu ileri sürdüklerinde, –o rezil ihtiyarın sürüyle karısı var, Mavisakalı aratmayacak kadar derler!– nasıl saçmaladıklarını, Kilise Tarihi'ni bilen ve anlayan birinin bunun ne ölçüde iğrenç bulacağını kestirebilirsiniz!
KAPICI *(yatıştırırcasına):* Tabii Miss Collins. Bunu bilmeyen yok ki.
MISS COLLINS: Keşke bilselerdi ama eğitim görmeleri gerek! Babam, ölmeden önce, Aziz Michael Kilisesi'yle Glorious Hill'deki Aziz George Kilisesi'nin Başpapazıydı Mississippi'de... Ben, kelimenin tam anlamıyla Episkopalyen Kilisesi'nin gölgesinde büyüdüm. Pass Christian'da, Natchez'de, sonra Biloxi, Gulfport, Port Gibson, Columbus ve Glorious Hill! *(şaşkın hüzünlü bir sesle)* Ama biliyor musunuz ara sıra günümüz kilisesinde bir çeşit mezhep bölünmesi olduğundan kuşkulanıyorum. Şu Kuzeyli diyakozlar güzelim eski kilise geleneklerini bir kenara attılar. Sözgelimi, Kutsal Komünyon Kilisesi'ndeki Baş-

papazımız, daha kapımdan içeri adım atmadı. Diyeceksiniz ki orası gözde bir kilise, onun da işi başından aşkın yine de yabancı birini cemaate alıştırmak için biraz zaman ayırabilirdi. Ama ayıramıyor işte! Artık kimsenin zamanı yok galiba... *(Düş dünyasına daldıkça heyecanı gitgide artar.)* Bu konuyu açmamalıydım ama Kilisemizdekiler –geçenlerde bir mektup yazmıştım onlara– geceleri bu apartmanda geçen olaylardan nasıl şeytanca bir keyif duyuyorlar biliyor musunuz? Evet!! *(Çılgın bir kahkaha atarak ellerini havaya kaldırır.)* Şeytanca bir Keyif duyuyorlar!! *(Soluğunu tutar, sabahlığını el yordamıyla yoklar.)*

KAPICI: Bir şey mi arıyorsunuz Miss Collins?

MISS COLLINS: Şeyimi... mendilimi... *(Gözlerini kırparak gözyaşlarını engellemeye çalışır.)*

KAPICI *(cebinden bir bez parçası çıkararak):* Buyurun. Bunu alın Miss Collins. Bir paçavra parçası ama temizdir, yalnız ucuyla gramofonun kolunu silmiştim.

MISS COLLINS: Teşekkür ederim. Sizler çok zarifsiniz beyler. Biraz sonra Annem, soğuk bir şeyler...

ASANSÖRCÜ *(gramofona bir plak koyarak):* Bunun yabancı bir adı var ne demekse. *(Çaykovski'nin "Yalnızca Yalnız Kalpler"i çalmaya başlar.)*

MISS COLLINS *(bez parçasını göğsüne zarifçe sokuşturarak):* Özür dilerim beyler. Hava nasıl dışarda? Güzel mi?

KAPICI *(boğuk bir sesle):* Güzel, Miss Collins.

MISS COLLINS *(düşleymişçesine):* Bu mevsime göre çok sıcak. Ayine giderken astragan etolümü giymiştim ama eve dönerken elimde taşımak zorunda kaldım, üstüme öyle bastırıyordu ki. *(Gözleri kapanır.)* Yazın kaldırımlar bitmek bilmiyor...

ASANSÖRCÜ: Ama yazda değiliz ki Miss Collins.

MISS COLLINS *(düşleymişçesine):* O son blok bir türlü bitmeyecek gibi geldi bana. Hani şu bütün ağaçları kasırgada devrilen

blok. Yol güneşten ışıl ışıl parlıyor. *(Gözkapaklarını ovuşturarak.)* Yüzünü güneşten koruyamıyorsun, ben de öyle terlerim ki aksi gibi! *(Alnını bez parçasıyla zarifçe kurular.)* Sığınabileceğin ne bir dal var ne bir yaprak! Yalnızca katlanmak zorundasın. Kızarıp bozarmış suratını ön sundurmalardan çevirip önlerinden geçene kadar zarif adımlarla olabildiğince hızlı yürümen şart! Yine de bazen şansın yaver gitmiyor ah İsa Efendimiz! Birileriyle karşılaşıyorsun gülümsemek zorunda kalıyorsun! Karşıya geçmeden onları görmezden gelemezsin tabii, o kadar belli olur ki bilirsiniz... İnsanlar bi tuhaf derler hakkınızda... Onun evi işte o berbat, ağaçsız blokta, tam ortada, onunla o kadının evleri, bir de arabaları var, evlerine hep erken saatte dönüp sundurmada oturuyorlar, benim önlerinden geçişimi –ah yüce Tanrım– şeytanca bir keyifle gözetliyorlar! *(Anımsadığı işkenceden kaçınmak için yüzünü öte yana çevirir.)* Kadının gözleri öylesine delici ki iliklerime işliyor. Boğazımdaki o müthiş düğümlenmeyi, şuramdaki sancıyı *(göğsüne dokunur)* görüyor... parmağını uzatıyor, bir kahkaha attıktan sonra, "İşte seninki geçiyor," diye fısıldıyor ona, "terli kocaman kırmızı burnuyla... sana hâlâ âşık o kız kurusu!" *(Soluğu tıkanmıştır, yüzünü bez parçasıyla örter.)*

KAPICI: Belki bütün bunları unutsanız daha iyi olur Miss Collins.

MISS COLLINS: Asla, asla unutmam! Asla! Bir keresinde şemsiyemi almayı unutmuştum –annemin uzun beyaz püsküllü şemsiyesini– kilisedeki soyunma odasında unutmuştum, yüzümü gizleyebileceğim hiçbir şey yoktu yolda yürürken, bütün o insanlar arkamdan gülerken, giysilerimi alaya alırken geri de dönemezdim! Aman Allahım! Of! Allahım! Dümdüz yürümek zorunda kaldım ister istemez –son karaağacı da geçip dosdoğru o acımasız güneş ışığına çıkana kadar. Nasıl yakıp kavurdu beni anlatamam! Kamçı gibi!.. Yarabbim!.. Hem yüzüme indi

hem,bedenime!.. Adımlarımı hızlandırmaya çalıştım ama başım dönüyordu, ardımdan yetiştiler!– Tökezledim, az kalsın düşecektim, hepsi kahkahalar atmaya başladılar! Yüzüm mosmor kesilmişti, mosmor, terden sırılsıklam, o acımasız çiğ ışıkta ne kadar iğrenç göründüğünü biliyordum –sığınılacak tek gölge yok! Derken– *(Yüzü korkuyla kasılır.)* bir araba, onların evinin önüne yanaştı, ordan geçmek zorundaydım, önce kadın indi, beyazlar giymiş, tiril tiril, neşeli, karnı şişmiş, altı çocuklarının ilkine gebe. Aman Allahım!.. O da karısının arkasında duruyor, beyazlar giymiş, neşeli, serinkanlı, gülümsüyor, ikisi durmuş, beni bekliyorlar. Bekliyorlar! Yoluma gitmek zorundaydım. Başka ne gelirdi elimden? Geriye dönecek değildim ya? Asla! Biricik Tanrım, dedim, şu anda canımı alsana! Ama almadı. Başımı iyice önüme eğdim, onları göremiyormuş gibi! Kadın ne yaptı beğenirsiniz? Elini uzatıp durdurmaya çalıştı beni! O da– gülümseyerek o iri yarı beyaz gövdesiyle yoluma dikilmez mi! "Lucretia," dedi bana, "Lucretia Collins ha!" Ben– ben konuşmaya çabaladım ama sesim çıkmadı, soluğum tıkandı! Yüzümü örtüp koştum!.. Koştum!.. Nasıl koştum! *(Sedirin koluna vurarak.)* Bloğun sonuna varana kadar... karaağaçlar yine başladı orada... Sevgili İsa Hazretleri, ne kadar iyi davrandılar bana! *(Bitkin düşerek arkasına yaslanır, elini gevşekçe bırakır sedire. O susunca müzik kesilir.)* Anneme, "Anneciğim burdan gitmeliyiz!" dedim. O olaydan sonra gittik. Şimdi, bunca yıldan sonra aklına düşmüş, geri dönmüş! O evi o kadını bırakıp buraya gelmiş. Bir gün kilisenin arkasında gördüm onu. Emin değildim ama kesindi. O geceden sonraki geceydi evime ilk zorla girişi –pis isteklerini benimle tatmin etmesi... Benim eski ben olmadığımın farkında değil, bir zamanlarki duygularımın değiştiğini, anlamıyor, –hele o Cincinnatili kızdan altı çocuk peydahladıktan sonra asla– üçü ortaokula giden tam altı çocuk! Düşünebiliyor

musunuz? Altı tane! Birinin daha yolda olduğunu öğrenince ne diyecek kim bilir? Herhalde suçu bana yükleyecek, erkekler öyledir! Beni zorlayan kendisi olsa da!

ASANSÖRCÜ: Bir bebekten mi söz ettiniz Miss Collins?

MISS COLLINS *(gözlerini utançla kaçırarak, yine de yumuşak, gurur dolu bir sesle)*: Evet– bir çocuk bekliyorum.

ASANSÖRCÜ: Hay Allah! *(Ağzını eliyle kapatır, çabucak arkasını döner.)*

MISS COLLINS: Yasal olmasa bile babasının nüfusuna geçme hakkı var bence, sizce?

KAPICI: Tabii. Haklısınız Miss Collins.

MISS COLLINS: Çocuk masumdur, saftır. Dünyaya nasıl getirilirse getirilsin. Acı çektirilmemelidir ona! Ben de kuzinim Ethel'den bana kalan küçük mülkü satıp çocuğuma özel bir eğitim vermek istiyorum, Hıristiyan kilisesinin kötü etkisinden uzak olsun, Haçın gölgesinde büyüyüp sonraları, kızgın güneşiyle insanı kavuran bloklar boyunca yürümek zorunda kalmasın diye elimden geleni yapacağım! *(Dışardan, asansör düğmesinin sesi duyulur.)*

KAPICI: Frank! Biri yukarı çıkmak istiyor. *(ASANSÖRCÜ çıkar. Asansörün kapısı çarpılır. KAPICI, boğazını temizler.)* Evet, galiba... başka bir yere gitmek daha iyi.

MISS COLLINS: Ah cesaretim olsaydı, öyle –ama yok. Buraya öyle alıştım ki, dışardaki insanlarla karşılaşmak öyle güç geliyor ki!

KAPICI: Bakarsınız... karşılaşacağınız kimse olmaz Miss Collins. *(Asansörün kapısı gürültüyle açılır.)*

MISS COLLINS *(korkuyla ayağa fırlayarak)*: Buraya biri mi geliyor– Yoksa?

KAPICI: Siz rahatınızı bozmayın Miss Collins.

MISS COLLINS: Gelenler, Richard'ı tutuklamak üzere gelen po-

lislerse, lütfen gitmelerini söyleyin. Mr. Martin hakkındaki şikâyetimi geri almaya karar verdim. *(MR. ABRAMS, yanında DOKTOR ve HASTABAKICI ile girer. ASANSÖRCÜ OĞLAN, eşikte şaşkın şaşkın durur. DOKTOR, bıkkın profesyonellerdendir, HASTABAKICI sert, işgüzardır. MR. ABRAMS'sa ufak tefek, duruma gerçekten üzülen yumuşak yürekli bir adamdır.)*

MISS COLLINS *(ürkülp geriye çekilerek, titrek bir sesle):* Mr. Martin'i suçlamamaya karar verdim.

DOKTOR: Miss Collins siz misiniz?

MR. ABRAMS *(neşeli görünmeye çalışarak):* Evet, tanışmak istediğiniz hanımefendi o, Dr. White.

DOKTOR: Hmmm. *(HASTABAKICI'ya bakıp telaşla:)* Yatak odasına git, birkaç parça şeyini topla.

HASTABAKICI: Peki efendim. *(Yatak odasına doğru hızlı adımlarla yürür.)*

MISS COLLINS *(korkudan eli ayağı tutmaz):* Birkaç parça şey mi?

DOKTOR: Evet. Miss Tyler, bir gecelik bir valiz hazırlayacak size. *(Mekanik bir gülümsemeyle.)* Yanımızda üç beş parça özel eşyamız varsa, yabancı bir yeri evimiz gibi benimsememiz daha kolay olur ilk birkaç günde.

MISS COLLINS: Yabancı bir yeri mi?

DOKTOR *(kayıtsızca not alarak):* Canınızı sıkmayın Miss Collins.

MISS COLLINS: Anladım! *(Heyecanla.)* Kutsal Komünyon Kilisesi'nden geliyorsunuz, beni tutuklayacaksınız! Ahlaka aykırı davrandığım gerekçesiyle!

MR. ABRAMS: Yoo hayır Miss Collins, yanlış anladınız. Bu doktor–

DOKTOR *(kestirip atarcasına):* Tamam yeter artık, bir süre burdan uzaklaşacaksınız o kadar, her şey yoluna girene kadar. *(Saatine bakar.)* İkiyi yirmi beş geçiyor! Miss Tyler?

HASTABAKICI: Geliyorum bir dakika!

MISS COLLINS *(durumu yavaş yavaş hüzünle kavrayarak):* Haa... Demek gidiyorum...

MR. ABRAMS: Her zaman tam bir hanımefendiydi Doktor, kusursuz bir hanımefendi.

DOKTOR: Kuşkusuz öyle.

MR. ABRAMS: Feci bir şey bu!

MISS COLLINS: Lütfen izin verin de... ona bir not yazayım. Bir kurşunkaleminiz var mıydı?

MR. ABRAMS: Buyrun, Miss Collins *(MISS COLLINS, kalemi alıp masaya eğilir. HASTABAKICI, zorlama bir gülümsemeyle, elinde valiz, yatak odasından çıkar.)*

DOKTOR: Hazır mıyız Miss Tyler?

HASTABAKICI: Hazırız, Dr. White. *(MISS COLLINS'e doğru yürür.)*

MR. ABRAMS *(sert bir sesle):* Bırakın bitirsin notunu!

MISS COLLINS *(ürkekçe gülümseyerek doğrulur):* Zaten bitti.

HASTABAKICI: Aferin sana, hadi gel. *(Kolundan sıkı sıkı tutarak kapıya doğru götürür onu.)*

MISS COLLINS *(duralayıp ansızın dönerek):* Mr. Abrams!

MR. ABRAMS: Buyurun Miss Collins?

MISS COLLINS: Yine gelecek olur da –beni bulamazsa– ona bebekten söz etmeyin lütfen diyecektim... Bence BİNİM ağzımdan duyması daha doğru. *(Yumuşak bir gülümsemeyle.)* Erkekleri bilirsiniz ya...

MR. ABRAMS: Tabii Miss Collins.

KAPICI: Güle güle Miss Collins. *(HASTABAKICI, onu kolundan çekiştirir. MISS COLLINS, omzunun üstünden özür dilercesine bir bakış atar.)*

MISS COLLINS: Annem biraz sonra, soğuk bir şeyler... *(HASTABAKICI'nın kolunda hole doğru yürür, uzaklaşır. Asansörün kapısı, kilitlenen bir kafesin metalsi sesiyle çarpar. Kablolar vınıldar.)*

MR. ABRAMS: Ona bir not yazmış.
KAPICI: Ne yazmış Mr. Abrams?
MR. ABRAMS: "Sevgili Richard. Bir süre burdan gidiyorum. Ama döneceğim üzülme. Sana gizli bir haberim var. Sevgiler. Lucretia." *(Öksürür.)* Bir yer ayarlayana kadar bu eşyaları toparlayıp bodrum kata yığmamız gerek.
KAPICI *(donuk bir sesle):* Bu gece mi Mr. Abrams?
MR. ABRAMS *(duygularını belli etmemek için sert bir sesle):* Yok canım, bu gece olur mu, saçmalamasana. Bu gece yeterince yorulduk zaten! *(sonra yumuşayarak)* Yarın hallederiz. Yatak odasının ışığını söndür lütfen– pencereyi de kapat. *(Adamlar, kapıyı kapatıp yavaşça çıkarlarken usulca çalan müziğin sesi yükselir, ışık kararır.)*

PERDE

DİKKAT ÇÖKME TEHLİKESİ

WILLIE
ilkgençlik çağında bir kız

TOM
bir oğlan çocuğu

Herhangi bir Mississippi kasabasının banliyölerinden birinde bir demiryolu geçidi, yöreye özgü süt beyaz sabahlardan biri. Hava nemli, soğuktur. Alçak setin arkasında, trajik boşluğuyla gözü alan sarı bir ahşap ev vardır. Üst kat pencerelerinin bazılarına tahta çakılmıştır, çatının bir bölümü çökmüştür. Arazi dümdüzdür. Solda, arkada "JAKE'LE CİN" yazılı bir levha, birkaç telefon direğiyle tel: tük çıplak kış ağaçları görülür. Gök, engin, süt beyazdır: Ara sıra kargalar, kabaca yırtılan bir kumaş sesi çıkarırlar.

Kız –WILLIE– rayların üstünde dikkatle ilerlemektedir, kollarını iki yana açıp denge tutturmaya çalışarak, bir elinde muz, ötekinde alabildiğine lurpani, kirli takma sarı saçlı bir bebekle.

Kızın görünüşü olağandışıdır; fasulye sırığı gibi inceciktir, çöplüklerden toplanma şatafatlı giysiler içindedir. Mavi kadife bir gece elbisesi, kirden kararmış krem renginde bir dantel yaka, ışıl ışıl, elmas taklidi boncuklar. Ayaklarında da gösterişli tokalarıyla lame pabuçlar. Bilekleri, parmakları, ucuzlukçu mağazalardan alınma, yapma mücevherlerle kaplıdır. Çocuksu yüzüne acemice allık sürmüştür, dudakları abartılı bir yay biçiminde boyanmıştır. On üç yaşlarındadır ve onca süse karşın yüzünde kaçınılmaz bir çocuksuluk, bir saflık seçilir. Sık sık ateşli kalkalılar atar, zamanından önce gelişmiş trajik bir bırakılmışlık duygusuyla.

Oğlan –TOM– onlan biraz daha büyüktür, geçidin altından onu gözlemektedir. Kadife pantolon, mavi gömlek ve kazak vardır üstünde, elinde, kırmızı ipek kâğıttan yapılmış, kuyruğu gösterişli bir uçurtma.

TOM: Merhaba? Sen kimsin?
WILLIE: Düşünceye kadar tek söz söyleme bana. *(Yalpalayarak ilerler raylarda. TOM, dili bağlanmışçasına, suskun bir hayranlıkla izler onu. Kız gittikçe daha çok yalpalar, bacaklarıyla havaya çizdiği halkalar gittikçe genişler. Soluk soluğadır.)* Tutsana şunu– benim Delibozuk bebeği tutar mısın?
TOM *(tırmanarak)*: Ver.
WILLIE: Düşersem– kırılsın istemiyorum! Daha fazla dayanamayacağım galiba –ya sence?
TOM: Hu...
WILLIE: Düştüm düşüyorum! *(TOM, ona elini uzatır.)* Sakın dokunma. Yardım kabul edersem hile yapmış sayılırım. Tek başına başaracaksın tek başına! Öff amma da yalpalıyorum ha! Neden böyle gerginleştim acaba! Şu arkadaki su deposunu görüyor musun?
TOM: Hım?
WILLIE: İşte –ta– oradan başladım! Şimdiye kadar hiç buraya –bu kadar uzağa– gelememiştim, bir kerecik bile düşmeden yani. Tabii –şu önümdeki telefon direğine kadar– dayanabilirsem! Ayy! Düşüyorum! *(Dengesini yitirir, aşağı yuvarlanır.)*
TOM *(tepesinde dikilerek)*: Canın yandı mı?
WILLIE: Azıcık dizim sıyrıldı. İyi ki ipek çoraplarımı giymemişim.
TOM *(aşağı inerek)*: Tükür üstüne. Acısını alır.
WILLIE: Peki.
TOM: Hayvanların merhemidir bilirsin. Onlar yaralarını yalarlar hep.
WILLIE: Biliyorum. Olan, bizim bileziğe oldu. Elmaslardan biri düştü. Nereye gitti acaba?
TOM: Kömürlerin arasında bulunmaz ki.
WILLIE: Bilmem. Pırıl pırıl parlıyordu.

TOM: Sahici elmas değil nasılsa.
WILLIE: Sen nereden biliyorsun bakalım?
TOM: Bana kalırsa değildi. Sahici olsaydı, sen bir elinde bu külüstür bebek, bir elinde çürük bir muzla raylarda yürümezdin ki.
WILLIE: Sen sen ol, bu kadar kesin konuşma. Bakarsın kaçığın biriyimdir. İlk bakışta anlaşılmaz ki. Adın ne?
TOM: Tom.
WILLIE: Benimki de Willie. İkimizinki de oğlan adı.
TOM: Seninkini neden öyle koymuşlar?
WILLIE: Erkek bekliyorlarmış, olmamışım. Bir kızları zaten varmış. Alva. Ablamdı. Neden okula gitmedin bugün?
TOM: Rüzgâr çıkacak sandım, uçurtmamı uçururum dedim.
WILLIE: Nerden öyle sandın bakalım?
TOM: Gök bembeyazdı ya.
WILLIE: Bir belirti mi bu?
TOM: Hu.
WILLIE: Doğru ya. Her şeyin üstünden bir süpürge geçmiş gibi. Di mi?
TOM: Yaaa.
WILLIE: Gök bembeyaz. Temiz bir kâğıt parçası tıpkı.
TOM: Yaa.
WILLIE: Ama rüzgâr müzgâr yok.
TOM: Yok.
WILLIE: Çok yukarlarda, ondan duyamıyoruz. Ta yukarlarda, tepede, tavan arasında, eşyanın tozunu silip süpürüyor!
TOM: Hu. Sen okula neden gitmedin peki?
WILLIE: Bıraktım ben. Bu kış ikinci yıl doluyor.
TOM: Kaçtaydın?
WILLIE: Beş A'da.
TOM: Miss Preston.

WILLIE: Bildin. Ellerin kirli diye tuttururdu. Raylardan boyuna dökülen kömür tozu bunlar diye anlatana kadar canım çıktı.
TOM: Sert kadındır.
WILLIE: Yok canım evde kaldığı için hayata küsmüş. Hiç kısmeti çıkmamış herhalde, zavallı. Kalan ömrünü Beş A'ya ders vererek geçirecek. Cebir dersi başlayınca bıraktım okulu, X'in neyin yerini tuttuğundan bana ne? Umurumda mı?
TOM: Böyle raylarda sürtmekle de asla adam olamazsın ama.
WILLIE: Kırmızı bir uçurtmayı uçurarak da adam olamazsın ona bakarsan. Ayrıca...
TOM: Ayrıca ne?
WILLIE: Bir kızın hayatta ilerlemesi için görgü kurallarını bilmesi yeter. Ben öğrenilecek ne varsa hepsini öğrendim ablam Alva'dan. Demiryolcular arasında pek tutulurdu ablam.
TOM: Makinistler mi?
WILLIE: Makinistler, itfaiyeciler, kondüktörler. Katar yükleme şefi bile. Demiryolcular için bir pansiyon işletirdik biz. Ablam da, nasıl anlatsam, assolist gibi bir şeydi. Güzelliği desen, valla film yıldızlarına benzerdi!
TOM: Ablan ha?
WILLIE: Ya. Hele içlerinden biri vardı, her gösteriden sonra kocaman, yürek biçiminde, kırmızı ipek bir kutuda çikolatalar, fındıklar, karamelalar falan getirirdi. Hepsi seçme. Harika, di mi?
TOM: Hı. *(Soğuk havada karga gaklamaları.)*
WILLIE: Şimdi Alva nerede dersin?
TOM: Memphis'te mi?
WILLIE: Haayır.
TOM: New Orleans?
WILLIE: Haayır.
TOM: St. Louis?

WILLIE: Çatlasan da, bulamazsın.
TOM: Nerede söyle öyleyse. *(WILLIE, soruyu hemen yanıtlamaz.)*
WILLIE *(ciddi bir sesle):* Kemik tarlasında.
TOM: Neresi dedin?
WILLIE *(öfkeyle bağırarak):* Kemik tarlasında, mezarlıkta, tahtalı köyde! Laftan anlamaz mısın sen?
TOM: Anladım. Çok acı gelmiştir sana.
WILLIE: Daha bir şey bilmiyorsun ~~ablaa~~p. Şu kocaman sarı evde zamanında ne günler geçirdik biz.
TOM: Geçirmişsinizdir, inanırım.
WILLIE: Gece gündüz sazlar çalardı.
TOM: Sazlar mı? Ne tür saz?
WILLIE: Piyano, gramofon, Havai gitarı. Herkes bir şey çalardı işte. Gelgelelim şimdi– çıt çıkmıyor. Tek ses gelmiyor oradan, di mi?
TOM: Hı. Boş mu?
WILLIE: Beni saymazsan. Kocaman bir levha çaktılar.
TOM: Ne diyor?
WILLIE *(yüksek sesle, biraz tutuk):* "DİKKAT! ÇÖKME TEHLİKESİ" Mühürlediler.
TOM: Orada kalmıyorsun di mi?
WILLIE: Nedenmiş?
TOM: Ne oldu peki? Herkes nereye gitti?
WILLIE: Annem bir Fransızıyla kaçtı. Ondan sonrası çorap söküğü gibi gitti. *(Uzaklardan bir tren düdüğü duyulur.)* Duydun mu düdüğü? Cannonball Ekspresi bu. St. Louis, New Orleans, Memphis arasında işleyen en hızlı taşıttır, tekerleklıler içinde birinci. Bizim peder içkiye vurdu kendini.
TOM: Nerede şimdi?
WILLIE: Yok oldu. Kayıp Bürosu'na bildirmem gerekir herhalde. Anam yok olduğunda o da öyle yapmıştı. Derken benle Al-

va kaldık baş başa. Alva'nın ciğerleri delinene kadar. Greta Garbo'yu Camille'de gördün müydü sen? Geçen bahar bir ara, Delta Brilliant'ta oynamıştı. Alva'yı öldüren hastalık vardı onda da! Verem.

TOM: Yaa?

WILLIE: Yalnız, tabii– onun veremi çok güzeldi. Anlarsın ya. Kemanlar çalıyor, beyaz çiçekler yağıyor boyuna, yığınla çiçek. Bütün âşıkları dönüp geliyorlar, nefis bir sahne!

TOM: Yaa?

WILLIE: Ama Alva'nınkilerin hepsi yok oldu.

TOM: Yaa?

WILLIE: Batan gemiden kaçan fareler gibi! Böyle derdi kendisi. Yani... filmlerdeki ölümlere hiç benzemiyordu.

TOM: Benzemiyordu ha?

WILLIE: Kızcağız, 'Albert nerede?' der, 'Clemence nerede?' der. Hiçbiri yok ortalıkta, Yalan söylerdim zavallıya, 'Sevgilerini yolluyorlar,' derdim. 'Yarın seni görmeye geleceklermiş.' 'Mr. Johnson nerede?' diye sorardı. Katar yükleme şefi var ya, o işte, pansiyonumuzun en önemli müşterisi. 'Grenada'ya yollamışlar,' derdim. 'Hanımefendi beni unutmasınlar,' diye yazmış. Hep atıyorum. Biliyordu tabii attığımı.

TOM: Yaa?

WILLIE: 'İşte mükâfatım!' derdi bana. 'Hepsi, batan gemiden kaçan fareler gibi bırakıp gittiler beni!' Bir Sidney dışında.

TOM: Sidney kimdi?

WILLIE: Ona o kocaman kırmızı ipek kutuda Amerika Güzeli marka çikolataları getiren.

TOM: Ha.

WILLIE: O ablama bağlı kaldı.

TOM: Bak bu iyi.

WILLIE: Ama ablamın baştan beri ona aldırdığı yoktu. Dişleri

çürükmüş, ağzı kötü kokuyormuş.

TOM: Üf!

WILLIE: Dedim ya, filmlerdeki ölümlere benzemiyordu. Filmlerde, biri ölürken kemanlar çalar.

TOM: Alva için çalınmadı diyorsun.

WILLIE: Ya. Boktan bir gramofon bile çalınmadı. Hastane yönetmeliğine aykırıymış. Evde gezinirken boyuna şarkı söylerdi.

TOM: Alva mı?

WILLIE: Ne kalabalık partiler verirdi! En sevdiği numara buydu. *(Gözlerini yumar, profesyonel bir "blues" şarkıcısı gibi kendinden geçercesine kollarını iki yana açar. Sesi olağanüstü tizlikte zamanından önce gelişmiş bir duygusallığın içli tınısıyla yüklüdür.)*

Sen biricik yıldızsın
Masmavi cennetimde
Benim için parlıyorsun
Yalnızca!

Bu giysiler onun. Bana miras kaldı. Alva'nın her şeyi benim oldu. Som altın zinciri dışında.

TOM: Ona ne oldu?

WILLIE: Ne mi? Hiç çıkarmazdı boynundan.

TOM: Yaa!

WILLIE: Ayrıca ablamın bütün sevgilileri de bana miras kaldı. Albert, Clemence, katar yükleme şefi bile.

TOM: Yaa?

WILLIE: Hepsi yok olmuştu dedim ya. Harcamalara katılmak zorunda kalırız diye korktular herhalde. Ama şimdi teker teker dönüyorlar geriye, bir tomar boktan bozuk para gibi. Geceleri gezdiriyorlar beni. Artık ben de gözde bir kız olmalıyım. Partiler, danslar, demiryolları geceleri falan. Baksana!

TOM: Ne varmış?

WILLIE: Göbek atabiliyorum!
(Oğlanın önünde durur, sert çalkayışlarla göbek kıvırır.)
TOM: Frank Waters dedi ki...
WILLIE: Ne demiş?
TOM: Bilirsin sen.
WILLIE: Neyi bileceğim?
TOM: Onu içeri almışsın, soyunup dans etmişsin onun için.
WILLIE: Ay şu Delibozuk bebeğin saçını yıkamalı. Ama gözüm yemiyor doğrusunu istersen, kafasının tutkalı açılabilir, kafatasının çatladığı ameliyatlı yerden. Galiba beyni meyni kalmadı. O günden beri saçmalıyor. Akla sığmaz şeyler yapıyor, söylüyor.
TOM: Benim için de yapmaz mısın?
WILLIE: Ne yapmaz mıyım? Senin çatlağına da tutkal mı süreyim?
TOM: Yok be. Frank Waters'a yaptığını.
WILLIE: O günlerde yalnızdım, şimdi değilim. Frank Waters'a böyle söylersin. Ablamın bütün sevgililerinin bana kaldığını söyle. Önemli görevlerde çalışan erkeklerle geziyorum sürekli. Gök de amına beyaz. Di mi? Temiz bir kâğıt parçası gibi. Beş A'dayken resim yapardık. Miss Preston bize bir beyaz resim kâğıdı verirdi, canınız ne isterse çizin derdi.
TOM: Sen ne çizerdin?
WILLIE: Hiç unutmam, bir keresinde bizim pederin kafasına şişe yiyişini çizmiştim. Beğendi Miss Preston, dedi ki, 'Bakın,' dedi. 'Bakın, Charlie Chaplin bu', dedi, 'yana kaykılmış şapkasıyla!' Ben de, 'Yok canım,' dedim, 'Charlie Chaplin değil ki bu, benim babam, şu da şapka değil şişe!'
TOM: Ne dedi o zaman?
WILLIE: Ne desin. Öğretmenleri güldüremezsin.

Sen biricik yıldızsın
Masmavi cennetimde...

Müdür, ev ortamımda bir bozukluk olduğunu söylerdi, demiryolu çalışanlarını eve alıyoruz, bazıları ablamla yatıyor diye.
TOM: Yatıyorlar mıydı?
WILLIE: Assolistti o. Ev şimdi bomboş.
TOM: Orada kalmıyorsun di mi?
WILLIE: Kalıyorum tabi.
TOM: Tek başına mı?
WILLIE: Hıı. Kalmamam gerekir, aslında ama kalıyorum. Çökme tehlikesi varmış diyorlar ama yapıda bir şey yok. Dün bir müfettiş geldi ilçeden, bana çaktırmamaya çalıştı. Karının şapkasının biçiminden anladım. Bana sorarsan, modaya uygun bir şapka değildi hiç.
TOM: Ya?
WILLIE: Soba kapağı gibiydi. Alva modadan çok anlardı. Chicago'daki büyük toptancı mağazalarında çizimci olarak çalışmak isterdi. Çizimlerini yetkililere yolladı, ama bir sonuç alamadı.

Sen biricik yıldızsın
Masmavi cennetimde...

TOM: Ne yaptın peki? Müfettişler yani?
WILLIE: Üst katta saklandım. Evde kimse yokmuş gibi yaptım.
TOM: Yemeği nasıl ayarlıyorsun?
WILLIE: Bilmem. Gözünü açarsan kaldırımlarda bir şeyler bulursun. Bu muz sözgelimi, bayağı iyi. Blue Bird Kafe'nin arkasındaki çöp bidonuna atılmış. *(Muzu yer, kabuğu atar.)*
TOM *(gülerek)*: Yaa. Miss Preston sözgelimi.
WILLIE: Ondan hayır yok. O verse verse bir kâğıt verir eline, 'Canının istediğini çiz!' der. Bir keresinde ona Şey, bunu anlatmıştım di mi? Frank Waters'a iletir misin şimdi söyleyeceğimi?

TOM: Ne?
WILLIE: Katar Yükleme Şefi'nin bana bir çift dans pabucu aldığını söyle ona. Rugan. Alva'nın eski pabuçlarının aynısı. Onları giyip Moon Lake Gazinosu'na dansa gidiyorum. Bütün gece dans edeceğim, sabah sarhoş döneceğim eve! Sazlar –her çeşit saz– bizim için çalacak. Trompetler, trombonlar. Havai gitarları. Ya! Ya! *(Heyecanla ayağa fırlar.)* Gök de böyle bembeyaz olacak.
TOM *(etkilenmiştir)*: Sahi mi?
WILLIE: Yaaa. *(Belli belirsiz gülümseyerek ona doğru döner yavaşça.)* Temiz –bir kâğıt parçası– gibi beyaz... *(heyecanlanarak)* Üstüne resim yapacağım!
TOM: Sahi mi?
WILLIE: Ne sandın!
TOM: Ne resmi?
WILLIE: Kendimi, dans ederken! Katar Yükleme Şefiyle! Rugan dans pabuçlarımla! Yaa! Telgraf direği yüksekliğinde topukları olacak pabuçlarımın! En sevdiğim parçayı çalacaklar!
TOM: En sevdiğini ha?
WILLIE: Ya. Alva'nın da en sevdiğiydi. *(Soluk soluğa, tutkuyla.)*
Sen biricik YILDIZSIN–
Masmavi CENNETİMDE–
Hem–
TOM: Hem ne?
WILLIE: Hem korsaj da takacağım bir tane!
TOM: O da ne?
WILLIE: Resmi çağrılarda giysine iliştirdiğin çiçek demetine denir! Gonca güller! Menekşe! İnciçiçekleri! Eve döndüğünde solmuş olurlar ama su dolu bir çanağa koyarsan dirilirler.
TOM: Hm.
WILLIE: Alva öyle yapardı. *(Durur, sessizlikte trenin düdüğü duyulur.)* Cannonball Ekspresi bu...

TOM: Alva'yı çok sık düşünüyorsun. Değil mi?
WILLIE: Yok canım o kadar da değil. Ara sıra. Filmlerdeki ölümlere hiç benzemiyordu. Sevgilileri yok oldular. Kemanlar çalınmadı falan. Ben dönüyorum artık.
TOM: Nereye Willie?
WILLIE: Su deposuna.
TOM: Sahi mi?
WILLIE: Baştan başlayacağım. Belki de uzun süre kırılmayacak bir rekor kırarım. Alva kırmıştı bir keresinde. Mobile'deki bir dans maratonunda. ~~Eyalet sınırının ötesinde~~ Alabama'da. Sana bu anlattıklarımın hepsini Frank Waters'a aktarabilirsin. Acemilerle uğraşacak zamanım yok benim. Şimdilerde kızların tuttuğu demiryolcularla çıkıyorum, aylıkları da dolgun ha! Bana inanmıyor musun yoksa?
TOM: İnanmıyorum. Çoğunu uyduruyorsun gibi geliyor.
WILLIE: Peki canım, isteseydim kanıtlayabilirdim. Ama senin için çabaya değmez. *(Delibozuk bebeğin saçını düzeltir.)* Ben de ablam gibi uzun, çok uzun bir süre yaşayacağım. Sonra, ciğerlerim delininee, onun gibi öleceğim tıpkı –filmlerdeki gibi değil belki, kemanlarla falan– ama inci küpelerimle, Memphis'ten gelme som altın gerdanlığımla...
TOM: Sonra?
WILLIE *(Delibozuk bebeği dikkatle inceleyerek)*: Sonra da herhalde...
TOM: Evet?
WILLIE *(hafif tutuk ama neşeyle)*: Sevgililerim bir başkasına miras kalacak! Gök amma da beyaz.
TOM: Hem de nasıl.
WILLIE: Temiz bir kâğıt parçası gibi. Ben dönüyorum artık.
TOM: Güle güle.

WILLIE: Hadi hoşça kal. *(Dengesini tutturabilmek için garip bir biçimde yalpalayarak ilerler rayların üstünde. Gözden uzaklaşır. TOM parmağını ıslatarak rüzgâra tutar. Uzaktan WILLIE'nin sesi duyulur.)*

Sen biricik yıldızsın
Masmavi cennetinde

(Kısa bir duruş. Sahne, kararmaya başlar.)

Ve benim için parlıyorsun–
Yalnızca!

PERDE

YAĞMUR GİBİ SÖYLE BANA
BIRAK DİNLEYEYİM

ERKEK
KADIN
ÇOCUK SESİ

Sahne: Manhattan'ın merkezinde, Sekizinci Cadde'nin batı kesimindeki döşeli bir oda. Ranzada, iç çamaşırları buruşuk bir ERKEK yatar, akşamdan kalma birinin iç çekişleriyle uyanmaya çabalamaktadır. Odanın tek penceresinin önündeki iskemlede KADIN oturmaktadır; daha bastırmamış zorlu bir yağmurun kara bulutlarıyla yüklü göğe karşı loş bir karaltı çizer. Elindeki bardaktan, su içen bir kuş gibi, ufacık, titrek yudumlar alır. İkisinin yüzü de kırklık dönemindeki bir ülkenin çocuklarınınki gibi çökük ve genceciktir. Konuşmalarında, arkadaş olmak isteyen iki yalnız çocuğa özgü bir incelik, bir tür sevecen resmilik göze çarpar, yine de bu sıkı fıkılığı uzun zamandır sürdürdükleri, şimdiki sahnenin aralarında sık sık yinelendiği, öyle ki sitem ya da pişmanlık gibi geçerli duygusallıkların hepten aşınmış olduğu, geriye yalnızca aralarındaki o onulmaz, değiştirilemez şeyi benimsemekten başka çare kalmadığı izlenimi sezilir.

ERKEK *(boğuk bir sesle):* Saat kaç? *(KADIN bir şeyler mırıldanır.)* Kaç dedin canım?

KADIN: Pazar.

ERKEK: Biliyorum Pazar olduğunu. Saati kurmazsın hiç. *(KADIN, pembe naylon kimonosunun tarazlanmış yeninden sıska, çıplak kolunu uzatır, su bardağını alır, onun ağırlığıyla öne eğilmiş gibidir. ERKEK, yattığı yerden onun su içişini ciddi ve sevecen bakışlarla izler. İnecikten bir ezgi duyulur, kararsız bir ezgi, bitişik odada biri mandolinde bir şarkı çıkarmaya çalışıyormuş gibi, bazı bölümler üst üste yinelenir. Arada, İspanyolca bir dize duyulur. Estrellita olabilir bu şarkı.)*

(Yağmur başlar; oyun süresince bir yağar bir kesilir; pencereden hızlı kanat çırpışlarıyla bir güvercin sürüsü geçer, bir ÇOCUK SESİ şarkı söyler dışarda.)

ÇOCUK SESİ: Yağmur yağıyor, seller akıyor!
(Uzakta, başka bir çocuk, alayla yineler şarkıyı.)
ERKEK *(neden sonra)*: İşsizlik sigortası çekimi bozdurdum mu acaba? *(KADIN, bardağın ağırlığıyla çekilircesine öne doğru eğilir; onu pencerenin pervazına dayar; çıkardığı küçük gürültüden irkilmiş gibidir. Bir an soluk soluğa güler. ERKEK, biraz da umutsuzca sürdürür sözünü.)* Umarım bozdurmamışımdır. Üstümdekiler nerede? Ceplerime bir bak bakayım çek yerli yerinde mi.
KADIN: Ben seni aramaya çıktığımda dönmüşsün, çeki almışsın, yatağın üstüne sökemediğini bir not bırakmışsın.
ERKEK: Notu sökemedin mi?
KADIN: Bir tek telefon numarasını. Aradım ama öyle gürültü vardı ki bir şey duyamadım.
ERKEK: Gürültü mü? Burada mı?
KADIN: Hayır, orada.
ERKEK: "Orası" dediğin neresi?
KADIN: Bilmem. Birisi, hadi kalk gel deyip kapattı telefonu, sonra da hep meşgul çıktı...
ERKEK: Uyandığımda, eriyen buz küpleri, Miller'ın High Life birasıyla tepeleme doldurmuş bir küvetteydim. Derim mora kesmişti. Buzlarla dolu bir küvette soluk alamıyordum. Bir ırmağın yakınlarındaydı ama Doğu Irmağı mı, Hudson mı bilmem. Bu kentte kendinden geçmeye gör, ne kötülükler yaparlar insana. Her yanım sızlıyor, biri tekmeyle merdivenlerden aşağı fırlatmış sanki, hani düşmemişim de tekmeyle fırlatılmışım gibi. Hiç unutmam bir keresinde, saçlarımı kökünden kazımışlardı. Bir başka keresinde, sokak arasındaki bir çöp tenekesine tıkmışlardı, ayıldığımda her yerim bereler, yanıklar içindeydi. Kendinden geçmeye gör, ~~kara~~ vicdanlılar hemen kötüye kullanırlar seni. Uyandığımda eriyen buz küpleriyle dolu bir küvette çırılçıplaktım. Sürünerek çıktım, kapıya doğru yürü-

düm, tam ben girerken öbür kapıdan biri çıkıyordu, kapıyı açtım, bir asansör kapısının kapandığını duydum, uzun bir geçide bakan kapılar gördüm, bir oteldeydim. Televizyon açıktı, bir yandan da plak çalıyordu; oda, kat garsonunca ısmarlanmış yiyeceklerin yığılı durduğu tekerlekli masalarla doluydu, domuz butları, hindiler, soğumuş, kurumaya yüz tutmuş kat kat sandviçler, şişeler, aklına gelen her cins içki, açılmamış içki şişeleri, eriyen buz küpleriyle dolu buz kovaları... Tam ben girerken biri kapıyı çekti... *(KADIN, suyundan bir yudum alır.)* Tam ben girerken biri çıkıyordu. Bir kapının kapandığını duydum, kapıya koştum, asansör kapısının kapandığını duydum... *(KADIN bardağını bırakır.)* –Irmağın kıyısındaki o batıkhanede– neler saçılmıştı yerlere –ıvır zıvırlar– giysiler... *(Bir güvercin sürüsü açık pencereden hızla geçerken, KADIN soluğunu tutar.)* –Sutyenler!– Donlar –Gömlekler, boyunbağları, çoraplar– aklına ne gelirse...
KADIN *(usulca)*: Giysiler mi?
ERKEK: Yaa, her çeşit özel eşya, cam kırıkları, devrilmiş koltuklar, ~~kıyasıya~~ bir meydan kavgası çıkmış da polis baskın vermiş gibi...
KADIN: Hmm...
ERKEK: Şey– bir saatte iş iyice zorbalığa dökülmüş olmalı.
KADIN: Sen de–
ERKEK: –küvetteydim, buzlar arasında...
KADIN: Hmm...
ERKEK: A~~lmacı~~ kaldırıp hangi otel olduğunu sorduğumu anımsıyorum ama söylediler mi, söylemediler mi orasını anımsamıyorum... Şu sudan bir yudum da bana versene. *(İkisi aynı anda ayağa kalkar, odanın ortasında karşı karşıya gelirler. Bardak, törenle el değiştirir aralarında. ERKEK, KADIN'ı cidili inkışlarla süzerken ağzını çalkalar, pencereye yürüyerek dışarı tükürür. Sonra yine*

odanın ortasına döner, bardağı KADIN'a verir. KADIN bir yudum su içer. ERKEK, parmaklarını sevgiyle onun uzun boynuna dolar.) İşte hüzünlerimin ağıtını okudum sana! *(Duruş: Mandolin duyulur.)* Sen bana ne söyleyeceksin bakalım? Biraz söylesene neler gizliyorsun şu... *(Parmakları, KADIN'ın alnından gözlerine kayar. KADIN, gözlerini yumar, ona dokunacakmışçasına elini havaya kaldırır. ERKEK, eli avcuna alıp çevirir inceler, sonra parmakları dudaklarına yapıştırır. Parmakları bıraktığında, KADIN ona dokunur. Onun incecik, çocuk göğsü kadar pürüzsüz göğsüne dokunur, sonra da dudaklarına. ERKEK, elini uzatır, parmaklarını KADIN'ın boynundan aşağı, kimononun açık göğsüne kaydırır, mandolin güven kazanır. KADIN, dönerek ona yaslanır, boynunu omzuna dayar. ERKEK, parmaklarını onun boynunun kıvrımında gezdirir ve der ki:)* Ne kadar geçti aradan; ne zamandır birlikte böyle iki yabancı gibi yaşıyoruz. Gel bulalım birbirimizi, o zaman belki yitip gitmeyiz. Söyle bana! İşim bitik diyorum... Hep aklımdaydın ama seni bir türlü arayamadım canım. Hep aklımdaydın ama arayamadım. Ne diyecektim ki arasam? İşim bitik diyebilir miydim? Bu kentte yittim gittim mi diyecektim? Kirli bir kartpostal gibi elden ele dolaştım mı diyecektim? Deyip kapatacak mıydım... Evet yittim ben şu– kentte...

KADIN: Sen gideli beri su içtim yalnızca, ağzıma başka bir şey sürmedim! *(Nerdeyse sevinçle, dediklerine kendi de gülerek konuşur. ERKEK, usul bir şaşkınlık çığlığı atarak onu göğsüne bastırır.)*– Kahve bitene kadar yalnızca kahve içtim sonra da su! *(Sarsılarak güler.)*

ERKEK: Bana anlatabilir~~misin~~ şekerim? Şimdi söyleyebilir~~misin?~~

KADIN: Evet!

ERKEK: Öyleyse yağmur gibi söyle bana– bırak dinleyeyim, bırak şuracıkta uzanıp dinleyeyim... *(Kendini sırtüstü yatağa atar,*

yüzüstü döner, bir kolu yatağın yanından sarkar, ara sıra parmaklarıyla yere vurup tempo tutar. Mandolin duyulur.) Öyle uzun bir zaman geçti ki... şöyle karşılıklı oturup enine boyuna konuşmayalı. Anlat bana, bir şeyler söyle. Bu sessizlikte neler düşünüyordun? Ben bu kentte kirli bir kartpostal gibi elden ele dolaşırken... Anlat bana, söyle! Yağmur gibi söyle bana, ben de şuracıkta uzanıp dinleyeyim.

KADIN: Ben–

ERKEK: Söylemelisin, söylemen şart! Bilmeliyim, en iyisi sen yağmur gibi söyle bana, ben de şuracıkta yatıp dinleyeyim, şuracıkta yatıp–

KADIN: Gitmek istiyorum.

ERKEK: Gitmek mi?

KADIN: Gitmek istiyorum!

ERKEK: Nasıl yani?

KADIN: Tek başıma! *(Pencereye döner.)* Kumsaldaki küçücük otellerden birinde kalacağım –uydurulk bir adla...

ERKEK: Ne adıyla?

KADIN: Anna–Jones... Oda hizmetçim ufak tefek bir ihtiyar kadın olacak, habire torunundan söz edecek... İhtiyar kadın yatağı yaparken ben koltukta oturacağım, kollarım –şey– iki yandan saracak, onun sesi– huzur verecek içime... Bana torununun akşam ne yediğini anlatacak! Tapyoka ile –tatlı yemişmiş... *(Pencerenin önüne oturur, suyundan bir yudum alır.)* Oda loş olacak, loş, serin ve hafif bir mırıltıyla dolu...

ERKEK: Yağmurun mırıltısıyla mı?

KADIN: Yağmurun. Evet.

ERKEK: Sonra?..

KADIN: Kaygılarım –hepten sona erecek!

ERKEK: Sonra...

KADIN: Bir süre sonra, ufak tefek ihtiyar, 'Yatağımız hazır, kü-

çük hanım,' diyecek bana, ben de– Teşekkür ederim, diyeceğim... Cebimden bir tolar alın... Kapı kapanacak. Yine yalnız kalacağım. Pencereler yüksek, kepenkler uzun ve mavi olacak, bir yağmur mevsimi olacak, yağmur–yağmur–yağmur... Yaşamım da o oda gibi olacak, serin –loş ve serin– ve şeyin murıltısıyla dolu–

ERKEK: Yağmurun...

KADIN: Her hafta, hiç aksamadan bir çek gelecek. Ufak tefek ihtiyar, çekleri bozduracak, kitaplıktan benim adıma kitaplar alacak, kirli çamaşırları toplayacak... Hep temiz şeylerim olacak! Beyazlar giyeceğim. Hiçbir zaman güçlü kuvvetli olmayacağım artık, bu bitkinliği alt edemeyeceğim ama bir süre sonra kıyıda – kumsalda gezecek gücü bulabileceğim kendimde... Akşamüstü, kumsal boyunca yürüyeceğim, oturacağım özel bir yer olacak, tam karanlık çökerken, orkestranın Victor Herbert'ten seçmeler çaldığı çadırın az ötesinde... Kocaman, pencereleri kepenkli bir odam olacak. Bir yağmur mevsimi, yağmur, yağmur, yağmur. Kentteki yaşamdan öylesine yorgun düşmüş olacağım ki yalnızca yağmuru dinlemek yetecek. Öylesine dingin. Yüzümdeki kırışıklar uçup gidecek. Gözlerim yanmayacak artık. Dostlarım olmayacak. Tanıdıklarım bile. Uykum gelince, ağır ağır yürüyerek küçük otelime döneceğim. Kâtip 'İyi geceler Miss Jones' diyecek, şöyle bir gülümseyip anahtarımı alacağım. Ne gazete okuyacağım ne radyo dinleyeceğim; dünyada olup bitenlerden haberim bile olmayacak. Zamanın geçtiğinin bilincine varmayacağım hiç... Bir gün aynaya bir bakacağım ki saçlarım ağarmaya başlamış ve işte o zaman, yirmi beş yıldır, uyduruk bir adla, dostsuz, tanıdıksız, hiç kimseyle ilişkisiz yaşadığımı kavrayacağım. Buna biraz şaşacağım ama pek umursamayacağım. Zamanın böyle rahat geçtiğine sevineceğim. Bazen sinemaya giderim belki. Arka sırada otururum,

çevremde o koyu karanlık, iki yanımda benim varlığımdan habersiz, kıpırtısız oturan karaltılarla. Perdeyi gözleyerek. Düşsel kişileri. Öykülerdeki kişiler. Uzun kitaplar okuyacağım, ölü yazarların güncelerini. Dünyadan el-etek çekmeden önce tanıya geldiğim kişilerden daha yakın bulacağım onları kendime. Ne tatlı, ne sakin bir dostluk olacak ölü şairlerle kurduğum bu dostluk, çünkü ne onlara dokunmak zorunda kalacağım ne de sorularını yanıtlayacağım. Bana bir şeyler söyleyecekler, yanıtlamamı beklemeden. Onların bana gizler açıklayan seslerine kulak verirken uykum gelecek. Kitap elimde, uykuya dalacağım ve yağmur yağacak. Uyanıp yağmurun sesini duyacağım, yine dalacağım. Bir yağmur mevsimi, yağmur, yağmur, yağmur... Sonra günün birinde, bir kitabı kapattığımda ya da gece sinemadan –saat on birde tek başıma– döndüğümde aynaya bir bakacağım ki saçlarım ağarmış. Beyaz, bembeyaz. Dalgalardaki köpükler kadar beyaz *(Ayağa kalkar, sözünü sürdürürken odada dolaşır.)* Gövdemi yoklayacağım parmaklarımla, ne kadar zayıfladığıma, inceldiğime şaşıp kalacağım. Tanrım, nasıl ipince olacağım. Saydam nerdeyse. Gerçek sayılamayacak kadar ince. Sonra birden kavrayacağım, yani belli belirsiz anlayacağım, bu küçücük otelde, her türlü toplumsal ilişkiden, sorumluluktan, kaygılardan ya da tedirginliklerden uzak –yaşadığımı– nerdeyse elli yıldır. Yarım yüzyıl. Bir yaşam boyu nerdeyse. Buraya gelmeden önce tanıdığım kişilerin adlarını anımsamayacağım bile, birinin yolunu beklemek duygusu nasıldır, gelmeyecek birinin yolunu beklemek, hiç anımsamayacağım... Sonra –aynaya bakarken– kıyıda gezinme saatimin gelip çattığını sezeceğim, gövdemi hırpalayan güçlü rüzgâra bırakıp, dünyanın ucundan esen, daha da öteden, uzayın serin dış uçlarından esen, uzayın uçlarının ötesinin de ötesinden, oradan esen rüzgâra... *(Sendeleyerek pencerenin önüne oturur.)*

İşte o zaman çıkıp kıyıda dolaşacağım. Tek başıma yürüyeceğim, rüzgârda gittikçe incelerek, incele, incele.
ERKEK: Sevgilim. Hadi gel, yatağa uzan.
KADIN: Daha da inceleceğim, daha da, daha da, daha da! *(ERKEK, yanına gider, onu iskemleden zorla kaldırır.)* Öyle ki sonunda gövdem falan kalmayacak, rüzgâr serin beyaz kollarına alacak beni sonsuza kadar, ta ötelere taşıyacak!
ERKEK *(dudaklarını onun boynuna yapıştırır)*: Hadi gel uzan yanıma!
KADIN: Gitmek istiyorum, gitmek! *(ERKEK, onu salıverir kollarından. KADIN odanın ortasına yürür, hıçkırıklarını tutamaz. ERKEK içini çeker, pencereden sarkar, arkasında, titreşen ışık, iyice bastıran yağmur. KADIN ürperir, kollarını göğsünde kavuşturur. Hıçkırıkları dinmek üzeredir ama güçlükle soluk alır. Işık yanıp yanıp söner: Rüzgâr, sert iniltilerle eser. ERKEK pencereden sarkmayı sürdürür. Neden sonra KADIN yumuşacık bir sesle:)* Hadi yatağa uzan. Gel yanıma uzan sevgilim... *(ERKEK, çaresiz yüzünü ona çevirirken–)*

PERDE

SÖYLENMEMİŞ BİR ŞEY

CORNELIA SCOTT
GRACE LANCASTER

MISS CORNELIA SCOTT, 60 yaşlarında zengin, Güneyli bir bakire, mutfak masasının başında oturmaktadır: masa, iki kişilik kurulmuştur. Şimdilik boş olan ikinci yerde, tabağın önünde kristal bir vazo içinde bir tek gül durur. Eski model bir telefon, gümüş mektup tepsisi, savatlı gümüşten kahve fincanı, MISS SCOTT'un masadaki konumuna askeri bir üstünlük katar. Tam arkasına düşen mor kadife perdeler, odaya soylu bir görünüş verir. Aydınlanmış bölümün ucunda bir müzik dolabı durur.
Perde açılırken CORNELIA SCOTT, telefonda bir numara çevirmektedir.

CORNELIA: Mrs. Horton Reid'in evi mi? Miss Cornelia Scott adına arıyorum. Bu ikindi yapılacak Kız Kardeşler Toplantısı'na gelemeyeceği için özür diliyor. Sabah, boğazı ağrıyarak uyandı da; yataktan kalkmaması gerekiyor. Lütfen onun adına Mrs. Reid'den özür dileyin, daha önce haber veremedi. Teşekkür ederim. Bir dakika! *(GRACE LANCASTER, aydınlanmış bölüme girer. CORNELIA, onu uyarırcasına elini kaldırır.)* Ne dediniz Miss Scott? *(Kısa bir sessizlik.)* Evet. Miss Scott, Miss Esmeralda Hawkins'in gelir gelmez kendisini aramasını rica ediyor. Teşekkürler. Hoşça kalın. *(Telefonu kapatır.)* Görüyorsun ya, sekreterimin yerine geçtim bu sabah!
GRACE: Işık o kadar loştu ki uyanamamışım.

(GRACE LANCASTER, 40-45 yaşlarındadır; solgundur ama güzeldir hâlâ. Hafiften aklaşan sarı saçları, uçuk gözleri, pembe, ipek bir sabahlığa bürünmüş ince gövdesi, ona gerçekdışı bir hava verir. MISS SCOTT'un Romalı görkemine taban tabana karşıt bir hava. İki kadın arasında gizemli bir gerilim vardır, söylenmemiş bir şey.)
CORNELIA: Postaya baktım bile.
GRACE: İlginç bir şeyler var mı?

CORNELIA: Thelma Peterson, Mayo'dan bir kart yollamış.
GRACE: Nasılmış Thelma?
CORNELLIA: 'Gittikçe iyileştiğini' söylüyor. Ne demekse...
GRACE: Bir şeyini ameliyatla aldırtmamış mıydı o?
CORNELIA: Bir sürü şeyini aldırttı bildiğim kadarıyla.
GRACE: Bak bak, "En Son Ürünler" dergisi gelmiş!
CORNELIA: Şaşırdım doğrusu. O dergiyle ilişkimi kestim sanıyordum.
GRACE: Sahi mi Cornelia?
CORNELIA: Unutmuş olamazsın. Yeğenim Cecil Tutwiler Bates'e yöneltilen o sövgü dolu yazı çıkar çıkmaz aboneliğime son vermiştim. Thomas Nelson Page'den bu yana Güneyin yetiştirdiği tek iyi romancıdır yeğenim.
GRACE: Evet şimdi anımsadım. Derginin yöneticisine öfkeli bir mektup yazmıştın ama Caroline Bilmemne adında bir editör yardımcısından öyle yatıştırıcı bir yanıt almıştın ki öfken duruldu ve hemen o son verme kararına son verdin.
CORNELIA: Yatıştırıcı yanıtlarla öfkem hiçbir zaman durulmamıştır, ne tam ne de azıcık; üstelik bir editöre yazıp yardımcısından yanıt alırsam, bu küstahlık karşısındaki tepkime öfkenin "durulması" denemez sanırım.
GRACE *(konuyu değiştirir):* Bak bak, Atlanta'daki plakçıdan gelen yeni katalog.
CORNELIA *(uzlaşırcasına):* Hmm...
GRACE: Birçoğunu işaretlemişsin.
CORNELIA: "Lied" koleksiyonumuzu genişletmeliyiz bence.
GRACE: Bizde olan bir Sibelius'u da işaretlemişsin.
CORNELIA: Biraz cızırdıyordu. *(Derin bir soluk alıp iç çeker; gözleri suskun telefona dikilmiştir.)* Bir iki tane de opera seçmesi işaretledim, göreceksin ya.
GRACE *(coşkulu):* Nerede, hangileri? Görmüyorum!

CORNELIA: Bir katalog uğruna bu ne heyecan şekerim?
GRACE: Plaklara bayılıyorum!
CORNELIA: Keşke çaldıktan sonra yerlerine koyacak kadar bayılsaydın.
GRACE: Ah, işte istediğimiz Vivaldi!
CORNELIA: "İstediğimiz" değil şekerim, "istediğin".
GRACE: Sen de istemiyor muydun Cornelia?
CORNELIA: Bence Vivaldi, Bach'ın cılız bir gölgesidir.
GRACE: Ne tuhaf, ben de sen– *(Telefon çalar.)* Açayım mı?
CORNELIA: Zahmet olmazsa.
GRACE *(almacı alarak):* Miss Scott'un evi! *(Kutsal bir yerden söz edercesine, saygıyla yapar bu açıklamayı.)* Yoo hayır, ben Grace. Cornelia burada, yanımda. *(Almacı uzatır.)* Esmeralda Hawkins.
CORNELIA *(buruk):* Bekliyordum telefonunu. *(almaca doğru)* Günaydın Esmeralda şekerim. Bekliyordum telefonunu. Nereden arıyorsun bakalım? Canım biliyoruz toplantıdan aradığını, *ça va sans dire, ma petite!* Ha ha! Hangi telefondan demek istiyorum; iki tane var ya. Biri aşağıda girişte, bir de konak sahibesinin odasında, hanımlar şimdi mantolarını çıkarıyorlardır orada. Evet. Aşağıdakinden demek? Bütün üyeler toplanmışlardır artık. Şimdi sen yukarı çık, beni oradan ara da şöyle baş başa konuşabilelim. Toplantı başlamadan, tutumumu kesin olarak ortaya koymak istiyorum da. Teşekkür ederim şekerim. *(Kapatır telefonu, buruk bakışlarını boşluğa diker.)*
GRACE: Şey– Kız Kardeşler Birliği mi?
CORNELIA: Evet! Yıllık seçimleri bugün de.
GRACE: Ne heyecanlı! Neden gitmedin ki toplantıya?
CORNELIA: Gitmemeyi uygun buldum.
GRACE: Gitmemeyi mi?
CORNELIA: Evet, gitmemeyi uygun buldum... *(Soluk soluğa*

göğsünü tutar merdiven çıkmışçasına)

GRACE: Ama yıllık yönetim kurulu seçimi bu.

CORNELIA: Evet öyle! Öyle olduğunu söyledim ya! *(GRACE'in kaşığı elinden düşer, CORNELIA irkilerek yerinden sıçrar, haykırır.)*

GRACE: Özür dilerim. *(Çıngırağı çalarak hizmetçiyi çağırır.)*

CORNELIA: Dalavere, dalavere, bir de ikiyüzlülük beni öylesine tiksindirir ki, onların barındığı yerde soluk alamam! *(GRACE, çıngırağı daha hızlı çalar.)* Neden çalıyorsun şu çıngırağı? Biliyorsun, Lucinda yok!

GRACE: Özür dilerim! Lucinda nereye gitti ki?

CORNELIA *(boğuk, güçlükle duyulur bir sesle)*: Kasabada zencilerin tantanalı bir gömme töreni var. *(Boğazını sertçe temizler, söylediklerini yineler.)*

GRACE: Tanrım! Larenjitin azdı yine, sinirlendin!

CORNELIA: Uyumadım, dün gece hiç uyumadım. *(Telefon yanı başında acı acı çalar. Haykırır; ateş alan bir şeye değmişçesine fırlatır almacı elinden.)*

GRACE *(almacı alarak)*: Miss Scott'un evi. Ya. Bir dakika lütfen.

CORNELIA *(almacı kaparak)*: Esmeralda, şimdi yukarda mısın?

GRACE *(sert bir fısıltıyla)*: Esmeralda değil, Mrs. C.C. Bright!

CORNELIA: Bir dakika bir dakika bir dakika! *(Müthiş bir öfkeyle yeniden GRACE'e fırlatır almacı.)* Ne cesaretle bu kadını konuşturuyorsun benimle!

GRACE: Cornelia, ben konuşturmadım ki, tam soracağım sırada sen–

CORNELIA: Suss! *(Geriye yaylanarak masadan kalkar, öfkeyle boşluğa diker gözlerini.)* Şimdi ver bakalım şu telefonu. *(GRACE'in uzattığı almacı alır, soğuk bir sesle:)* Sizin için ne yapabilirim efendim? Hayır, korkarım bahçem bu bahar Hacılara açılmayacak. Bahçe düzenlemek estetik bir uğraştır kanısındayım, bir spor yarışması değil. Tek tek gelecek ziyaretçiler önceden haber verirlerse, bahçıvanımın onları gezdirmesini sağlayabilirim. Ama Hacı grupları istemem, geçen bahar bahçemin uğradığı talanı gördükten sonra yoo. Köpeklerle gelenler –çiçekleri yolanlar falan, üstelik– Siz başımın üstündesiniz tabii, evet güle güle! *(Almacı GRACE'e uzatır.)*

GRACE: Toplantıya gitseydin, sinirlerin böyle gerilmezdi Cornelia.

CORNELIA: Ne demek istiyorsun, anlamıyorum.

GRACE: Seçilmek istemiyor musun?

CORNELIA: "Seçilmek istemek" mi? "İstemek" de ne demek?

GRACE: Ne demek olacak ha, ha –adaylığını koymak– değil mi?

CORNELIA: Sen ne zaman benim bir şeye adaylık koyduğumu gördün Grace? Bir dernekte ya da kulüpte göreve gelmişsem, üyelerin bitip tükenmez üstelemeleri sonucu olmuştur bu, çünkü aslına bakarsan, yöneticilik oldum bittim itmiştir beni. Ama bu konu başka, bambaşka. Bir şeyin denenmesi bu. Bak, uzun zamandır sezinliyorum, Kardeşler arasında bir grup var, bana düşman küçük bir klik.

GRACE: Yapma Cornelia, bence inan, yanılıyorsun.

CORNELIA: Hayır. Bana karşı bir akım geliştiriliyor.

GRACE: Bir akım mı? Sana karşı bir akım mı?

CORNELIA: Beni önemli görevlerden uzak tutmak için bir tertip.

GRACE: Ama yerel kilisede hep önemli görevlere getirilmedin mi?

CORNELIA: Hiç Başpapaz olmadım!

GRACE: Demek Başpapaz olmak istiyorsun?

CORNELIA: Hayır. Beni yanlış anlıyorsun. Başpapaz olmak "istediğim" falan yok.

GRACE: Eee?

CORNELIA: Hiçbir şey olmak istemiyorum. Yalnızca bana karşı geliştirilen bu tavrı, bu cepheyi kırmak istiyorum, o kadar; ve bu uğurda güçlerimi seferber ettim bile.
GRACE: Güçlerini mi? *(Çılgınca gülme isteğini güçlükle bastırırcasına seyirir dudakları.)*
CORNELIA: Tabii... Kilisede bu tavra karşı koyan dostlarım var hâlâ.
GRACE: Yaa?
CORNELIA: Kurulun yaşlı üyeleri beni yürekten destekliyorlar.
GRACE: Öyleyse– şey, kaygılanacak bir şey yok demektir.
CORNELIA: Son zamanlarda fazla genişledi cemaat. İkinci Baptist Kilisesi'nde, ön sıralara oturamayan birtakım Kadınlar alındı! Yüz kızartıcı ama gerçek bu...
GRACE: Ama özünde yurtsever bir dernek olduğuna göre...
CORNELIA: Sevgili Grace'çiğim, Meridian kentinde Kız Kardeşler Birliği'nin iki yerel kilisesi vardır. Biri, sosyal etkinlik gibi ıvır zıvırla uğraşan Forrest Kilisesi, öbürü de bir seçkinliği olduğu varsayılan bu kilise! Züppe değilim. Bana da demokrat denmezse– Biliyorsun! Gelgelelim... *(Telefon çalar. CORNELIA uzanır, sonra telefonu GRACE'e doğru iter.)*
GRACE: Miss Scott'un evi. Evet, evet bir dakika! *(Telefonu CORNELIA'ya uzatır.)* Esmeralda Hawkins arıyor.
CORNELIA *(telefona doğru):* Şimdi yukarıda mısın şekerim? Şey ben de düşünüyordum, neden aramakta geciktin diye. Yaa ama yemek faslı bitti dedin sanmıştım. Her neyse, bir iki lokma atıştırıp form kazanmana sevindim doğrusu. Neler vardı büfede? Kral usulü piliç mi? Ne demezsin! Tam zavallı Amelia'ya göre! Pul pul kırmızıbiber ve mantar dilimleriyle, değil mi? Perhizdeki bayanlar ne yaptılar peki? Yağsız kısımlardan çimlendiler herhalde? Ne, şerbet mi? Bisküvi yok muydu? Ne değişiklik bu böyle! Ne korkunç bir sapma! Serseme döndüm doğ-

rusu! Ha ha ha!.. *(Titreyen elleriyle fincanına uzanır.)* Şimdi ne olup bitiyor? Haklar Programı'nı mı tartışıyorlar? Öyleyse en azından yarım saatten önce oylamaya geçemezler! Dinle Esmeralda, umarım tutumumu iyice anlamışsındır. Sözlü oybirliği olmadan hiçbir görevi alamam. Bu ne demek, biliyorsun değil mi? Bir parlamento deyimidir. Yani birinin göreve geçmesini üyelerin oybirliğiyle istemeleri, oylamayı gerektirmeyecek biçimde istemeleridir. Bir başka deyişle, o kişinin aday gösterilir gösterilmez, hiç karşı konulmadan seçilmesidir, kendiliğinden. Evet şekerim, bu kadar basit. Üç dönem saymanlık, iki dönem yazmanlık, bir kere de papazlık görevlerini üstlendim... Hele o papazlık ne feci bir görevdi, Birliğin ölmüş üyeleri için bitmek tükenmek bilmeyen dualar falan! Toplam olarak, dur bakayım, on dört yıl hizmet vermişim Kurul'da. Şimdi şekerim, konu kısaca şu. Kardeşler, oylamaya hiç gerek duymaksızın tek başıma aday gösterilip seçilmemi uygun görüyorlarsa yeteneklerimi ve bağlılığımı yeterince kanıtladığıma inanıyorlarsa tabii, böyle bir görevi onur duyarak kabul etmek zorunda kalırım... *(Sesi titrer.)* Öte yandan şey– o klik –kimleri kastettiğimi biliyorsun– göreve bir başkasını aday gösterecek kadar ileri giderse –tutumumu anlıyorsun, değil mi? Böyle bir kaçınılmazlık anı çatarsa, olmaz tabii ama olursa, ben sahneden hepten çekilirim daha iyi. Başka biri aday gösterilip de onaylandığı anda, benim adım hemen geri alınmalıdır, hemen, hiç tartışmasız. Anlaşıldı, değil mi Esmeralda? Tamam, iyi öyleyse! Şimdi aşağıya, toplantı salonuna in. Pilicini sindir; anlatacak bir şey çıkarsa yukarı kattan ararsın beni. *(Telefonu kapatır, buruk gözlerle boşluğa bakar. GRACE, küçük gümüş çatalına bir dilim greyfurt takar.)*
GRACE: Daha yapılmamış mı?
CORNELIA: Ne şekerim?

GRACE: Seçim!
CORNELIA: Hayır ama az kalmış galiba.
GRACE: Cornelia, bu iş bitene kadar başka şeyler düşünsen olmaz mı?
CORNELIA: Sinirlendiğimi nerden çıkarıyorsun?
GRACE: Şey– soluk soluğasın.
CORNELIA: Dün gece iyi uyuyamadım. Gece boyunca sancıdan kıvrana kıvrana dolaştın durdun ya evin içinde.
GRACE: Çok özür dilerim. Önemli bir şey değil, biliyorsun. Gerginlikten ileri gelen bir kasılma–
CORNELIA: Ne gerginliğinden Grace?
GRACE: Ne mi? *(Belirsiz, şaşkın bir kahkaha atar.)* Canım– ne bileyim ben!..
CORNELIA: Ne gerginliğinden? Ben söyleyeyim ister miydin?
GRACE *(ayağa kalkarak)*: –Özür dilerim, ben–
CORNELIA *(terslenerek)*: Nereye?
GRACE: Yukarı çıkıp geleceğim! Damlamı içmeyi unutmuşum, şimdi geldi aklıma.
CORNELIA: Yemek yedikten sonra yararı olmaz.
GRACE: Haklısın galiba. Olmuyor.
CORNELIA: Yine de kaçmak istiyorsan?
GRACE: Ne ilgisi var...
CORNELIA: Son zamanlarda sık sık telaşla kaçıyorsun benden, üstüne bıçakla yürüyormuşum gibi.
GRACE: Şey... Cornelia, sinirlerim çok bozuk!
CORNELIA: Tam aramızda bir şey dile getirilip söylenecek gibi olduğunda.
GRACE: Saçma sapan, bir kadınlar derneği seçiminin seni böylesine altüst etmesine çok üzülüyorum!
CORNELIA: Benim Kız Kardeşler'den söz ettiğim yok. Onlar aklıma bile gelmedi, ben...

GRACE: Keşke bu konuyu hepten silseydin kafandan. Şimdi plak çalmanın tam da sırası. Hadi pikaba bir senfoni koyayım!
CORNELIA: Olmaz.
GRACE: Piyano ve Yaylı Sazlar için Bach, ne dersin? Hani Jessie ile Gay Noel'de göndermişlerdi.
CORNELIA: Olmaz, dedim. Olmaz, Olmaz!
GRACE: Öyleyse hafif, şöyle usul bir şey olsun, eski Fransız madrigalleri sözgelimi?
CORNELIA: Yeter ki konuşmamızı engellesin, değil mi? Şöyle baş başa konuşmaktan kaçınabilelim yeter ki, özellikle hizmetçi evde yoksa.
GRACE: Bak, tam aradığımız parça... *(Pikabı çalıştırır. Landowska'nın çaldığı seçme klavsen parçaları. Pikap, aydınlatılmış bölmenin ucunda ya da hemen dışındadır. GRACE ellerini ovuşturup gözlerini yumarak oldukça abartılı bir hazla koltuğuna gömülürken CORNELIA, buruk bakışlarla süzer onu.)*
GRACE *(büyülenmiş bir sesle)*: Ah, nasıl da yumuşatıyor her şeyi, nasıl tatlı, sevecen ve... saf...
CORNELIA: Evet! Tam bir düzenbaz!
GRACE: Müzik mi? Düzenbaz olan?
CORNELIA: Hem de nasıl! Açık açık söyleyeceğine "her şeyi yumuşatıp" yuvarlıyor.
GRACE: "Yırtıcı hayvanı yatıştıracak tılsım vardır müzikte," derler.
CORNELIA: Tabii, tabii ama yırtıcı hayvan izin verirse.
GRACE: Gerçekten harika– harika!
CORNELIA *(ister istemez kabullenircesine)*: Landowska az bulunur kusursuz sanatçılardandır.
GRACE *(coşkuyla)*: Ne de soylu bir yüzü var, Edith Sitwell'in profili gibi ince ve güçlü... Bundan sonra Edith Sitwell'in Façade'ını çalarız. *'Jane, Jane, tall as a crane, the morning light creaks*

down again...
CORNELIA: Gözünden kaçan bir şey yok mu canım?
GRACE: Nerede?
CORNELIA: Burnunun dibinde.
GRACE: Çiçeğimi mi kastediyorsun?
CORNELIA: Evet! Gülünü kastediyorum!
GRACE: Tabii gördüm gülümü, odaya girer girmez gördüm.
CORNELIA: Ama bir şey demedin.
GRACE: Söyleyecektim ama sen toplantının derdine düşmüştün.
CORNELIA: Toplantı derdine falan düşmedim ben.
GRACE: Bu güzelim gül için kime teşekkür etmem gerekiyor acaba? Sevgili işverenime mi?
CORNELIA: Yazışmalar için gittiğinde, kitaplıktaki masanda on dört gül daha bulacaksın.
GRACE: On dört gül daha mı?
CORNELIA: Toplam on beş gül!
GRACE: Ne hoş!.. Neden on beş?
CORNELIA: Ne zamandır buradasın canım? Ne zamandır bu evi bir gül bahçesine çevirdin?
GRACE: Ne güzel dile getirdin! Şey tabii, on beş yıldır senin sekreterinim!
CORNELIA: On beş yıldır dostumsun! Her yıl için bir gül, her gül için bir yıl!
GRACE: Olayın yıldönümünü böyle anman ne güzel...
CORNELIA: Önce "inci gerdanlık" dedim kendi kendime; sonra "Hayır, gül" dedim. Ama belki de sana altın bir armağan vermeliydim ha ha! Sükût altındır derler ya!
GRACE: Aman, şu sersem pikap da aynı plağı yeniden çalıyor!
CORNELIA: Bırak, bırak çalsın, bırak! Hoşuma gidiyor!
GRACE: İzin ver de–

CORNELIA: Otur diyorum!! –Tam on beş yıl önce bu sabah, Kasım'ın altıncı günü, çok tatlı, incecik, suskun bir kız! –utangaç, ufak tefek, çekingen bir dul!– Seven Edgewater Yolu'na ilk adımını attı. Mevsim güzdü. Gül fidanlarını kırağıdan korumak için üstlerine ölü yapraklar atıyordum, birdenbire toprak yoldan ayak sesleri duydum –hafif, tez, incecik ayak sesleri, güzün ortasında ansızın bahar bastırmışçasına– ve başımı kaldırdım, bir de ne göreyim, gerçekten bahar gelivermiş! Öylesine incecik ufak tefek biriydi ki beyaz bir şemsiyenin ipeğinden yapılmışçasına ışığı geçiriyordu bedeni!
(GRACE kısacık şaşkın bir kahkaha atar.)
CORNELIA *(sertleşerek, kırılmışçasına)*: –Neden güldün? Neden öyle güldün?
GRACE: Şey –ha ha!– bir kadın dergisindeki öykünün ilk paragrafı gibi geldi de.
CORNELIA: Ne kırıcı bir saptama!
GRACE: Kırıcı olmasını istememiştim, ben yalnızca...
CORNELIA: Başka ne demek isteyebilirdin ki!
GRACE: Cornelia, beni tanırsın! Duygusallık karşısında hep elim ayağım dolanır, değil mi?
CORNELIA: Evet. Duyguları biraz açığa vuran her şeyden korkarsın!
GRACE: Seni iyi tanımayanlar, yani aşağı yukarı bütün tanışlarımız, Cornelia Scott'un, şu ciddi, soylu hanımefendinin duygularını böylesine coşkulu sözlerle dile getirmesine şaşıp kalırlardı!
CORNELIA: Beni iyi tanımayanlar, yani herkes! Bence sen de dahil.
GRACE: Cornellia, duygusallığın sana pek yakışmadığını kabul etmelisin!
CORNELIA: Suskunluktan başka hiçbir şey yakışmaz mı bana?

(Saatin tik takı yükselir.) Ömür boyu sessizliğe mi gün giydim ben?
GRACE: Canım yalnızca sana yakışmadığını söylüyordum.
CORNELIA: Bana yakışmadığını. Bana yakışmadığını. Sen bana neyin yakışıp yakışmadığını nereden bileceksin!
GRACE: İstediğin kadar karşı çık Cornelia, ama bence apaçık ortada, Kız Kardeşler Birliği seçimleri sinirlerini altüst etti senin!
CORNELIA: –İşte üstü hafif kapalı bir sövgü daha!
GRACE: Cornelia, n'olur!
CORNELIA *(onun sesine öykünerek):* 'Cornelia, n'olur!'muş!
GRACE: Yanlış bir şey dedimse özür dilerim, en içten duygularla özür dilerim gerçekten.
CORNELIA: Senden özür dilemeni istediğim yok.
(Gergin bir sessizlik. Saatin tik takı duyulur. GRACE, ansızın uzanarak MISS SCOTT'un ince damarlı, yüzüklü eline dokunur. CORNELIA, bu temastan alev almışçasına elini çeker.)
GRACE: Güller için teşekkür ederim sana.
CORNELIA: Senden teşekkür etmeni istediğim de yok. Tek istediğim, sevgime biraz olsun karşılık vermen... çok değil ama ara sıra, birazcık hiç değilse!
GRACE: Sevgini senden hiç esirgemedim ki, Cornelia.
CORNELIA: Bir şey daha: biraz da açıksözlülük.
GRACE: Açıksözlülük mü?
CORNELIA: Evet, açıksözlülük, senin kadar gururlu bir genç kadından fazla bir şey istemiyorsam tabii!
GRACE *(masadan kalkarak):* Ne gururluyum ne de gencim Cornelia.
CORNELIA: Otur. Masadan kalkma.
GRACE: Bir buyruk mu bu?
CORNELIA: Ben sana buyruklar vermem, ricalarda bulunurum.

GRACE: Bazen bir işverenin ricalarını buyruklardan ayırmak güçtür. *(Oturur.)*
CORNELIA: Lütfen sustur şu pikabı. *(GRACE kalkar, pikabı durdurur.)* Grace! Şey gibi gelmiyor mu sana –aramızda *söylenmemiş bir şey* varmış gibi?
GRACE: Hayır. Hayır gelmiyor.
CORNELIA: Bana geliyor. Uzun süredir söylenmemiş bir şey var aramızda gibi geliyor.
GRACE: –Sence iki kişinin arasında söylenmemiş bir şey her zaman yok mudur?
CORNELIA: Neden olsun ki?
GRACE: Ama bir sürü şey nedensiz de var olmaz mı?
CORNELIA: Bunu fizikötesi bir tartışmaya çevirmeyelim şimdi.
GRACE: Peki. Yine de kafamı iyice karıştırdığını bil.
CORNELIA: Aslında çok basit. Yalnızca aramızda, dile getirilmesi gereken söylenmemiş bir şey var gibi geliyor bana. Şey... neden bana öyle bakıyorsun?
GRACE: Nasıl bakıyormuşum sana?
CORNELIA: Düpedüz korkuyla!
GRACE: Cornelia!
CORNELIA: Evet, evet öyle bakıyorsun ama susacak değilim!
GRACE: Kesme, söyle, n'olur söyle.
CORNELIA: Söyleyeceğim, şimdi, şimdi–
(Telefon çalar. GRACE almaca uzanır.)
Hayır, hayır, hayır bırak çalsın!
(Telefonun çalması sürer.)
Bırak şunu!
GRACE: Bırak da lütfen–
CORNELIA: Bırak dedim sana!
(GRACE, almacı kaldırır. Bir ses; 'Alo?' der. 'Alo? Alo? Alo? Alo?')

GRACE *(hıçkırıklara boğularak)*: Dayanamıyorum.
CORNELIA: Kendine gel. Duyabilirler!
SES: Alo? Alo? Cornelia? Cornelia Scott?
(CORNELIA, almacı alır sonra sertçe yerine bırakır.)
CORNELIA: Kes! Şu budala, kadınca numarayı kes diyorum!
GRACE: Söylenmemiş bir şey var diyorsun. Belki vardır. Bilmiyorum. Bildiğim, bazı şeylerin söylenmemiş kalmasının daha iyi olacağı. Ayrıca, bir şey daha biliyorum, iki kişi arasında sessizlik uzun zamandır sürüp gitmişse, artık ikisinin de aşamayacağı bir duvara dönmüştür! Belki bizim aramızda da böyle bir duvar var. Aşılamayacak bir duvar. Belki sen yıkabilirsin onu. Ben yıkamayacağımı biliyorum. Kalkışamam bile. İkimizin arasında güçlü olan sensin ve bal gibi biliyorsun bunu... İkimizin de saçları ağardı!.. Ama ak aynı ak değil. Sen şu kadife sabahlığınla İmparator Tiberius'u andırıyorsun! –İmparatorluk kaftanınla!– Saçlarınla gözlerin demir renginde! Demirsi bir bozlukta. Alt edilmez! Hemen herkes –biraz çekiniyor senden. Senin gücünün farkındalar, seni beğeniyorlar bu yüzden. Buraya, sana gelip şu ya da bu konuda danışmak istiyorlar. Bu mevsim Broadway'deki iyi oyunlar hangileri, hangi kitaplar okunmaya değer, hangileri süprüntü –sonra hangi plaklar gerçekten iyi– sonra Meclis'e getirilen tasarılara karşı nasıl bir tavır alınmalı! –Yaa, bir bilgi pınarısın sen!– Buna ek olarak zenginsin! Evet evet, bir servetin var. Taşınmaz malların, hisselerin, senetlerin, Edgewater Yolu'ndaki malikânen, utangaç küçük sekreterin, Hacıların adım atamadığı dillere destan bahçelerin...
CORNELIA: Hah işte, şimdi konuşuyorsun, sonunda konuşuyorsun! Kesme, konuş lütfen.
GRACE: Ben –bense çok farklıyım!– Benim saçlarım da ağarıyor gerçi ama değişik bir boz benimki. Seninki gibi demirsi değil, görkemli değil Cornelia, boz evet, boz, bir– bir –örümcek ağı-

nın bozu... *(Yeniden usulca çalmaya başlar plağı.)* –Gittikçe kirlenen beyaz bir şey, unutulmuş bir şeyin bozluğu.
(Telefon yine çalar. İkisi de duymaz gibidirler.)
...Durum böyle olunca, bizim aklarımız arasındaki fark bu olunca, senin akınla benim akım arasındaki –bu evi sessizlikle inleten sorulara yiğit yanıtlar vermemi bekleyemezsin benden! On beş yıldır söylenmemiş şeyleri açıklamak ha!? Böyle uzun bir süre, ancak dinamitin yıkabileceği bir duvara çevirir sessizliği, üstelik– *(Almacı kaldırır.)* Ben o kadar güçlü de değilim, yiğit de değilim, ben...
CORNELIA *(öfkeyle)*: Telefona doğru konuşuyorsun!
GRACE *(telefona doğru)*: Alo? Evet, burada kendisi. Esmeralda Hawkins.
CORNELIA *(almacı kapar)*: Ne var Esmeralda? Ne dedin? Salon kadınlarla dolup taşıyor galiba. Ne uğultu o öyle! Ne söylemeye çalışıyorsun? Seçimler yapıldı mı şimdiden? Ne ne ne? Çıldırmak işten değil! Söylediğinin tek kelimesini anlamıyorum. Sanki 4 Temmuz da ortalıkta büyük bir şenlik var! Ha ha! Ağzını almaca yapıştırıp bir daha söylesene! Ne ne? Ne olmak ister miydim? Şaka etmiyorsun ya? Aklını mı kaçırdın? *(GRACE'e dönerek yüklü bir sesle:)* Başpapaz Yardımcısı olarak çalışıp çalışmayacağımı soruyor! *(Yine almaca:)* Esmeralda! Bana kulak verir misin sen? Ne olup bitiyor? Son anda dönenler mi oldu? Nasıl gidiyor sence? Neden oylamadan önce bir daha aradın beni? Sesini yükselt lütfen, bağır, ağzını iyice yapıştır almaca, kulak kabartanlar olabilir! Başpapaz Yardımcılığı'nı kabul eder miyim diye kim sordu şekerim? Mrs. Colby ha, kestirmeliydim –hain cadı!– Esmeralda! Dinle! Ben BİRİNCİ DERECEDEN AŞAĞI GÖREV KABUL ETMEYECEĞİM! Anlıyor musun dediğimi? BİRİNCİ DERECEDEN AŞAĞI –Esmeralda! *(Almacı yerine bırakır.)*

GRACE: Seçim yapılmış mı?
CORNELIA *(sersemlemişçesine)*: Efendim?– Hayır, oylamadan önce beş dakika ara vermişler.
GRACE: İşler yolunda değil mi yoksa?
CORNELIA: 'Başpapaz Yardımcılığı'nı kabul eder miydin?' diye sordu bana, herhangi bir nedenle seni Başpapaz seçmezlerse dedi. Sonra da biri elinden almacı kapmış ya da ev ansızın alev almışçasına kapattı telefonu.
GRACE: Çok bağırdın ona; bana kalırsa, korkmuştur.
CORNELIA: Bu dünyada kime güvenebilirsin ki, kime bel bağlayabilirsin?
GRACE: Düşünüyorum da, toplantıya katılman daha doğru olurdu belki.
CORNELIA: Katılmamam daha anlamlı bence.
GRACE *(yerinden yine kalkarak)*: Gidebilir miyim artık?
CORNELIA: Hayır! Burada kal!
GRACE: Bu bir ricaysa ben–
CORNELIA: Bir buyruk bu!
(GRACE oturur, gözlerini yumar.)
CORNELIA: Bu eve ilk gelişinde ...biliyor musun, seni hiç beklemiyordum.
GRACE: Ama beni buraya sen çağırmıştın Cornelia.
CORNELIA: Birbirimizi pek tanımıyorduk.
GRACE: Bir yaz önce tanışmıştık, Ralph–
CORNELIA: Daha sağken! Evet ya, Sewanee'de, onun yazın öğretmenlik yaptığı yerde.
GRACE: ...O günlerde de hastaydı.
CORNELIA: Ne yazık diye düşünmüştüm, bu güzelim incecik kızcağız sığınabileceği birini bulamamış, onu koruyabilecek birini! İki ay sonra Clarabelle Drake'den, Ralph'ın öldüğünü öğrendim...

GRACE: Ne tatlı bir mektup yazmıştın bana, annenin ölümünden sonra nasıl yalnız kaldığını anlatıyordun, sarsıntıyı atlatana kadar gelip burada yanında kalmam için diretiyordun. Bir süre... eski ilişkilerden kaçmaya nasıl can attığını anlıyor gibiydin. Çabuk karar veremedim. İkinci mektubun gelene kadar...
CORNELIA: Senin mektubunu aldıktan sonra yazmıştım. Üstüne düşülmesini istiyordum.
GRACE: Gerçekten istendiğimden emin olmam gerekiyordu! Yalnızca birkaç haftalığına gelmiştim buraya. Konukluk sınırını aşmaktan öylesine korkuyordum ki!
CORNELIA: Ne kadar körmüşsün, seni burada sonsuza kadar alıkoymayı nasıl çılgınca istediğimi kavrayamamışsın!
GRACE: Anlamıştım ama senin– *(Telefon çalar. Almacı kapar.)* Miss Scott'un evi!– Evet, kendisi burada.
CORNELIA *(son bir kere kapar almacı)*: –Ben Cornelia Scott! Ha? Ha, sen misin Esmeralda! Ne oldu sonuç peki?– İnanmıyorum sana! İnanmıyorum, o kadar...
(GRACE, masanın başında ses çıkarmadan oturmaktadır.)
–MRS. HORNSBY Mİ SEÇİLDİ? Buyurun adayımız! Daha bir yıl dolmadı Kilise'ye katılalı... Sen beni mi aday gösterdin? Ha! Anlıyorum! Ama ben sana şey olursa adaylığımı geri çekmeni söylemiştim– Tamam tamam, açıklama, zararı yok, bu kadarı yeter de artar. Biliyorsun, Runnymede Baronları'nın Kızları'na katılıyorum! Yaa, Earl'ün soyundan geldiğim doğrulandı da– Yoo o pürüzler giderildi, kesinleşti, tabii Koloni Leydileri'yle Huguenot Derneği'ne de girebilirim istersem, hele bir de öbür etkinlikleri falan düşünürsek– isteselerdi bile asla üstlenemezdim bu görevi... Elbette çekileceğim yerel kilisemizden! Tabii canım tabii! Sekreterim yanı başımda. Kalemi, kâğıdı elinde! Telefonu kapatır kapatmaz istifa mektubumu yazdırıyorum.

Yoo, yoo, yoo, çıldırmadım, öfkelenmedim canım. Biraz... güldüm o kadar... MRS. HORNSBY, ha? Orta malı her zaman geçerli oluyor değil mi? Teşekkürler Esmeralda, hoşça kal. *(Telefonu kapatır, şaşkındır. GRACE, kalkar yerinden.)*

GRACE: Kâğıt-kalem?

CORNELIA: Evet. Kâğıt ve kalem... –Şey– bir mektup yazdırmalıyım da...

(GRACE, masadan uzaklaşır. Aydınlık bölümün kıyısında durarak döner, CORNELIA'nın dimdik omuzlarına bakar; yüzünde, kaçamak bir gülümseme belirir bir an; pek kötücül olmasa da tam anlamıyla candan değildir gülümsemesi. Sonra yürüyüp ışıklandırılmış alandan geçer. Bir dakika sonra sesi, dışardan, karanlıktan gelir.)

GRACE: Ne güller! Her yıl için bir gül!

PERDE

GEÇEN YAZ BİRDENBİRE

MRS. VENABLE
DOKTOR CUKROWICZ
MISS FOXHILL
CATHARINE HOLLY
RAHİBE FELICITY
MRS. HOLLY
GEORGE HOLLY

SAHNE BİR

Çarpıcı bir balo dekoru kadar gerçekdışı bir dekor. New Orleans'ın Garden Bölgesi'nde, yaz sonu ile güz başı arası bir ikindinin geç saatlerinde Viktorya-Gotik tarzı bir malikânenin bir bölümü. İç bölme, fantastik bir bahçeye açılmaktadır; dev eğreltiotlarının yükseldiği, canlıların yüzgeçlerinin bacağa, kabuklarının deriye dönüştüğü tarih öncesi bir dönemin tropikal bir cengelini andırır bahçe. Bu cengelsi bahçenin renkleri de çarpıcıdır, özellikle yağmur sonrası sıcağının buğusuyla yüklü olduğundan. Parçalanmış bir gövdenin, kanıyla daha kurumamış ışıl ışıl parlayan bir gövdenin organlarını çağrıştıran çok iri çiçekler görülür ağaçlarda; tiz çığlıklar, ıslıklar, kanıcı şaklamaları duyulur, sanki yırtıcı hayvanlar, yılanlar, kuşlar yaşamaktadır bu bahçede...

Perde açıldıktan sonra birkaç dakika sürer bu orman uğultusu; sonra patlamalarla bazen bozulan genel bir sessizliğe bürünür.
Soylu bir kadın, gümüş saplı bastonuna dayanarak girer.
Saçları, açık turuncu ya da pembemsidir, ergavan renginde dantel bir giysi vardır üstünde, buruşuk gerdanına elmas bir denizyıldızı iliştirmiştir. Arkasından, genç, sarışın DOKTOR gelmektedir, tepeden tırnağa beyazlara bürünmüştür, buzlu bir parıltı saçar, çok ama çok yakışıklıdır; ihtiyar kadının davranışından, özenli konuşmasından, genç adamın buzlu albenisine kayıtsız kalmadığı anlaşılmaktadır.

MRS. VENABLE: Evet, Sebastian'ın bahçesiydi bu. Bitkilerin Latince adları ilişikteki etiketlere yazılıydı ama mürekkep uçuyor zamanla. Şuradakiler– *(derin bir soluk alır)* –yeryüzünün en eski

bitkileri, dev eğreltiotu ormanları döneminden kalma. Tabii bu yarı-tropikal iklimde– *(derin bir soluk daha)* –en nadir bitkiler bile, sözgelimi sinekkapan– sinekkapanı bilir misiniz Doktor?

DOKTOR: Böcek yiyen bir bitki mi?

MRS. VENABLE: Evet. Böcekle beslenir. Güz başından ilkyaz sonuna kadar serde tutmak gerekiyor, ser dönemi geldiğinde, oğlum Sebastian, büyük paralar dökerek Florida'daki bir laboratuvarın genetik deneylerinde kullandığı meyvesineklerinden getirtirdi uçakla. Ben yapamıyorum Doktor. *(Derin bir soluk alır.)* Yapamıyorum, elimde değil! Yalnızca para değil...

DOKTOR: Çaba.

MRS. VENABLE: Evet öyle. Demek ki nice şey gibi sana da güle güle diyeceğiz Sinekkapan... Püfff!... *(İçini çeker.)* Neden bilmem ama şey– sanki şimdiden omzunuza yaslanabilirmişim gibi geliyor Doktor Cu?– Cu?–

DOKTOR: Cu–kro–wicz. Lehçe bir sözcük, şeker anlamına geliyor, en iyisi işi kolaylaştıralım, bana Doktor Şeker deyin. *(Onun gülümseyişine gülerek karşılık verir.)*

MRS. VENABLE: İşte böyle Doktor Şeker, Sebastian'ın bahçesini gördünüz.

(Usulca taraçaya doğru gelmektedirler.)

DOKTOR: Bakımlı bir cengeli andırıyor...

MRS. VENABLE: Amacı da buydu zaten, hiçbir şey rastlantıya bırakılmamış, her şey önceden tasarlanmış, biçimlendirilmişti Sebastian'ın yaşamında ve– *(Biraz önce el çantasından aldığı mendille alnını kurular.)* –ve tabii işinde de.

DOKTOR: Oğlunuzun işi neydi Mrs. Venable? –bu bahçeyle uğraşmak dışında yani?

MRS. VENABLE: Bu soruyu kim bilir kaç kez yanıtladım. Doğrusu, bir şair olarak Sebastian Venable'ın annesinin de içinde olduğu küçücük bir dost çevresi dışında tanınmayışına hâlâ şaşıyorum.

DOKTOR: Yaa.

MRS. VENABLE: Açık konuşacaksak, onun işi, yaşamıydı.

DOKTOR: Anlıyorum.

MRS. VENABLE: Hayır, daha anlamıyorsunuz ama sözümü bitirdiğimde anlayacaksınız. –Sebastian şairdi. Onun işi yaşamıydı derken bunu demek istemiştim, çünkü bir şairin işi, o şairin yaşamıdır da, tersi de söz konusu– şairin yaşamı işidir, yani ikisini birbirinden ayıramazsınız, yani– sözün gelişi, bir satıcının işi ayrıdır, yaşamı ayrı –ya da olabilir pekâlâ. Aynı durum– şey– bir doktor, avukat, tüccar, dahası bir hırsız için de geçerli. Ama bir şairin yaşamı işidir, işi de yaşamı, hem de çok özel bir anlamda, çünkü– üff konuşmaktan şimdiden soluğum kesildi, başım döndü.

(DOKTOR, ona kolunu uzatır.)

Teşekkür ederim.

DOKTOR: Mrs. Venable, doktorunuz onaylıyor mu bunu?

MRS. VENABLE *(soluk soluğa)*: Neyi?

DOKTOR: Oğlunuzun ölümünden sorumlu tuttuğunuz o kızla karşı karşıya gelmenizi?

MRS. VENABLE: St. Mary Hastanesi'ne gidemediğimden, aylardır bekliyorum onunla karşı karşıya geleceğim günü– Onu buraya evime getirttim. Ben çökmeyeceğim! O çökecek! Yani uydurduğu yalanlar çökecek, benim doğrum değil –asıl doğru değil... Hadi marş marş, Doktor Şeker!

(DOKTOR, onu taraçaya götürür.)

İşte başardık, ha ha! Dizlerimin böylesine titrediğini bilmiyordum! Oturun Doktor. Şu anda tasarladığım şeyi yapabilmek uğruna gücümün her gramını her milimini harcamaktan çekinmem. Ömrümün kaç yılı kaldıysa Doktor, onları ölmüş bir şairin onurunu savunmaya adıyorum. Sebastian, şair olarak top-

lumsal bir ün kazanmamıştı. Ünü istemezdi, geri çevirirdi... herkesçe bilinmekten, ünden, kişiyi sömürmeye dayalı düzmece değerlerden nefret ederdi, tiksinirdi!.. Bana derdi ki, 'Violet? Anneciğim?.. Sen beni gömeceksin!'

DOKTOR: Böyle düşünmesi için bir neden var mıydı?

MRS. VENABLE: Şairler, kâhin olur!– Üstelik Sebastian, on beş yaşındayken ateşli romatizmaya yakalanmıştı, kalp kapakçıklarından biri zedelenmişti– yine de ata binmeden, denize girmeden edemezdi... 'Violet? Anneciğim? Sen benden çok yaşayacaksın, sonra ben ölünce, bunların hepsi senin olacak, senin eline kalacak, dilediğini yapabileceksin!' Gelecekteki ününü kastediyordu tabii! Bakın onu istiyordu işte, ölümünden sonra, kendisini artık tedirgin edemeyecek ünü, eserini o zaman dünyaya sunmak istiyordu. Evet. Ne demek istediğimi anlatabildim mi Doktor? İşte oğlumun işi Doktor, işte sürüp giden yaşamı!

(Taraçadaki masadan kenarları yaldızlı bir kitap alır, kutsanmış ekmeği sunağa kaldırırcasına havaya tutar kitabı. Yaldızlı sayfalarla harfler, ikindi ışığında yalazlanır. Kitabın başlığı 'Yaz Şiiri'dir. İhtiyarın yüzü ansızın bir değişime uğrar, bir bilicinin, dinsel coşkunun doruğuna varmış bir sofunun yüzü olıuverir. O sırada bahçede saf, duru sesiyle bir kuş öter ve ihtiyar bir anlığına gençleşir nerdeyse.)

DOKTOR *(başlığı okuyarak):* Yaz Şiiri, öyle mi?

MRS. VENABLE: Yaz Şiiri, evet ve o yazın tarihi, yirmi beş şiir var böyle, her yıl bir şiir yazardı, Fransız Mahallesi'ndeki atölyesinde on sekizinci yüzyıl modeli bir baskı makinesiyle kendi basardı kimse görmesin diye...

(Bir an, başı dönmüşçesine sendeler.)

DOKTOR: Yılda bir tek şiir mi yazardı?

MRS. VENABLE: Birlikte yolculuğa çıktığımız her yaz için bir şiir. Yılın geri kalan dokuz ayı, aslında yalnızca bir hazırlık dönemiydi.

DOKTOR: Dokuz ay mı?

MRS. VENABLE : Bir gebelik süresi, evet...

DOKTOR: Şiirin doğumu güç mü olurdu?

MRS. VENABLE: Evet, benimle bile! Bensiz asla doğamazdı, Doktor! İşte geçen yaz, şiir yazmadı.

DOKTOR: Geçen yaz öldü ama?

MRS. VENABLE: Bensiz kalınca öldü geçen yaz, şu gördüğünüz, son yazın şiiriydi. *(Sendeler; DOKTOR, onu koltuğuna götürür. Soluk soluğadır.)* Uzak geçmişte bir yaz– şimdi nerden aklıma geldi? –oğlum Sebastian dedi ki, 'Anneciğim, –Bak dinle şunu!' Bana Herman Melville'in kaleminden Encantadaların, Galapagos Adaları'nın tanımını okudu. Tırnak– kent dışındaki boş bir arsada yirmi beş kadar yanmış kömür yığını getirin gözünüzün önüne. Kimilerinin dağlar gibi yükseldiğini düşünün, boş arsa da deniz olsun. O zaman Encantadaların, Büyülü Adalar'ın genel görünümü hakkında sağlam bir düşünce edinebilirsiniz. Encantadalar –dünyanın son büyük yangından sonraki görünüşünü herhalde çok andıran sönmüş yanardağlar– bu kadar, tırnağı kapa. Bana bu bölümü okuduktan sonra oraya gitmemiz gerektiğini söyledi. Biz de gittik oraya o yaz... Melville'in bindiğine olabildiğince benzeyen dört direkli bir uskuna kiralayarak... Evet, Encantadaları gördük, ama orada Melville'in yazmadığı bir şey daha gördük. Yıllık yumurtlama dönemlerinde denizden sürünerek çıkan kocaman deniz kaplumbağalarını... Yılda bir kere, dişi deniz kaplumbağası, ekvator denizinden çıkarak volkanik bir adanın kavrulan kumlarına doğru sürünür, kumda bir çukur kazıp yumurtalarını gömmeye. Uzun süreli, korkunç bir şeydir bu, yumurtaların kum çukurlarına yerleştirilmesi; iş bitince, bitkin düşen dişi kaplumbağa, yarı ölü bir halde sürüne sürüne denize döner. Yavrularını asla

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Ankara Devlet Konservatuvarı
Toplu Meslek Dersleri

Öğretim Elemanının Adı Soyadı : Tarih :

Okuttuğu Dersin Adı : Ders Saati :

Sınıf ve Şubesi : İmza :

Öğrenci No.	Öğrencinin Adı Soyadı	Sanat Dalı	Öğrencinin İmzası
	Deniz Öztürk	Tiyatro	
	Cemre Tosun	Tiyatro	
	Ezel Erkuran	Tiyatro	
	Damla Gerçeker	Tiyatro	
	Barış GAĞUAR	"	
	S-Tiğt Yalun	"	
	A.Orkun Ok	"	
	S-Ateş Bora	"	

ANASANAT DALI BAŞKANI

görmez, oysa biz gördük onları. Sebastian, yumurtaların ne zaman çatlayacağını inceden inceye hesaplamıştı, döndük oraya ve zamanında yetiştik...
DOKTOR: Neye?
MRS. VENABLE: Korkunç Encantadalara, sönmüş yanardağ yığınlarına, deniz kaplumbağalarının yumurtalardan çıkışını, denize doğru tutturdukları o umutsuz koşuyu gözlemeye! *(Havada yırtıcı kuş sesleri duyulur. Başını kaldırır.)* Daracık kumsal, yumurta rengindeydi, kıpır kıpırdı tepeden tırnağa! Ama gökyüzü de kıpır kıpırdı...
DOKTOR: Gökyüzü de mi?
MRS. VENABLE: Etobur kuşlarla kaplıydı, onların sesleriyle, o müthiş, yırtıcı çığlıklarla–
DOKTOR: Etobur kuşlar mı?
MRS. VENABLE: Encantadaların daracık, kara çalılığının üstünde, yumurtalarından yeni çıkan deniz kaplumbağaları kum çukurlarından sıyrılıp denize doğru yarışırlarken...
DOKTOR: Yarış mı?
MRS. VENABLE: Göğü de tıpkı kumsal gibi zifiri karanlığa çeviren etobur kuşlardan kurtulmak için!
(Yine başını yukarı kaldırır; kuşların yırtıcı, obur, tiz çığlıklarını duyarız. Ses, bir barbar ezgisi gibi ritmik dalgalarla gelir.)
Kumlar da kıpır kıpırdı, yumurtalardan yeni çıkan deniz kaplumbağaları denize doğru kaçışırlarken kumlar da kıpır kıpırdı tepeden tırnağa, kuşlar yukarda halkalanıp birden dalışa geçiyorlardı, saldırıya! Yumurtadan yeni çıkan deniz kaplumbağalarının üstüne çöküyor, pençeleriyle böğürlerini paralıyor, etlerini didikleyip yiyorlardı. Sebastian, yavrulardan ancak yüzde birinin denize ulaşabileceğini hesapladı...
DOKTOR: Bu olayda oğlunuzu büyüleyen neydi?
MRS. VENABLE: Oğlum bir arayış içindeydi. *(Soluğunu tutarak susar.)* –Diyelim ki, deniz kaplumbağalarıyla ilgileniyordu!

DOKTOR: Söyleyeceğiniz bu değildi.
MRS. VENABLE: Zamanında kestim, lafımı yuttum–
DOKTOR: Başladığınız sözü bitirin lütfen.
MRS. VENABLE: Oğlum Tanrı'yı arıyordu diyecektim ama dilimi tuttum, sizin "Amma da ukala bir kaçık!" diyeceğinizi düşündüm! –ki Sebastian hiç de öyle değildi!
DOKTOR: Mrs. Venable, doktorlar da Tanrı'yı ararlar.
MRS. VENABLE: Öyle mi?
DOKTOR: Hem bana kalırsa, rahiplerden daha çetin bir arayışa girişmek zorundadırlar onlar, ne de olsa rahipler gibi dillere destan kılavuz kitapları, iyi örgütlenmiş haçlı seferleri yoktur ellerinin altında, kutsal yazılar... kiliseler falan.
MRS. VENABLE: Onlar da tıpkı bir şair gibi tek kişilik bir safariye mi çıkarlar diyorsunuz?
DOKTOR: Evet. Bazıları. Ben sözgelimi.
MRS. VENABLE: İnanırım, size inanıyorum! *(Güler, şaşırmıştır.)*
DOKTOR: Size bir şey anlatacağım –Lion's View'da yaptığım ilk ameliyatı– Ne kadar kaygılı, ne kadar gergin olacağımı düşünebilirsiniz ameliyatın sonucu konusunda.
MRS. VENABLE: Evet.
DOKTOR: Hasta, "umutsuz" tanısıyla Davul'a alınmış genç bir kızdı...
MRS. VENABLE: Evet?
DOKTOR: Lion's View'da azılılar koğuşuna verilen addır bu, gerçekten de bir davulun içini andırır, göz kamaştıran, gece gündüz yanan ışıklarla... Böylelikle bakıcılar, hastanın yüzündeki ya da davranışlarındaki en ufak değişikliği gözleyip saldırıya geçeceği an onu kıskıvrak yakalayabilirler. Ameliyattan sonra kızın yanında kaldım, yüreği her an duracak bir bebek doğurtmuştum sanki... Onu ameliyathaneden götürdüklerin-

de de yanından ayrılmadım. Tekerlekli sedyenin yanından yürüyor, onun elini tutuyordum –yüreğim ağzımdaydı...
(Yumuşak bir müzik duyulur.)
Güzel bir ikindiydi, tıpkı bunun gibi. Onu dışarı çıkardığımızda, çıkar çıkmaz, bir şey fısıldadı. Fısıldadığı, 'Oh, gök ne kadar mavi!'ydi– Nasıl gurur duydum, başım göklerdeydi, içim içime sığmıyordu çünkü, o ana kadar ipe sapa gelmez laflardan, ağza alınmaz küfürlerden başka tek şey çıkmamıştı ağzından!
MRS. VENABLE: Evet, artık size hiç çekinmeden oğlumun Tanrı'yı aradığını söyleyebilirim, daha doğrusu, Tanrı'nın kesin, duru bir imgesini. O kavurucu ekvator gününü, sabahtan akşama kadar uskunanın gözcü direğinde, kıyıda olup bitenleri izleyerek geçirdi, hava kararana kadar, aşağı indiğinde de 'Evet, şimdi gördüm O'nu!' dedi bana, Tanrı'yı yani –Sonra günlerce ateşler içinde yattı, sanrılar içinde– *(Encantada ezgisi yine duyulur, kısa bir süre; daha pes olarak, bir fısıltı gibi–)*
DOKTOR: Onun nasıl etkilenebileceğini anlıyorum, Encantadalarda gördüklerinizde Tanrı'nın bir imgesini, bir denklemini bulduğunu düşündüyse, oğlunuzun nasıl sarsıldığını anlıyorum: Yumurtalarından karada çıkmak bahtsızlığına uğramış, sizin tanık olduğunuz o kıyımdan kurtulabilmek için yeterince hızlı koşamayan, denize ulaşamayan deniz yaratıklarının tepelerinde halkalanan, etlerini didiklemek üzere dalışa geçen hava yaratıkları, evet, öyle bir gösterinin büyük ölçüde– deneyimle, varoluşla denkleştirilebileceğini anlıyorum ama asla Tanrı'yla değil! Siz ne dersiniz?
MRS. VENABLE: Protestan Kilisesi'nin oldukça sadık bir üyesiyim ama onun ne demek istediğini anladım, Doktor Şeker.
DOKTOR: Tanrı'yı aşmamız gerekir mi demek istiyordu?
MRS. VENABLE: Söylemek istediği, Tanrı'nın insanlara zalim bir yüz gösterip, onları acı sözlerle azarladığıydı. O'ndan görüp

duyabileceğimiz bu kadardır işte. Gerçekten de şimdilerde O'ndan görüp duyabildiğimiz yalnızca bu değil mi? –Hiç kimse nedenini biliyor gibi görünmüyor...
(Müzik yine kesilir.)
Kaldığım yerden sürdüreyim mi?
DOKTOR: Tabii, lütfen.
MRS. VENABLE: Sonrası? Sonra Hindistan–Çin.
(MISS FOXHILL ilaç şişesiyle seyirtir. MRS. VENABLE onu görmüştür.)
MISS FOXHILL: Mrs. Venable.
MRS. VENABLE: Of Tanrım –şey şurubu– *(Bardağı alır.)* Eczane ölmemem için ne zahmetlere katlanıyor. Neredeydik Doktor?
DOKTOR: Himalayalar'da.
MRS. VENABLE: Evet, şu uzun geçmişte kalan yaz... Himalayalar'da Sebastian az kalsın bir Budist manastırına girecekti, kafasını kazıtmış, çıplak bir hasır üstünde tahta bir çanaktan yalnızca pirinç yiyecek kadar ileri gitmişti. O kurnaz Budist rahiplere söz vermiş, dünyadan elini eteğini çekip kendini bütün benliğiyle, malı mülküyle bu dilenciler tarikatına adayacakmış. Hemen babasına telgraf çektim tabii, 'Bir an önce bankayı uyar, Sebastian'ın hesaplarını dondursunlar!' dedim. –Merhum kocamın avukatından şu telgrafı aldım: 'Mr. Venable ağır hasta Stop Sizi istiyor Stop Size ihtiyacı var Stop Bir an önce dönmenizi salık veririm Stop Varış tarihinizi telgrafla bildirin...'
DOKTOR: Döndünüz mü kocanızın yanına?
MRS. VENABLE: O güne kadar böyle güç bir karar vermemiştim. Oğlumun yanında kaldım. O bunalımı da atlatmasını sağladım. Bir ay dolmadan o kirli hasırdan kalktı, tahta pirinç çanağını fırlatıp attı –ve Kahire'de Shepheard's Oteli'nde, Paris'te Ritz'de yerlerimizi ayırttı. Ondan sonra, yaa, yine o ışık ve gölge dünyasında yaşadık... *(Boşalmış bardağıyla yerine döner, dura-*

lar. DOKTOR yerinden kalkıp alır bardağı.) Ama gölge de ışık kadar parlaktı denebilir.
DOKTOR: Oturmak istemez miydiniz?
MRS. VENABLE: Evet, isterim tabii, yoksa yıkılacağım.
(DOKTOR tekerlekli iskemlesine oturtur onu.)
–Ayaklarınız yere sağlam basıyor mu hâlâ Doktor?
DOKTOR *(onun geçirdiği sarsıntının etkisindedir daha)*: Ne dediniz? Ha, ayaklarım! Evet.
MRS. VENABLE: Öyleyse size kimse ahmak diyemez doğrusu, ben ne ahmakların ayağını yerden kesmişimdir konuşa konuşa, ne ahmakların!.. Ne var ki size iyice açıklamam gerekiyordu, geçen yaz oğlumu yitirdiğimde, dünyanın da gözümde neler yitirdiğini... Tanısaydınız, oğlumdan hoşlanırdınız; o da sizi çok çekici bulurdu. Oğlum Sebastian ne aile züppesiydi ne para züppesi, yine de züppeydi düpedüz. Kişilerde çekicilik aramada züppeydi, çevresindekilerin güzel olmasında diretirdi ve yanında hep genç ve güzellerden oluşan kusursuz bir saraylılar topluluğu olurdu, nereye gitse, ister burada New Orleans'ta ya da New York'ta ister Riviera'da, Paris'te ya da Venedik'te, hep güzeller, yetenekliler, gençlerden bir halka kuşatırdı çevresini.
DOKTOR: Oğlunuz gençti demek Mrs. Venable?
MRS. VENABLE: İkimiz de gençtik ve genç kaldık Doktor.
DOKTOR: Oğlunuzun bir fotoğrafını görebilir miyim?
MRS. VENABLE: Tabii görebilirsiniz Doktor. İstemenize sevindim. Size bir değil, iki fotoğraf göstereceğim. İşte bakın. Şu, oğlum Sebastian, Cannes'da bir maskeli baloda Rönesans içoğlanı kılığında. Şu da oğlum Sebastian, aynı kılıkta, Venedik'te bir maskeli baloda. İki fotoğraf, yirmi yıl arayla çekilmiştir. Sizce hangisi daha eski Doktor?
DOKTOR: Şu fotoğraf daha eski görünüyor.
MRS. VENABLE: Fotoğraf yaşlanabilir ama fotoğrafı çekilen as-

la. İhtiyarlığı uzaklaştırabilmek kişilik ister, Doktor– başarıyla uzaklaştırmak tabii. Sıkı bir özdenetim ister, perhiz ister. Yemekten önce bir kokteyl, öyle iki, dört, altı değil– görkemli yemekleriyle ün salan lokantalarda yalnızca yağsız bir kalem pirzolayla üstüne misket limonu gezdirilmiş bir salata.
(FOXHILL, evden çıkmış, gelmektedir.)
FOXHILL: Mrs. Venable, Miss Holly'nin annesiyle kardeşi–
(MRS. HOLLY ile GEORGE aynı anda pencerede görünürler.)
GEORGE: Merhaba Vi Yenge!
MRS. HOLLY: Violet'çiğim, geldik işte.
FOXHILL: Geldiler efendim.
MRS. VENABLE: Beni yukarıdaki oturma odasında bekleyin biraz. *(MISS FOXHILL'e dönerek:)* Yukarı çıkar onları. Konuşmamız süresince pencerede dikilip durmasınlar. *(DOKTOR'a dönerek:)* Şu pencereden uzaklaşalım, en iyisi.
(DOKTOR, tekerlekli iskemleyi salonun ortasına sürer.)
DOKTOR: Mrs. Venable, oğlunuzun özel yaşamı– yani ne tür bir kişisel yaşamı vardı?
MRS. VENABLE: Bu soruyu sormanızı bekliyordum.
DOKTOR: Neden?
MRS. VENABLE: Kızın anlatıklarını dolaylı olarak, oldukça hafifletilmiş bir biçimde kulaktan dolma öğrendim, onun ağzından duyamayacak kadar hastaydım çünkü ama anladığım kadarıyla oğlumun ahlakına yöneltilmiş iğrenç bir saldırı söz konusu, oğlum öldüğüne göre kendini savunamaz elbet. Bu işi ben üstlenmek zorundayım. Şimdi. Oturun. Beni dinleyin...
(DOKTOR oturur.)
...kız birazdan buraya gelecek, onun anlatacaklarını dinlemeden önce. Oğlum Sebastian bakirdi, kız oğlan kızdı, ona kimsenin el sürmesi söz konusu bile olamaz bildik anlamda! Tabii öyle kalabilmesi için ayağımızı çabuk tutmak zorundaydık, yakı-

şıklılığı, albenisi yüzünden bize el uzatmaya kalkışanlardan kaçmak zorundaydık, her türlüsünden –Yani oğlum bakirdi– Bakir...

DOKTOR: Ne demek istediğinizi anladım, Mrs. Venable.

MRS. VENABLE: Bana inanıyorsunuz, değil mi?

DOKTOR: Evet, yalnız–

MRS. VENABLE: Yalnız ne?

DOKTOR: O yaşta bakir olması – Geçen yaz oğlunuz kaç yaşındaydı?

MRS. VENABLE: Olsa olsa kırk. Doğum günlerimizi saymazdık ki...

DOKTOR: Bir aziz gibi mi yaşardı?

MRS. VENABLE: Tam anlamıyla, kendini adamışçasına! Böbürlenme gibi gelebilir size Doktor, ama onun insanlardan beklentilerini karşılayan tek kişi bendim. Zaman zaman oğlum, insanları başından atardı, kovardı! –çünkü onların, onların şeyi – kendisine karşı tutumları, onun beklediği–

DOKTOR: Beklediği ölçüde art niyetsiz–

MRS. VENABLE: Değildi. İstediği ölçüde. Ünlü bir çifttik biz. Sebastian ile annesinden ya da Mrs. Venable ile oğlundan söz edilmezdi, 'Sebastian ile Violet' derlerdi bize, 'Violet ile Sebastian, Lido'da kalıyorlar, Madrid'de, Ritz'de kalıyorlar. Sebastian ile Violet, Violet ile Sebastian bu mevsim Biarritz'de bir ev tutmuşlar' ortalığa her çıkışımızda, ne zaman bir arada olsak, gözler bize dönerdi! –bizden başka herkes gölgede kalırdı! Kibir mi diyeceksiniz? Demeyin Doktor, yoo öyle adlandıramazsınız–

DOKTOR: Öyle adlandırmadım.

MRS. VENABLE: *Folie de grandeur* değildi bizimki, görkemin ta kendisiydi.

DOKTOR: Anlıyorum.

MRS. VENABLE: Becerikli esnafın soylu Rönesans prenslerinin

saraylarına doluştuğu dönemden, onları saraylarından ve balıçelerinden ettiği günlerden bu yana dünyada eşine pek rastlanmayan bir yaşama tavrı!

DOKTOR: Anlıyorum.

MRS. VENABLE: Çoğu insanın yaşamı... çerçöp birikintisinden başka nedir ki, her gün yığılan döküntüler, her gün biraz daha, sonunda bunca döküntüyü ancak temizleyecek ölüm gelip çatana kadar...

(İçli bir ezgi duyarız.)

Oğlum Sebastian ile ben günlerimizi tek tek kurardık, her gün yeniden, o günümüzü bir yontu gibi oyardık ince ince. –Evet biz ardımızda döküntü yığını yerine bir yontular galerisi bıraktık! Ama geçen yaz–

(Suskunluk, müzik sürer.)

Oğlum Sebastian'ı bu yüzden asla bağışlayamam, yanlışını yaşamıyla ödemiş olsa bile! –şu kızı, şu vandalı soktu yaşamımıza! Şu–

DOKTOR: O kızı mı?

MRS. VENABLE: Bu ikindi buradaki karşılaşacağınız kızı! Evet. O vandalı; o da zehirli diliyle efsanemizi yıkmaya kalkışıyor, anılarımızı–

DOKTOR: Mrs. Venable, kız neden böyle davranıyor sizce?

MRS. VENABLE: Delide mantık aranır mı?

DOKTOR: Yani sizce ne gibi bir dürtüden kaynaklanıyor bu?..

MRS. VENABLE: Ne soru ama! Ağzına ekmek verdik yani yedirdik, içirdik, giydirdik. Sizi bu nedenlerle sevenler, hatta bu yüzden bağışlayanlar bile dişlerini göstermekte gecikmezler Doktor. Velinimetin rolü nankörünkünden de beterdir, bir kurban rolüdür, kurban edilen birinin rolüdür evet, kanınıza susamışlardır Doktor, kanınızı o çılgına dönmüş, gözünü kan bürümüş benliklerinin sunağında görmek isterler!

DOKTOR: Hmm. Yani kızın nefreti–
MRS. VENABLE: Kini! –St. Mary'de bile ağzını kapatamıyorlar.
DOKTOR: Aylardır orada sanıyordum,
MRS. VENABLE: İyi ya yine orada kalsın diyorum, onu orada tutun. Zırvalıyor! Ne Cabeza de Lobo'da susturabildiler onu ne de Paris'teki hastanede –zırvaladı durdu!– oğlumun onurunu lekeledi. –Berengaria gemisiyle Amerika'ya geri dönerken de kamaradan fırlamış, ağzına geleni söylemiş, zırvalamış; buraya uçakla getirildiğinde de, daha St. Mary'ye gidecek cankurtarana atmalarına kalmadan yine bir şeyler zırvalamayı becermiş. Bu bir el çantası Doktor Bey. *(Bir torba alır eline.)* Ne var ne yok içine tıkıştırabilirsiniz, geçen yaz ihtiyar bir kadın olalı beri işime çok yarıyor... Lütfen açar mısınız, ellerim tutmuyor, bir paket sigarayla bir ağızlık olacak içinde...
(DOKTOR, denileni yapar.)
DOKTOR: Kibritim yok yalnız.
MRS. VENABLE: Masanın üstünde bir masa çakmağı olacak.
DOKTOR: Evet, şurada. *(Çakmağı çakar, alevi yükselir.)* Düpedüz bir meşale bu!
MRS. VENABLE *(birdenbire, tatlı bir gülümsemeyle)*: 'Şu yaramaz dünyada yapılan her iyilik de böyle parlar işte,' Doktor Şeker...
(Düşüş. Bahçede bir kuş tatlı tatlı öter.)
DOKTOR: Mrs. Venable?
MRS. VENABLE: Evet?
DOKTOR: Geçen hafta bize gelen mektubunuzda bir– bir bağıştan söz ediyordunuz, bir çeşit vakıftan–
MRS. VENABLE: Size avukatlarımın, bankerlerimin ve muhasebecilerimin Sebastian Venable'ın anısını ayakta tutacak bir vakıf kurmak üzere olduklarını yazmıştım, tıpkı sizin gibi sanatın ve bilimin sınırlarını yiğitçe zorlayan, öte yandan maddi sorunları olan gençlerin çalışmalarını destekleyecek bir vakıf bu. Para sorununuz var, değil mi Doktor?

DOKTOR: Evet, gerçekten var. Çalışma alanım o kadar yeni, ayrıca o kadar alışılmadık ki devlet vakıfları yetkilileri biraz ürküyorlar ve bize ufak bir bütçe ayırıyorlar, çok ufak bir bütçe... Hastalarım için özel bir koğuş gerekiyor; özel eğitimden geçmiş asistanlar gerekiyor parasızlıktan, evlenmek istediğim kızla evlenemiyorum! –Üstelik "asıl" hastaları bulma sorunu da var. Devletin ameliyatı riskli gördüğü için gözden çıkarıp elime teslim ettiği kriminal psikopatlar dışındakileri... Sizi Lion's View'daki çalışmamdan soğutmak istemem ama dürüst olmak zorundayım. Ameliyat oldukça tehlikeli. Beyine ne zaman yabancı bir nesneyle girseniz...
MRS. VENABLE: Evet.
DOKTOR: –İsterse dikiş iğnesi inceliğinde bir bıçak olsun...
MRS. VENABLE: Evet?
DOKTOR: Usta bir cerrahın elinde bile olsa...
MRS. VENABLE: Evet.
DOKTOR: Yine de risk büyüktür–
MRS. VENABLE: Onları yatıştırıyor, susturuyor, huzura kavuşturuyoruz demiştiniz.
DOKTOR: Evet doğru. Onu biliyoruz, bu kadarını biliyoruz, ama–
MRS. VENABLE: Ama?
DOKTOR: Ameliyatın ilk elde sağladığı bu yararların kalıcı mı geçici mi olduğunu anlamamız için on yıl var önümüzde, dahası –kafamı asıl kurcalayan da bu ya!– sonradan acaba– yeniden tepeden tırnağa sağlıklı bir insan yaratabilecek miyiz, o olanak var mı elimizde, belki de söz konusu kişi hep "yarım" kalacaktır, gerçi ağır belirtiler geçmiştir ama hasta hep yarım kalacaktır Mrs. Venable...
MRS. VENABLE: Ama bu ne büyük bir mutluluk onlar için, dü-

şünsenize doktor, huzura kavuşmak, birdenbire– huzur bulmak...

(Balıçede bir kuş tatlı tatlı öter.)

Bütün o korkulardan, o karabasanlardan sonra, gözlerini göğe kaldırıp da... *(Başını kaldırır, göğü gösterir.)* ...bizim Encantadalarda gördüğümüz, yırtıcı, obur kuşlarla kararmış o kapkara göğü görmemek.

DOKTOR: Mrs. Venable? Lobotominin kızın zırvalamasına son vereceği konusunda kesin bir güvence veremem size.

MRS. VENABLE: Olabilir tabii, olmayabilir de, ama ameliyattan sonra onun söylediklerine kim inanır Doktor?

(Suskunluk; hafiften bir cengel ezgisi.)

DOKTOR *(usulca)*: Tanrım!

(Duruş.)

Mrs. Venable, tutalım ki kızı gördükten, davranışlarını gözlemledikten ve uydurduğu bu hikâyeyi dinledikten sonra –durumunun– bu ameliyatın riskini göze alacak kadar ağır olmadığı sonucuna vardım –diyelim ki ensülin ya da elektroşok gibi yöntemlerle...

MRS. VENABLE: ST MARYS'TE HEPSİ DENENDİ!! O kız için başka çıkar yol yok.

DOKTOR: Ya ben sizinle aynı görüşte olmazsam?

(Susuş.)

MRS. VENABLE: Bu, sorunuzun bir bölümü yalnızca, gerisini getirin Doktor.

DOKTOR: Acaba benim Lion's View'daki çalışmalarımla o zaman da ilgilenir misiniz? Daha doğrusu Sebastian Venable Vakfı ilgilenir mi?

MRS. VENABLE: Kişisel dünyamıza giren konular bizi her zaman daha yakından ilgilendirmez mi Doktor?

DOKTOR: Mrs. Venable!

(CATHARINE HOLLY, dantel perdeler arasında belirir.)

Öyle temiz yüreklisiniz ki aklınıza gelmiyor bile, sizden daha az temiz yürekli birinin bu yardım önerisini bir– bir çeşit rüşvet olarak yorumlayabileceği.

MRS. VENABLE *(güler, başını geriye doğru atar)*: Adını siz koyun Doktor –umurumda değil– İki şeyi unutmamak gerek. Bu kız, yıkıcı. Benim oğlum yaratıcıydı! Şimdi, açıksözlülüğüm sizi ürküttüyse –şu küçük siyah çantanızı kapın, yardımı falan unutup toz olun bu bahçeden! Konuşmamızı ikimizden başka kimse duymadı Doktor Şeker...

(MISS FOXHILL evden çıkar, seslenir.)

MISS FOXHILL: Mrs. Venable?

MRS. VENABLE: Ne var, ne istiyorsun Miss Foxhill?

MISS FOXHILL: Mrs. Venable? Miss Holly ile...

(MRS. VENABLE, pencerede duran CATHARINE'i görür.)

MRS. VENABLE: İşte orada duruyor, pencerenin önünde! –Sana onun, bir daha evimden içeri adım atmasını istemediğimi söylemiştim. Onları kapıda karşıla, dışardan dolaştırıp bahçeye getir demiştim, dinlemedin. Onunla yüzleşmeye hazır değilim daha. Önce saat beş kokteylimi içip güç kazanmalıyım. İskemleyi içeri sür. Doktor? Burada mısınız daha? Bahçeden toz olduğunuzu sanmıştım da. Ben arka kapıya gidiyorum bahçeden geçip. Doktor Şeker? Siz isterseniz burada kalın, isterseniz toz olun, isterseniz beni izleyin, ne isterseniz yapın ama ben saat beş kokteylimi, buzlu daiquiri'mi içeceğim... onunla yüzleşmeden önce...

(Bu arada MRS. VENABLE, balıçede ağır ağır, yelkenlerine tatlı rüzgârlar dolan bir tekne, bir korsan gemisi ya da define yüklü bir kalyon gibi yol almaktadır. Genç DOKTOR, dantel perdelerle çevrili CATHARINE'e bakar. RAHİBE FELICITY belirir ansızın, kızı pencereden çeker. Müzik: tüyler ürpertici üflemeli çalgılar. DOKTOR git-

meye davranırken RAHİBE FELICITY kapıyı açarak CATHARINE'e yol verir. DOKTOR duralar, çantasını alacakken vazgeçer. CATHARINE dışarı fırlar, az kalsın DOKTOR'la çarpışırlar.)

CATHARINE : Özür dilerim.

DOKTOR: Rica ederim...

(Doktor eve girerken CATHARINE, arkasından bakakalır.)

RAHİBE FELICITY: Otur şuraya, sizinkiler gelene kadar kıpırdama yerinden.

SAHNE İKİ

CATHARINE, masanın üstündeki tahta oyma sigara kutusundan bir sigara alır, yakar. RAHİBE ile birlikte aşağıdaki hızlı ritmik konuşmayı dans adımları eşliğinde yürütürler. RAHİBE, yerleri süpüren, hışırdaması için özellikle kaskatı kolalanmış beyaz giysisiyle onu beyaz hasır balıçe masasının çevresinde, hasır iskemlelerin arasından dolanarak kovalar; bu sahnede hızlı bir müzik parçasından da yararlanılabilir.

RAHİBE: O kutudan ne aldın?

CATHARINE: Bir sigaracık, Felicity Hemşire.

RAHİBE: Çabuk koy onu yerine.

CATHARINE: Artık geç, yaktım bile.

RAHİBE: Ver diyorum.

CATHARINE: N'olursun bırak, içeyim.

RAHİBE: Ver diyorum.

CATHARINE: N'olur Felicity Hemşire.

RAHİBE: Catharine, ver diyorum sana. St. Mary'de sigara yasaktır biliyorsun.

CATHARINE: Şimdi St. Mary'de değiliz ki, bu ikindi izinliyiz.

RAHİBE: Yine de benim sorumluluğum altındasın. İzin veremem, daha geçende sigaranı kucağına düşürüp yangın çıkartmıştın.

CATHARINE: Yoo yangın çıkartmadım. Eteğimde ufak bir delik açıldı, o kadar, ilacın etkisiyle olacak, kendimde değildim.

(Beyaz bir hasır iskemlenin arkasındadır.)

RAHİBE *(atılarak):* Catharine, ver onu bakayım.

CATHARINE: Bu kadar hain olmayın!
RAHİBE: Söz dinlemeyen eninde sonunda cezasını çeker.
CATHARINE: Olur, sonra çekerim cezamı.
RAHİBE: *(onun üstüne atılarak):* Ya o sigarayı verirsin ya da rapor yazıp hemen azılılar koğuşuna kapattırırım seni.
(Ellerini iki kere çırpar, masanın üstünden avcunu uzatır.)
CATHARINE *(sözünü keserek):* Ben azılı değilim ki Hemşire.
RAHİBE *(sözünü keserek):* Ver o sigarayı bana, bak elimi uzatıyorum.
CATHARINE: Peki al öyleyse, al!
(Sigaranın yanan ucunu Rahibe'nin avcuna bastırır. RAHİBE bir çığlık atar, yanan elini emer.)
RAHİBE: Elimi yaktın!
CATHARINE: Özür dilerim, istemeden oldu.
RAHİBE *(şaşkın, kırgın):* İsteyerek yaptın!
CATHARINE *(keserek):* Ver diyordun, verdim işte.
RAHİBE *(keserek):* Sigaranın yanan ucunu bastırdın avcuma!
CATHARINE *(keserek): Bıktım, bıktım* artık!– böyle *itip kakılmaktan* usandım!
RAHİBE *(buyururcasına):* Otur yerine!
(CATHARINE, sahne önündeki beyaz iskemleye dimdik oturur, yüzü seyircilere dönüktür. RAHİBE, yanan elini emmeyi sürdürür. On vuruş. Sonra içeriden elektrikli kokteyl karıştırıcının uğultusu gelir.)
CATHARINE: Savaş Aleti iş başında, Violet Yenge birazdan saat beş kokteylini içecek, buzlu daiquiri, saatini ayarlayabilirsin! *(Gülecek gibidir. Sonra derin bir soluklu sarsılır, geriye yaslanır ama elleri beyaz hasır koltuğun kollarına sıkı sıkı kenetlenmiştir.)* –Sebastian'ın bahçesindeyiz. Aman Allahım hâlâ ağlayabiliyorum demek!
RAHİBE: Sokağa çıkmadan önce ilaç verdiler mi?
CATHARINE: Hayır almadım. Sen verir misin Hemşire Felicity?

RAHİBE *(oldukça sevecen bir sesle):* Veremem. Bir şey söylemediler bana. Ama sanırım doktor verecek.
CATHARINE: Demin çarpıştığım sarışın genç mi?
RAHİBE: Evet. Genç doktor, başka bir hastaneden geliyor, bir uzman.
CATHARINE: Hangi hastaneden?
RAHİBE: Akıllı kişiler fazla soru sormaz.
(DOKTOR, pencerede görünür.)
CATHARINE *(birden fırlayarak):* Gözetlendiğimi biliyordum. Bak, doktor pencerede gözlerini bana dikmiş bakıyor!
RAHİBE: Otur yerine, sus. Sizinkiler geliyorlar.
CATHARINE *(keserek):* LION'S VIEW DEĞİL Mİ DOKTOR?
(Cumbaya doğru yürür. DOKTOR geriye çekilir, puslu beyaz tül perdeleri indirerek yüzünü gizler.)
RAHİBE *(acımaya yakın bir sevecenlikle onu yatıştırmaya çalışarak):* Otur şekerim.
CATHARINE: LION'S VIEW MU DOKTOR?
RAHİBE: Sus...
CATHARINE: O YOKUŞTAN, CABEZA DE LOBO'DAKİ O DİMDİK BEMBEYAZ YOKUŞTAN AŞAĞI BİR DAHA KOŞMAYACAĞIM GÜN ACABA GELECEK Mİ?
RAHİBE: Catharine şekerim, otursana.
CATHARINE: Onu seviyordum Hemşire Felicity! Neden kendisini kurtarmama izin vermedi? Elini tutmaya çalıştım ama itti beni, sonra yanlış yöne doğru koştu, koştu, koştu...
RAHİBE: Catharine, şekerim– sus.
(RAHİBE aksırır.)
CATHARINE: Çok yaşa Hemşire. *(Dalgın dalgın mırıldanmıştır bu sözleri, gözü penceredeedir.)*
RAHİBE: Sen de gör.
CATHARINE: Doktor pencerede hâlâ, ne yazık ki perdelerin ar-

kasına gizlenemeyecek kadar sarışın, ışık vuruyor üstüne, aradan parlıyor. *(Pencereye sırtını döner.)* ...Sarışınlara gidiyorduk, listemizde sarışınlar vardı sırada.
RAHİBE: Kendini toparla şekerim. Kendine gel.
CATHARINE: Yeğenim Sebastian, sarışın açlığından ölmek üzere olduğunu söylüyordu, esmerlere tıka basa doymuşmuş, sarışın açlığı çekiyormuş. Topladığı bütün yolculuk kılavuzlarında sarışın Kuzey ülkelerinin ilanları vardı. Yerlerimizi bile ayırtmıştı sanırım –Kopenhag'da ya da Stockholm'de. Esmerlere tıka basa doymuşmuş, sarışın açlığı çekiyormuş: İnsanlardan böyle, listedeki yemekler gibi söz ederdi. Bak şu çok lezzetli görünüyor, şu iştah açıcı iyicene ya da bu, iştah kaçırıcı– Galiba hapla salatadan başka ağzına bir şey sürmediği için açlıktan yarı ölü gibiydi hep...
RAHİBE: Sus! –Catharine, kendine gel.
CATHARINE: Benden hoşlanıyordu, ben de onu seviyordum... *(Biraz daha ağlar.)* Elimi tutsaydı, onu kurtarabilirdim! –Geçen yaz birdenbire Sebastian dedi ki bana: 'Gel, birlikte Kuzeye uçalım küçük kuş, o pırıl pırıl soğuk kuzey ışıklarında yürümek istiyorum.– Kuzey yarıküreye özgü ışıltılı gece göğünü hiç görmedim!'– Bir zamanlar biri şöyle demiş ya da yazmış: 'Bizler koskocaman bir anaokulunda Tanrı'nın adını hecelemeye çalışan çocuklarız, hem de yanlış abece küpleriyle.'
MRS. HOLLY *(sahne dışından):* Hemşire?
(RAHİBE kalkar.)
CATHARINE *(ayağa kalkarak):* Galiba beni çağırıyorlar bana 'Hemşire' derler, Hemşire Felicity!

RAHİBE, kızın annesiyle erkek kardeşi bahçede göründükleri anda hiçbir şey olmamışçasına yerine oturur. Anne MRS. HOLLY, tam bir "budala Güneyli hanımefendi"dir. CATHARINE'in kardeşi GEORGE, yakışıklılığıyla dikkati çeker, ailenin "yakışıklısı"dır o, uzun boylu, zariftir. Girerler.

MRS. HOLLY: Catharine, şekerim! Catharine– *(Kısa bir kucaklaşma)* Oh oh ne iyi! Ne iyi görünüyor, değil mi George?
GEORGE: Hmmm.
CATHARINE: Ailenle görüşeceğin zaman berbere gönderiyorlar. Öteki günlerde halin feci, ne pudraya izin var ne dudak boyasına, madeni hiçbir şeye izin yok, yutarsın diye korkuyorlar.
MRS. HOLLY *(çın çın bir kahkaha atarak):* Bence harikasın şekerim, değil mi George?
GEORGE: Onunla yanımızda rahibe olmadan konuşamaz mıyız biraz?
MRS. HOLLY: Tabii neden olmasın, değil mi?
CATHARINE: Özür dilerim Hemşire Felicity, bu, annem Mrs. Holly, bu da kardeşim George.
RAHİBE: Tanıştığımıza sevindim.
GEORGE: Nasılsınız?
CATHARINE: Bu da Hemşire Felicity...
MRS. HOLLY: Catharine'in St. Mary'de kalmasına öyle seviniyoruz ki. Yaptıklarınız için size ne kadar teşekkür etsek az.
RAHİBE *(üzüntüsünü ele vermeyen mekanik bir sesle):* Elimizden geleni yapıyoruz onun iyiliği için Mrs. Holly.

MRS. HOLLY: Eminim. Şey– Cathie'ciğimizle özel olarak konuşsaydık diyoruz, sizce sakıncası var mı acaba?
RAHİBE: Onu gözümden uzaklaştırmamam gerekiyor.
MRS. HOLLY: Canım bir dakika sürmez. Siz sofaya ya da bahçeye geçersiniz, biz konuşmamızın özel kısmını bitirir bitirmez sesleniriz size.
(RAHİBE FELICITY, başını hafifçe sallayarak, kolalı eteklerini hışırdatarak çıkar.)
GEORGE *(CATHARINE'e):* Derdin ne senin? Ha. Hemşire? Bizleri MAHVETMEK mi istiyorsun?
MRS. HOLLY: GEORGE! SUS DİYORUM SANA! Ablanı üzüyorsun!
(GEORGE, yerinden fırlar, kılıfı zır zırlı tenis raketini dizine vurarak uzaklaşır yanlarından.)
CATHARINE: George pek şık!
MRS. HOLLY: Sebastian'ın giysileri George'a kaldı canım, ama diğer her şey tedbir altında! Biliyor muydun? Her şeyin tedbir altında olduğunu, Violet'in canı çektiği sürece bu tedbiri kaldırmayacağını?
CATHARINE: Violet Yenge nerede?
MRS. HOLLY: George, gel buraya diyorum!
(GEORGE suratını asarak yerine döner.)
Violet birazdan iner.
GEORGE: Yaa, Violet Yenge'nin asansörü var artık.
MRS. HOLLY: Var ya, arka merdivenlerin oraya bir asansör yaptırdı, böyle miniminnacık şirin bir şey görmemişsindir, Hemşire! Aynalık tahtalarına siyah ve altın sarısı vernik çekildi, üstlerinde güzelim kuş resimleri var. Ama iki kişiden fazla almıyor. George'la ben yürüyerek indik. –Galiba buzlu daiquiri'sini içiyor şimdi, Allahın günü saat beş dedin mi buzlu içkisini içer, hâlâ sektirmiyor... sıcak havalarda tabii... Şekerim, Sebastian'ın

korkunç ölümü onu da öldürecekti az kalsın! Şimdi biraz toparladı... yine de zaman ister. Şekerim, eminim biliyorsun, anlıyorsun, seni St. Mary'de yoklamaya neden gelmediğimizi. Çok rahatsızsın demişlerdi, ailenin gelmesi büsbütün sarsabilirmiş seni. Ama şunu bil ki hiç kimse, bir tek kişi bile senin başından geçenleri bilmiyor. Değil mi George? Hiçbir şey bilmiyorlar. Avrupa'dan döndüğünü bile tek kişi bilmiyor. Seni sordukları zaman, senin hakkında sorular sordukları zaman, dışarda diyoruz, okuyor falan diyoruz. *(Soluğunu tutar.)* Bak canım, dinle. Lütfen Violet Yenge'ne Cabeza de Lobo'da Sebastian'ın başına gelenleri anlatırken çok ama çok dikkatli olacaksın, hatırım için.
CATHARINE: O konuda ne dememi istiyorsun?
MRS. HOLLY: O alelacayip hikâyeyi bir daha anlatma! George'la benim hatırımız için, kardeşinle annenin hatırı için o korkunç hikâyeyi anlatma bir daha Violet'e, sakın! Olur mu canım!
CATHARINE: Demek Violet Yenge'ye oğlunun başına Cabeza de Lobo'da neler geldiğini anlatmam istenecek.
MRS. HOLLY: Onun için buradasın ya güzelim. Hikâyeyi bir de SENİN ağzından duyacağım diye TUTTURDU!
GEORGE: Tek tanık sensin Cathie...
CATHARINE: Hayır, başkaları da vardı. Kaçtılar.
MRS. HOLLY: Hemşire, bana kalırsa bir karabasan falan görmüşsün sen! Sözümü dinleyeceksin, değil mi canım? Sebastian vasiyetnamesinde sana ve George'a tam–
GEORGE *(gözlerini yumarak):* İkimize ellişer tane binlik bıraktı! VERGİLER ÇIKTIKTAN SONRA! –çaktın mı şimdi?
CATHARINE: Anlıyorum ama iğne yaparlarsa– geçen yaz Cabeza de Lobo'da olanları olduğu gibi anlatmaktan başka bir şey gelmez elimden. Anlamıyor musunuz? Gerçeği, doğruyu söylemekten başka. İğne, doğruyu gizlemeni sağlayabilecek bir şe-

yi yok ediyor, doğruyu söyletiyor, her şey dökülüyor ortaya, hoş olsun, olmasın, denetleyemiyorsun, gerçek çıkıyor ortaya, doğru olan ne varsa!

MRS. HOLLY: Catharine, şekerim. Hikâyeyi baştan sona bilmiyorum ama anlattıklarının şey olduğunu bilemeyecek kadar aklını kaçırmış olamazsın– çok–

GEORGE *(keserek):* Cathie, Cathie, at o hikâyeyi kafandan! Atamaz mısın ha? Senin payına düşen elli binlik için de mi?

MRS. HOLLY: Vi Yenge vasiyetnameyi reddedecek olursa, biliyoruz reddedeceğini ayrıca, artık yıllar yılı mahkemelerde sürünür vasiyet! Bizler de–

GEORGE: Miras, TEDBİR altında şu anda! Sen o hikâyeyi unutmazsan da asla kalkmaz o tedbir– usta bir avukat tutacak paramız da yok! Yani kızım, sen o saçma sapan şeyleri anlatmaktan vazgeçmezsen, ocağımıza incir dikilecek!

(Bir şeyi tokatlarcasına sallar elini, yüzünü korkunç bir öfkeyle buruşturarak onlara sırtını döner. CATHARINE, onun geniş omuzlarına bakar bir süre, çılgınca gülmeye başlar.)

MRS. HOLLY: Catharine, n'olur gülme öyle; beni korkutuyorsun Catharine!

(Balıçeden, cengel kuşlarının çığlıkları yükselir.)

GEORGE *(ablasına arkasını dönerek):* Cathie, para bağlandı kaldı.

(Sedirin üstüne eğilir, elleri flanel pantolonunun dizlerinde, CATHARINE ağır işitiyormuşçasına gözlerinin içine bakarak tane tane konuşur. CATHARINE, onun yanağını okşamak için elini uzattığında eli kavrar, iter ama bırakmaz.)

Vi Yenge, Sebastian'ın ikimize bu kadar yüklü para bırakan vasiyetnamesini reddedecek olursa! Anlatabiliyor muyum derdimi?

CATHARINE: Anlatıyorsun kardeşçiğim.

GEORGE: Görüyorsun ya Anne, öfkesi burnunda! *(Soğuk bir*

öpücük değdirir onun yanaklarına.) Metelik alamayacağız diyorum sana, avcumuzu yalarız biz! Öyleyse... öyleyse efendim, Sebastian'a Cabeza de Lobo'da olanları anlatmaktan vazgeçeceksin, anlattıkların –olamaz ya! DOĞRU olsa da! Unutacaksın Hemşire, uygar, çağdaş bir ülkede yaşayan uygar insanlara yutturamazsın böyle bir hikâyeyi!

MRS. HOLLY: Cathie, neden ama neden, neden! –böyle bir hikâye uydurdun?

CATHARINE: Uydurmadım anneciğim. Gerçi tüyler ürpertici ama yaşadığımız çağın, yaşadığımız dünyanın gerçek hikâyesi bu, Cabeza de Lobo'da Sebastian'ın başına gelenlerin aslı bu işte...

GEORGE: Demek anlatacaksın yine. Anneciğim, anlatacak bu! Hem de Vi Yenge'nin yüzüne, bizi yüz binliğimizden edecek! Cathie, OROSPUnun tekisin sen!

MRS. HOLLY: GEORGE!

GEORGE: Bir daha söylüyorum, orospusun! Deli falan değil bu Anneciğim, en az benim kadar akıllı, yalnızca SAPIK! Her zaman öyleydi ya, sapıktı...

(CATHARINE, yüzünü öte yana çevirir, usulca hıçkırmaya başlar.)

MRS. HOLLY: George, George diyorum, özür dile Hemşirecikten, ablanla böyle konuşamazsın. Hemen buraya gel, küçük tatlı ablandan özür dile böyle sözler ettiğin için!

GEORGE *(CATHARINE'e dönerek):* Özür dilerim Cathie ama bu paraya İHTİYACIMIZ VAR, biliyorsun! Annemle ben– biz hepimiz– Cathie? Düşlerim var! Cathie, gencim ben! İsteklerim var, ihtiyaçlarım Cathie! Beni düşünür müsün lütfen? Bizi?

MISS FOXHILL *(salına dışından):* Mrs. Holly? Mrs. Holly?

MRS. HOLLY: Biri beni çağırıyor. Catharine bak George doğru dürüst anlatamadı ama biliyorsun GERÇEKTEN SEBASTIAN'IN BIRAKTIĞI O PARAYA İHTİYACIMIZ VAR Bİ TANEM! BİZİ UTAN-

DIRMAYACAKSIN DEĞİL Mİ? SÖZ MÜ? UTANDIRMAYACAKSIN BİZİ?
GEORGE: *(avaz avaz)*: İŞTE Vİ YENGE GELİYOR! Anneciğim, Cathie, Violet Yenge– Violet Yenge geliyor!

SAHNE DÖRT

MRS. VENABLE, sahne önünden girer. Giriş müziği.

MRS. HOLLY: Cathie! Bak, Vi Yenge!
MRS. VENABLE: O beni görüyor, ben de onu görüyorum. Bu kadarı yeter. Miss Foxhill, iskemlemi şu köşeye çekin. Arkalığı yükseltin biraz.
(MISS FOXHILL, söyleneni yapar.)
Daha. Biraz daha. O kadar değil! –İndir biraz. Tamam. Oldu. Şimdi buzlu daiquiri'mi içebilirim... Kahve isteyen var mı?
GEORGE: Ben buzlu çikolata içerim doğrusu!
MRS. HOLLY: George!
MRS. VENABLE: Burası kahvehane değil.
MRS. HOLLY: Canım, George George'luk ediyor işte!
MRS. VENABLE: Ben de anlamıştım zaten!
(Tedirgin bir sessizlik çöker. MISS FOXHILL ses çıkartmadan girer hırsız adımlarıyla. Fısıltıyla konuşur. MRS. VENABLE'a bir dosya uzatır.)
MISS FOXHILL: Cabeza de Lobo dosyasını buyurun efendim. Ora polisiyle, Amerikan Konsolosu'yla yazışmalarınızın hepsi içinde.
MRS. VENABLE: Ben İngilizce çevirisini istemiştim! O ayrı bir–
MISS FOXHILL: Ayrı evet, işte burada!
MRS. VENABLE: Eveeet.
MISS FOXHILL: Bu da özel dedektiflerin raporu, bir de şey raporu var–

MRS. VENABLE: Evet evet! Doktor nerede?
MISS FOXHILL: Kitaplıkta, telefonun başında!
MRS. VENABLE: Telefon etmek için neden böyle bir zaman seçmiş acaba...
MISS FOXHILL: O etmedi efendim. Aradılar–
MRS. VENABLE: Miss Foxhill, neden hırsız gibi kısık sesle konuşuyorsun?
(MISS FOXHILL çaresizlik içinde kikirder.)
CATHARINE: Korkuyor, Violet Yenge. Biraz dolaşabilir miyim? Başlamadan önce kalkıp gezinebilir miyim biraz?
MRS. HOLLY: Cathie, Cathie şekerim, George söyledi mi sana? Tulane Üniversitesi'ndeki belli başlı öğrenci derneklerinin hepsinden burs önerileri aldığını? Bizim küçük Paul başarmışsa, benim neyim eksik diyor, doktora da yapacak yani.
MRS. VENABLE: Görüyorum ki sezgileri de beğenisi kadar kusursuz George'un, bu ikindi buraya tepeden tırnağa oğlumun giysilerine bürünerek geldiğine göre!
GEORGE: Sen armağan etmiştin ya Vi Yenge.
MRS. VENABLE: Önümde geçit yap diye değil George.
MRS. HOLLY *(atılarak)*: George, Violet Yenge'ne ne kadar teşekkür borçlu olduğunu...
GEORGE: Brittania Sokağı'nda Yahudi bir terzi buldum, öyle usta ki bir iki düzeltmeyle... baştan benim üstüme göre dikilmediğine kimse inanmaz!
MRS. HOLLY: Çok da makul! İyi ki de öyleymiş... çünkü Sebastian'ın George ile Cathie'ye bıraktığı o harika miras bir süre askıda kalacak galiba, değil mi?.
GEORGE: Vi Yenge? Miras dedik de...
(MRS. HOLLY öksürür.)
Acaba aramızda bir yolunu bulup da–
MRS. HOLLY: HIZLANDIRSAK diyor George! Bürokrasi kurallarından kurtulsak bir an önce–

MRS. VENABLE: Ne demek istediğini anlıyorum. Foxhill, Doktor'u çağır.
(Ayağa kalkmıştır, bastonunu kapıya doğru sallar.)
MISS FOXHILL *(seslenerek çıkar)*: Doktor!
MRS. HOLLY: George, artık para lafı etme.
GEORGE: Onu bir daha göreceğimiz nerden belli?
(CATHARINE, soluğunu tutarak kalkar; salıne önüne yürür: ardından hızlı adımlarla RAHİBE FELICITY gelir.)
RAHİBE *(kayıtsızca)*: Neyin var şekerim?
CATHARINE: Galiba düşümde görüyorum bunları, gerçek gibi gelmiyor!
MISS FOXHILL *(içeri girer)*: Lion's View'dan aramışlar, çok önemliymiş.
(Kısa, gergin bir susuş.)
MRS. HOLLY: Violet! Lion's View olamaz!
(RAHİBE FELICITY, biraz önce Catharine'i kolundan tutup taraçaya doğru götürmeye başlamıştır; bu söz üstüne kalakalır.)
RAHİBE: Bir dakika bekle, şekerim.
CATHARINE: Neyi? Başıma gelecekleri biliyorum.
MRS. VENABLE *(aynı anda)*: Nedenmiş o? Bu kızın St. Mary'de kalabilmesi için aranızda ayda bin dolar toplamaya hazır mısınız, harcamaları saymıyorum?
MRS. HOLLY: Cathie? Cathie şekerim?
(CATHARINE, RAHİBE'nin kolunda eski yerine dönmüştür.)
Violet Yenge'ne St. Mary gibi şipşirin bir yerde kalıp dinlenmeni, toparlanmanı sağladığı için teşekkür etsene!
CATHARINE: Hiçbir delilerevi şipşirin olamaz–
MRS. HOLLY: Ama yemekler iyiymiş. Yemekler iyi değil mi orada?
CATHARINE: Dövme mısır kızartması yememem için yazılı iz-

ninizi verin, yeter. Dövme mısır yemedim diye havalanma hakkımı elimden aldılar.
RAHİBE: Avluda sürekli gözaltında tutulmadan dolaşamayacağı için o hak elinden alındı, birinin gözetiminde bile güvenemezdik ona, durmadan çite koşuyor, yoldan geçen arabalara işaret ediyordu.
CATHARINE: Evet ediyordum, ediyordum çünkü haftalardır o "şipşirin" yerden dışarıya bir haber yollamaya çalışıyordum.
MRS. HOLLY: Ne haberi şekerim?
CATHARINE: Korkular içindeydim anne.
MRS. HOLLY: Anlamıyorum şekerim.
GEORGE: Neden korkuyorsun Hemşire?
CATHARINE: Şimdi bana yapacaklarından, bütün o yapılanlardan sonra! Penceredeki adam, Lion's View'dan bir uzman! Hastaneye gazete geliyor. Neler tasarladıklarını biliyorum...
(DOKTOR avluya çıkar.)
MRS. VENABLE: Eee Doktor, ben de o küçük siyah çantanızı bize anı olarak bırakıp kaçtınız sanmıştım!
DOKTOR: Yo hayır. Konuşmamızı anımsamıyor musunuz? Telefonda bir hasta için–
MRS. VENABLE: Bu, Doktor Cukrowicz. "Şeker" anlamına geliyormuş dediğine göre, biz de ona "Şeker" diyoruz–
(GEORGE güler.)
Kendisi Lion's View'da uzman.
CATHARINE *(keserek):* HANGİ ALANDA UZMAN?
MRS. VENABLE: Yepyeni bir alan. Öteki bakım yöntemleri sonuç vermediğinde.
(Duruş. Cengel sesleri yükselir ve diner bir süre sonra.)
CATHARINE: Kafatasımda bir delik açıp beynimi bıçakla kurcalamak mı istiyorsunuz? Bir o kaldı yapılmadık.
(MRS. HOLLY hıçkırır. GEORGE, tenis raketini dizine vurur.)

Bunun için annemin iznini almanız gerek.
MRS. VENABLE: Seni özel bir bakımevinde tutabilmek için parayı ben veriyorum.
CATHARINE: Yasal vasim değilsiniz.
MRS. VENABLE: Annen, benim elime bakıyor. Hepiniz! Para açısından...
CATHARINE: Sanırım durum– oldukça açık artık benim gözümde...
MRS. VENABLE: İyi öyleyse! Hemen...
DOKTOR: Gürültüsüz bir ortamda daha iyi sonuçlar alırız bence.
MRS. VENABLE: Gürültüsüz ortamla ne demek istediğinizi anlamıyorum. O bağırdı, ben değil.
DOKTOR: Mrs. Venable, lütfen sessizlikten şaşmayalım elbirliğiyle. Yeğeninizin sinirleri bozuk.
MRS. VENABLE: Elbette bozuk olacak. Oğlumu elimden aldı, sonra da–
CATHARINE: Violet Yenge, haksızlık ediyorsunuz.
MRS. VENABLE: Yaa, öyle mi?
CATHARINE *(ötekilere dönerek):* Haksızlık ediyor. *(Yine MRS. VENABLE 'a:)* Violet Yenge, Sebastian'ın neden benimle yolculuk etmek istediğini biliyorsunuz.
MRS. VENABLE: Tabii, bal gibi biliyorum!
CATHARINE: Siz yolculuğa çıkacak durumda değildiniz. Bir şey– *(Susar.)*
MRS. VENABLE: Söyle! Bir ne? Doktorun önünde söylemekten korkuyor musun yoksa? Bir inme demek istiyor Doktor. Oysa –İNME DEĞİLDİ DOKTOR! – bir anevrizmaydı. Nedir biliyorsunuz değil mi doktor? Bir damar kasılması, yalnızca! Kanama değil, bir atardamar kasılması, o kadar. Bunun oğlumu elimden almaya kalkıştığını anladığım zaman geçirdim. O zaman oldu.

Bir kas– büzüşmesi. Yüzümün bir yanında, geçici bir büzüşme... *(Odaktaki oyun alanına yürür.)* Bunlarla aramızda kan bağı yok, ölen kocamın akrabalarıdırlar. Hep nefret etmişimdir onlardan, ölmüş kocamın kardeşiyle beş para etmez iki çocuğu. Yine de onları batmaktan kurtarmak görevimi eksiksiz yerine getirdim. Tek kusuru, aşırı yufka yüreklilik olan oğlumu hoşnut edebileyim diye ne harcamalara ne aşağılanmalara katlandım, evet evet, bu kızı sosyeteye tanıştırarak aşağılandım toplum içinde, tam bir fiyasko oldu çünkü. Karşılarına çıkardığımda kimsenin gözü tutmadı onu. Evet, bir ünü vardı ama ne ün! Bazıları onun zehirli dilini zekâ belirtisi sanıyorlardı. Gözlerinin içine baka baka alay ediyordu insanlarla, öfkeden delirtiyordu onları, tabii bana ve Sebastian'a da dil uzatıyordu. Gelgelelim Sebastian hoşlanıyordu bu kızdan, onunla eğleniyordu. Ben tiksiniyordum, içimi kaldırıyordu. Mevsimin ortasına geldiğimizde parti listelerinden adı silindi, hem de benim sosyetedeki konumuma karşın. Neden dersiniz? Çünkü genç, evli bir erkeğe tutulmuştu, Mardi Gras balosunda rezalet çıkarmıştı, balo salonunun tam ortasında. İşte o zaman herkes pat diye ortalıkta bırakıverdi onu– yine de– *(Soluk soluğa konuşur.)* Oğlum Sebastian hâlâ acıyordu ona, geçen yaz benim yerime onu götürdü yanında...

CATHARINE *(bir çığlık atarak fırlar):* Gerçeği değiştiremem. Tanrı değilim ben! O bile değiştirebilir mi, bilmiyorum, bence Tanrı da değiştiremez! Oğlunun başına Cabeza de Lobo'da gelenleri ben nasıl değiştirebilirim?

MRS. VENABLE *(aynı anda):* Oğluma âşıktı!

CATHARINE *(keserek):* Bırakın, St. Mary'ye dönеyim. Hemşire Felicity n'olur St. Mary'ye–

MRS. VENABLE *(keserek):* Yoo! Oraya gitmeyeceksin!

CATHARINE *(keserek):* Peki Lion's View olsun, ama benden–

MRS. VENABLE *(keserek):* Besbelliydi. Senin ne olduğun–

CATHARINE *(keserek):* Ne olduğum besbelliydi Violet Yenge?

MRS. VENABLE *(keserek):* 'Yenge' deme bana. Ölmüş kocamın yeğenisin sen, benim değil!

MRS. HOLLY *(keserek):* Catharine, Catharine, lütfen– Doktor? Doktor lütfen!

(Bu arada DOKTOR, olanları dışardan gözlemlemektedir. Cengel bahçe tüylü, pullu yaratıkların sesleriyle doludur.)

CATHARINE: İstemiyorum, buraya gelmek istemedim! Onun neler düşündüğünü biliyorum, oğlunu ben öldürdüm sanıyor, onun ölümünden beni sorumlu tutuyor.

MRS. VENABLE: Doğru. Geçen yaz, benim yerime seni götüreceğini söylediğinde onun yüzünü bir daha görmeyeceğimi söylemiştim, görmedim de. Nedenini yalnız sen biliyorsun!

CATHARINE: Tanrım, of, ben...

(Bahçeye koşar, RAHİBE fırlar arkasından.)

RAHİBE: Miss Catharine, Miss Catharine–

DOKTOR *(keserek):* Mrs. Venable?

RAHİBE *(keserek):* Miss Catharine?

DOKTOR *(keserek):* Mrs. Venable?

MRS. VENABLE: Ne var?

DOKTOR : Birkaç dakika Miss Catharine ile yalnız kalmak istiyorum.

MRS. HOLLY: George, konuş onunla.

(GEORGE, ihtiyar kadının iskemlesinin önünde yalvarırcasına çömelir, gözlerinin içine bakar, bir eli onun dizindedir.)

GEORGE: Vi Yenge? Cathie, Lion's View'a gidemez. Garden Bölgesi'nde sizin yeğeninizi bir devlet tımarhanesine kapattığınızı bilmeyen kalmaz Vi Yenge.

MRS. VENABLE: Foxhill!

GEORGE: Ne istiyorsun Vi Yenge?

MRS. VENABLE: Bırak iskemlemi. Foxhill nerdesin? Beni onlardan uzaklaştır!
GEORGE: Vi Yenge, dinleyin, düşünün ne dedikodular–
MRS. VENABLE: Ayağa kalkamıyorum! İt beni, itin!
GEORGE *(ayağa kalkarak, iskemlenin kolunu bırakmadan):* Ben götürürüm, Miss Foxhill.
MRS. VENABLE: İskemleden elini çekmezsen–
MISS FOXHILL: Mrs. Holly, ben...
GEORGE: Onunla konuşmam gerek.
(İskemleyi salının önüne sürer.)
MRS. VENABLE: Foxhill diyorum!
MISS FOXHILL: Mrs. Holly, sizin götürmenizi istemiyor.
GEORGE: Ne yaptığımı biliyorum ben. Beni Vi Yenge ile yalnız bırakın!
MRS. VENABLE: Ya beni bırakırsın ya da bastonu yersin!
GEORGE: Vi Yenge, lütfen!
MRS. VENABLE: Foxhill!
MRS. HOLLY: George–
GEORGE: Vi Yenge?
(MRS. VENABLE, bastonunu GEORGE'a doğru savurur. GEORGE, tekerlekli iskemleyi bırakır. MISS FOXHILL dışarı sürer iskemleyi. GEORGE, birkaç adım atar arkalarından, sonra mendiline gömülüp hıçkıran MRS. HOLLY'ye doğru gider. İçini çekerek onun yanına oturur, elini tutar. Işık bahçedeki CATHARINE ile RAHİBE'de odaklanırken salına kararır. DOKTOR, ikisine yaklaşır. MRS. HOLLY, kollarını GEORGE'a uzatır, hıçkırarak ağlamaktadır, GEORGE, onun iskemlesinin önünde diz çöker, başını annesinin kucağına dayar. MRS. HOLLY, oğlunun başını okşar. Bu arada: RAHİBE, CATHARINE'in yanında durmaktadır, onun kolunu tutar.)
CATHARINE: Beni tutmanız gerekmez. Zaten kaçamam ki.
DOKTOR: Miss Catharine?

CATHARINE: Ne var?
DOKTOR: Yengeniz çok hasta bir kadın. Geçen bahar bir inme geçirdiğinden söz etmiştiniz?
CATHARINE: İnmeydi evet ama asla kabul etmez...
DOKTOR: Nedenini anlamanız gerek.
CATHARINE: Anlıyorum. Nedenini anlıyorum. Buraya gelmeyi ben istemedim zaten.
DOKTOR: Miss Catharine, ondan nefret ediyor musunuz?
CATHARINE: Nefreti anlamam. Birinden nefret ederseniz, nasıl sağlıklı düşünebilirsiniz? Görüyorsunuz ya, ben hâlâ sağlıklı düşündüğümü sanıyorum!
DOKTOR: Sizce gerçekten inme miydi?
CATHARINE: Nisanda hafif bir inme geçirdi; yüzünün bir yanı, sol yanı etkilendi yalnızca... yine de dış görünüşü bozulmuştu tabii, bu olaydan sonra Sebastian artık kullanamazdı onu.
DOKTOR: Kullanmak mı? Onu kullanmak mı dediniz?
(Cengel bahçenin gürültüleri kulak tırmalayıcıdan öte, tüyler ürpertıcıdır.)
CATHARINE: Hepimiz birbirimizi kullanırız, buna da aşk deriz, birini kullanamamak da nefret olmalı...
DOKTOR: Ondan nefret ediyor musunuz Miss Catharine?
CATHARINE: Bunu demin de sormuştunuz değil mi? Ben de nefreti anlamadığımı söylemiştim. Gemi bir buzula tosladı hepimiz batıyoruz...
DOKTOR: Devam edin Miss Catharine!
CATHARINE: Yine de her boğulanın diğer boğulanlardan nefret etmesi için yeterli bir neden yok! Değil mi Doktor?
DOKTOR: Söyleyin bana: Kuzeniniz Sebastian'a neler duyardınız?
CATHARINE: O benden hoşlanırdı, ben de onu severdim.
DOKTOR: Nasıl bir sevgiydi bu?

CATHARINE: Kabul edeceği tek sevgi... bir çeşit anaca sevgi. Onu kurtarmaya çalıştım Doktor.
DOKTOR: Neden? Neden kurtarmaya çalıştınız?
CATHARINE: Bir– bir çeşit *imgeyi* hayata geçirme tutkusundan! Kendini bir *kurban* gibi görüyordu! O kurban imgesinden– *korkunç* bir–
DOKTOR: Tanrı'ya adak olarak mı?
CATHARINE: Evet, zalim bir Tanrı'ya adak olarak Doktor.
DOKTOR: Siz bunu nasıl karşılıyordunuz?
CATHARINE: Benim duygularım, düşlerdeki duygulara benzer Doktor...
DOKTOR: Yaşamınız gerçek gibi gelmiyor mu size?
CATHARINE: Geçen kış birdenbire, günlüğümü üçüncü kişi ağzından yazmaya başladım.
(DOKTOR, onun kolunu tutar, salıne önüne gelirler birlikte. Aynı anda MISS FOXHILL, MRS. VENABLE'ın iskemlesini salıne dışına sürer, MRS. HOLLY mendiline gömülmüş, ağlamaktadır. GEORGE kalkar, omuz silkerek sırtını seyircilere döner.)
DOKTOR: Geçen kış bir şey mi olmuştu?
CATHARINE: Bir Mardi Gras balosunda... beni götüren delikanlı ayakta duramayacak kadar sarhoşlamıştı! *(Kısacık, mutsuz bir kahkaha.)* Eve dönmek istiyordum, atkım vestiyerdeydi, fişi oğlanın cebinde bulamadılar. Ben de, 'Cehenneme kadar!' diye düşündüm. Bir taksi arıyordum. Biri kolumu tuttu, 'Seni eve bırakayım,' dedi. Otelden çıkarken ceketini omuzlarıma örttü, o an yüzüne baktım– o ana kadar görmemiştim onu, tanımıyordum gerçekten! Evet beni evime götürdü ama önce başka bir yere götürdü. Esplanade Sokağı'nın bitimindeki meşelikte durduk... Durduk! 'Neden durduk?' diye sordum. Bir şey demedi, bir kibrit çaktı yalnızca, arabada bir sigara içecekti, ben de baktım ona ve 'neden' durduğumuzu anladım. Arabadan önce ben

çıktım galiba, birlikte ıslak çimenlerin arasından kocaman sisli meşelere yürüdük, sanki orada biri bizi yardıma çağırıyordu! *(Duruş. Balıçedeki usul, özelliği olmayan kuş sesleri, bir tek kuşun cıvıltısına döner.)*
DOKTOR: Sonra?
CATHARINE: Sonrası yok. Beni eve götürdü, korkunç bir şey söyledi. 'En iyisi bunu unutalım,' dedi, 'karım, çocuğum beni bekliyor, ben de–' Eve girdim, oturup biraz düşündüm, sonra bir taksi çağırdım birdenbire, doğru Roosevelt Oteli'nin balo salonuna gittim. Balo sürüyordu daha. Önce ödünç aldığım atkıyı almak için döndüğümü sanmıştım ama onun için dönmemişim. Meğer pistin ortasında bir olay çıkarmak için dönmüşüm, çünkü vestiyere gidip Violet Yenge'nin vizon atkısını almadım, hayır, doğru balo salonuna koştum, adamı kalabalığın arasında kıstırdım, var gücümle yüzüne, göğsüne yumruklar indirdim– Sebastian gelip beni uzaklaştırıncaya kadar. Bu olaydan sonra ertesi gün günlüğümü üçüncü kişi ağzından tutmaya başladım. Üçüncü tekil kişi ağzından, şöyle 'Bu sabah da ölmemiş'; o ölmeyen ben'im yani... 'BAKALIM ŞİMDİ NE GELECEK BAŞINA? ORASINI TANRI BİLİR!' Artık dışarıya çıkamıyordum... Ama bir sabah Sebastian yatak odama geldi, dedi ki bana! 'Kalk bakalım!' dedi. –Öldükten sonra da sağ kalmışsanız o zaman söz dinlemeye başlarsınız Doktor. –Kalktım. Beni kente pasaport fotoğrafı çekilen bir yere götürdü. Dedi ki: 'Annem bu yaz benimle gelemez. Bu yaz, annemin yerine sen geleceksin benimle.' –İnanmazsanız Paris günlüğümü okuyun! –'Bu sabah tan ağarırken uyandı, kahvesini içti, giyindi, kısa bir yürüyüş yaptı–'
DOKTOR: Kim?
CATHARINE: O. Yani ben– Hotel Plaza Athéncée'den Place de l'Étoile'a kadar koşarak yürüdüm, ardımdan Sibirya kurtları

geliyormuşcasına. *(O bıkkın, çaresiz gülüşüyle güler.)* Dur ışıklarına kulak asmadan –yeşilleri bekleyemeden. 'Nereye gittiğini sanıyordu? Meşeliğe mi döndüğünü?' –Her yer buz gibi, loş, yalnızca o adamın ateş gibi, obur dudakları!,

DOKTOR: Miss Catharine, size bir şey vereyim.

(Ötekiler çıkarlar, salonda yalnız CATHARINE ile DOKTOR kalır.)

CATHARINE: Yine iğne olmam mı gerekiyor? Bu sefer nerede takılacağım Doktor? Aldırmıyorum artık. Öylesine çok takıldım ki bir hortuma bağlasanız bahçenin dört yanını ıslatabilirim püskürttüğüm gözyaşlarıyla.

DOKTOR *(iğneyi hazırlarken):* Lütfen ceketinizi çıkarın.

(Çıkarır, DOKTOR, iğneyi yapar.)

CATHARINE: Duymadım bile.

DOKTOR: Çok iyi. Şimdi oturun.

(CATHARINE oturur.)

CATHARINE: Yüzden geriye mi sayacağım?

DOKTOR: Geriye saymayı seviyor musunuz?

CATHARINE: Bayılıyorum! Gerçekten bayılıyorum! Yüz! Doksan dokuz! Doksan sekiz! Doksan yedi! Doksan altı. Doksan beş –Oh!– etkisini göstermeye başladı! Ne tuhaf!

DOKTOR: Evet. Biraz kapayın gözlerinizi.

(İskemlesini onunkine yaklaştırır. Yarım dakika geçer.)

Miss Catharine? Bana bir şey vermenizi istiyorum.

CATHARINE: Söyleyin, hemen vereyim Doktor Şeker.

DOKTOR: Bütün direncinizi verin bana.

CATHARINE: Neye karşı direncimi?

DOKTOR: Doğruya. Bana anlatacağınız gerçeğe.

CATHARINE: Baştan beri, direnemediğim bir tek şey varsa o da gerçek!

DOKTOR: İnsanlar ona direnmediklerine inanırlar da bazen yine de direnirler.

CATHARINE: Gerçek dipsiz bir kuyunun ta dibindedir derler bilirsiniz.

DOKTOR: Gevşeyin.

CATHARINE: Gerçek–

DOKTOR: Konuşmayın.

CATHARINE: Kaçtaydım? Doksanda mı?

DOKTOR: Geriye saymak zorunda değilsiniz.

CATHARINE: Doksan kaçta?

DOKTOR: Gözlerinizi açabilirsiniz.

CATHARINE: Oh! Bir gariplik var üstümde!

(Sessizlik, duruş.)

Ne yapıyorsunuz, söyleyeyim mi? Bence beni ipnotize etmeye çalışıyorsunuz. Değil mi? Gözlerimin içine bakıyorsunuz, bir şey yapıyorsunuz bana gözlerinizle ve– ve gözlerinizle... Öyle değil mi?

DOKTOR: Size öyle mi geliyor?

CATHARINE: Evet! Bir tuhafım. Yalnız ilaç değil.

DOKTOR: Bana bütün direncinizi verin. Bakın, elimi size uzatıyorum, elinizi benim avcuma bırakmanızı, bütün direncinizi bana aktarmanızı istiyorum. Olanca direncinizi elinizden benim elime aktarın.

CATHARINE: İşte elim. Direnci falan yok.

DOKTOR: İyice gevşediniz değil mi?

CATHARINE: Evet.

DOKTOR: Dediğimi yapacaksınız.

CATHARINE: Elimden geleni.

DOKTOR: Olanları olduğu gibi anlatacaksınız.

CATHARINE: Anlatacağım.

DOKTOR: Eksiksiz doğruyu. Yalan, söylenmemiş bir şey kalmayacak. Hepsi aslına tıpatıp bağlı kalarak anlatılacak.

CATHARINE: Her şey. Tıpatıp. Zaten başka türlüsü elimden

gelmeyecek ki. Şey– kalkabilir miyim acaba?
DOKTOR: Evet ama dikkatli olun. Başınız biraz dönebilir. *(Kalkmaya çalışır ama beceremez, iskemleye yığılır.)*
CATHARINE: Kalkamıyorum! Bana kalk derseniz belki becerirem.
DOKTOR: Kalkın.
(Sendeleyerek kalkar CATHARINE.)
CATHARINE: Ne tuhaf. Kalkabildim işte! Öff, başım gerçekten dönüyor, Tutun... az kalsın–
(DOKTOR, koşup onu tutar.)
CATHARINE: –düşüyordum.
(DOKTOR, kolunu kavrar. CATHARINE, dalgın dalgın buğu tüten bahçeye bakar. Sonra yüzünü döner. Birdenbire yaylanıp DOKTOR'a sarılır.)
DOKTOR: Bakın dengenizi yitirdiniz işte!
CATHARINE: Hayır. Yapmak istediğimi siz söylemeden yaptım. *(DOKTOR'u kendine doğru çeker.)* Bırak beni! Bırak da, da, bırak da..! N'olur... *(Ağzını, tutkuyla onun ağzına bastırır. DOKTOR, kurtulmaya çabalar. CATHARINE, dudaklarını onun dudaklarına yapıştırır hırsla, bedenine sımsıkı sarılır. O sırada kardeşi GEORGE girer.)* Sarıl bana lütfen. Öyle yalnızlık çektim ki. Ölümden beter bir yalnızlık. Eğer delirdimse, delilik ölümden beter bir yalnızlık!
GEORGE *(şaşkınlıkla karışık bir tiksintiyle)*: Cathie! Sende de amma–
(CATHARINE, DOKTOR'u bırakır, soluk soluğadır, birkaç adım koşar, sonra bir iskemlenin arkalığına yapışır. MRS. HOLLY girer.)
MRS. HOLLY: Ne oluyor George? Catharine hastalandı mı?
GEORGE: Yoo.
DOKTOR: Miss Catharine'e dengesini sarsan bir iğne yapıldı.
MRS. HOLLY: Ne dedi Catharine için?

(CATHARINE balıçenin göz kamaştırıcı cengeline çıkmıştır.)
RAHİBE *(geri dönerek)*: Bahçeye çıktı.
DOKTOR: Zararı yok. Çağırdığımda dönecektir.
RAHİBE: Sizin için zararı olmayabilir. Ondan siz sorumlu değilsiniz.
(MRS. VENABLE yine girmiştir salıneye.)
MRS. VENABLE: Hemen çağırın onu!
DOKTOR: Miss Catharine! Buraya gelin. *(Rahibeye dönerek:)* Lütfen onu getirin Hemşire!
(CATHARINE sessizce gelir, hafif yalpalamaktadır.)
Miss Catharine, şimdi olayın aslını anlatacaksınız bize...
CATHARINE: Nereden başlıyorum?
DOKTOR: Uygun gördüğünüz yerden.
CATHARINE: Galiba aslında bu evde doğduğum gün başladı.
MRS. VENABLE: Ha ha! Görüyorsunuz!
GEORGE: Cathie!
DOKTOR: Biraz daha yakın bir tarihten başlasak.
(Duruş.)
Geçen yazdan başlasak mı?
CATHARINE: Ha, Geçen yaz.
(Uzun bir duruş. Bahçedeki kulak tırmalayıcı gürültüler, durulu ve tatlı bir kuş cıvıltısına döner. MRS. HOLLY öksürür. MRS. VENABLE tedirginee kıpırdanır. GEORGE, salıne önüne yürür CATHARINE'in gözünü yakalamaya çalışırken bir sigara yakar.)
CATHARINE: Acaba ben de–
MRS. VENABLE: Şu çocuğu uzaklaştırın onun yanından!
GEORGE: Sigara içmek istiyor, Vi Yenge.
CATHARINE: İnsanın elinde bir şey olunca, daha–
RAHİBE: Off!
DOKTOR: Zararı yok Hemşire. *(Sigarayı yakar.)* Geçen yaza gelince: Nasıl başladı?

CATHARINE: Sebastian'ın gösterdiği incelikle başladı, beni şeyden– meşelikten çok ötelere götüren altı günlük bir deniz yolculuğuyla, meşeliği nerdeyse unutmuştum. Bana yakınlık gösteriyordu, bana karşı öyle tatlı, öyle ilgi doluydu ki bazı yolcular bizi balayına çıkmış bir çift sandılar, tabii şeyi– kamaralarımızın ayrı olduğunu anlayıncaya kadar, sonra– sonra Paris'te beni Patou'ya Schiaparelli'ye götürdü –bu üstümdeki Schiaparelli'den! *(Bir çocuk saflığıyla giysisini gösterir.)* Öyle çok giysi aldı ki bana, yenilere bavulumda yer açmak için eskileri ona buna dağıtmak zorunda kaldım... yolculukta tavuskuşuna dönmüştüm! O da öyleydi tabii...

GEORGE: Ha ha!

MRS. VENABLE : Şşt!

CATHARINE: Ama sonraları, onun inceliğine gereğinden fazla karşılık vermek yanlışını yaptım; o elini tutmadan ben onun elini tutuyordum, koluna giriyor, omzuna yaslanıyordum, beklediğinin çok üstünde bir tepki gösteriyordum inceliğine ve geçen yaz birdenbire, tedirginleşti Sebastian ve–

DOKTOR: Evet?

CATHARINE: Evet, o Mavi Alakarga'lı defter!

DOKTOR: Defter mi dediniz?

MRS. VENABLE: Ben biliyorum ne demek istediğini. Kapağında Mavi Alakarga amblemi olan okul defterinden söz ediyor. Sebastian 'Yaz Şiiri' için o deftere notlar alır, düzeltmeler yapardı. Gittiği her yere götürürdü onu, ceketinin cebindeydi, smokininin bile cebindeydi hep. Geçen yazın defteri bende. Foxhill! Mavi Alakarga'lı defter çabuk!

(MISS FOXHILL soluk soluğa koşar içeri.)

Diğer özel eşyalarıyla birlikte Cabeza de Lobo'dan geldi, gemiyle.

DOKTOR: Yeni giysilerle Mavi Alakarga'lı defterin bağlantısını

pek kavrayamıyorum.

MRS. VENABLE: DEFTER BENDE! Ona defteri bulduğumu söyleyin Doktor. *(MISS FOXHILL çıkarken duyar bu tümceyi, rahat bir soluk alır, çekilir.)*

DOKTOR: Ama sözü böyle boyuna kesilirse çok güç olacak...

MRS. VENABLE: Bu önemli ama. Neden Mavi Alakarga'lı defterden söz etti bilmiyorum, ama defteri görmenizi istiyorum. İşte bakın burada! *(Defteri havaya kaldırır, sayfaları hızla çevirir.)* Başlık? 'Yaz Şiiri', yazın tarihi–1935. Sonra? Ya sonra? Bomboş sayfalar, bomboş sayfalar, hiçbir şey yok, hiç! –geçen yaz...

DOKTOR: Şimdi bunun ne ilgisi var?

MRS. VENABLE: Oğlumun yıkımıyla mı ne ilgisi var? Söyleyeyim. Bir şairin uğraşı, örümcek ağı kadar ince, incecik bir şeye dayanır Doktor. Onu alıkoyan bu kadarcık bir şeydir işte! Yıkımdan koruyan... İçlerinden çok azı, çok çok azı kendi başına başarabilir! Büyük yardım gerekir. Ben oğluma verdim o yardımı! O vermedi.

CATHARINE: O konuda haklı. Sebastian'ın benden beklediğini yapamadım. Ağın kopmasını engelleyemedim... Görüyordum koptuğunu ama tutturamıyordum, onaramıyordum!

MRS. VENABLE: Tamam, işte gerçek çıkıyor ortaya. Oğlumla aramızda bir anlaşma vardı, bir çeşit sözleşme, geçen yaz benden kopup benim yerime bu kızı götürdüğünde, o anlaşmayı bozdu! Korktuğu anlarda, ki ben ne zaman ve neden korktuğunu bilirdim, elleri titremeye başlardı, gözleri içe doğru bakardı, dışa değil, o zaman masanın üstünden uzanıp ellerini tutardım, tek söz etmeden, yalnızca yüzüne bakar, ellerine dokunurdum, ellerinin titremesi kesilinceye kadar, gözleri içe değil dışa bakana kadar ve ertesi sabah şiir sürerdi. Sürer ve biterdi!

(Aşağıdaki on replik hızla, birbirlerini bölerek söylenmeli.)

CATHARINE: Ben– beceremedim!

MRS. VENABLE: Elbette! O benimdi! Ona nasıl yardım edileceğini ben biliyordum, ediyordum! Sen bilmiyordun, beceremedin!
DOKTOR: Bu kesmeler...
MRS. VENABLE: Ben 'Yapacaksın' derdim, o da yapardı, ben–
CATHARINE: Evet, görüyorsunuz ya, ben yapamadım! Her neyse, geçen yaz Cabeza de Lobo'ya gittik, geçen yaz şiirini yazmaktan vazgeçtiği yöreden güneye uçakla...
MRS. VENABLE: Sözleşmemizi bozmuştu, kopmuştu benden–
CATHARINE: Evet! Bir şey kopmuştu doğru, yaşlı anaların –yıllar sonra da, oğullarını kendilerine bağlamada kullandıkları o inci gerdanlık– o yıllanmış göbekbağı,
MRS. VENABLE: Onu engellediğimi söylemek istiyor–
DOKTOR: Lütfen!
MRS. VENABLE: Yıkımdan koruduğumu yani!
CATHARINE: Tek bildiğim, geçen yaz birdenbire artık genç değildi Sebastian, birlikte Cabeza de Lobo'ya gittik ve Sebastian akşamları kumsalla değiştirdi...
DOKTOR: Akşamları kumsalla mı?
CATHARINE: Yani akşamdan ikindiye çevirdi, o müthiş şataf–
(Sessizlik. MRS. HOLLY uzun uzun ve acılı bir soluk alır. GEORGE tedirgince kıpırdanır.)
DOKTOR: Şatafatlı! mıydı aradığınız sözcük?
CATHARINE: Evet. Geçen yaz birdenbire, Sebastian işi ikindiye çevirdi, plaja.
DOKTOR: Hangi plaj?
CATHARINE: Cabeza de Lobo'da, Sebastian'ın adaşı azizin adını taşıyan bir plaj vardır. *La Playa San Sebastian* derler, işte ikindilerimizi orada geçirmeye başladık, her gün.
DOKTOR: Nasıl bir plajdı?
CATHARINE: Rıhtımın orada kocaman bir açık plaj.

DOKTOR: Halk plajı mı?
CATHARINE: Evet, halk plajı.
MRS. VENABLE: İşte böyle ufak ayrıntılarda ele veriyor kendini.
(DOKTOR ayağa kalkar, gözünü CATHARINE'den ayırmadan karşıda oturan MRS. VENABLE'ın yanına gider.)
Size oğlumun ne kadar titiz olduğunu anlatmıştım, buna nasıl inanırsınız?
DOKTOR: Sözünü kesmemelisiniz.
MRS. VENABLE *(keserek)*: Sebastian'ın rıhtımdaki kirli, bedava bir halk plajına gideceğine? Yüzecek yer bulmak için tekneyle bir kilometre açılan birinin?
DOKTOR: Mrs. Venable, ne söylerse söylesin, sözünü kesmeden dinlemelisiniz yoksa bu toplantının hiçbir yararı olmaz.
MRS. VENABLE: Bir daha ağzımı açmayacağım. Acımdan ölsem de dilimi tutacağım.
CATHARINE: Artık anlatmak istemiyorum...
DOKTOR: Devam edin. Geçen yaz her ikindi kuzeninizle bu bedava halk plajına gidiyordunuz, öyle mi?
CATHARINE: Hayır, bedava değildi, bedava plaj bizimkinin bitişiğindeydi, bir tel örgü vardı arada, az bir ücret ödeyip giriyorduk.
DOKTOR: Peki ne yapıyordunuz orada?
(MRS. VENABLE'ın yanında durur; kız öyküye girdikçe ışık da yavaş yavaş değişir: CATHARINE'e odaklanır. Öbürleri gölgede kalırlar.)
Orada sizi tedirgin eden bir şey mi oldu?
CATHARINE: Evet.
DOKTOR: Ne oldu?
CATHARINE: Bana bir mayo almıştı. Giymek istemedim. Güldüm. Bunu giyemem, dedim, ele güne rezil oluruz!
DOKTOR: Ne anlamda yani? Mayo açık saçık mıydı?
CATHARINE: Hem de nasıl! İnce pamuk ipliğinden yapılma tek

parça, beyaz bir mayoydu, suya girince içi görünüyordu! *(Mayoyu anımsayınca hüzünle güler.)* Onunla yüzmek istemiyordum ama Sebastian elimden tuttuğu gibi beni suya sürüklerdi, su boyumu aşana kadar, çıktığımda, çırılçıplak görünürdüm!
DOKTOR: Neden böyle yapıyordu? Nedenini anladınız mı?
CATHARINE: Tabii! İlgi– ilgi çekmek için.
DOKTOR: Sizin çevreden ilgi toplamanızı istiyordu, öyle mi, üzüntünüzü atın diye? Yalnızlığınızı? Geçen yaz geçirdiğiniz ruh çöküntüsünden böyle bir silkinmeyle kurtulmanızı istiyordu...
CATHARINE: Anlamıyor musunuz? Onun ARACISIYDIM ben! *(MRS. VENABLE, oltaya takılmış kocaman bir balık gibi solur.)* Violet Yenge'nin de görevi buydu!
(MRS. VENABLE haykırır.)
Bilinçli olarak değil! Geçen yazdan önce birlikte gittikleri şık, şatafatlı yerlerde ona arabuluculuk ettiğini bilmiyordu! Sebastian çekingendi. O değildi. Ben de değildim– İkimiz de aynı görevi yaptık onun için, bağlantılar kurduk onun adına, ama annesi şık yerlerde, zarif yollardan yaptı görevini bense demin size anlattığım yoldan yapabilirdim ancak! Sebastian yalnızdı, Doktor, o bomboş Mavi Alakarga'lı defter gittikçe büyüdü, büyüdü, öyle büyüdü ki, engin, bomboş mavi deniz kadar, gök kadar... Ne yaptığımı biliyordum ben. Garden Bölgesi'nden yıllar önce Fransız Mahallesi'nde de ortalıktaydım...
MRS. HOLLY: Oh Cathie Ablacık...
DOKTOR: Susun!
CATHARINE: Çok geçmeden, hava iyice ısınıp da plaj kalabalıklaşınca bana işi düşmez oldu. Bitişik plajdakiler ya tele tırmanıyor ya da yüzerek çevresinden dolanıyorlardı, bedava plajda sokak köpekleri gibi çerçöpten geçinen evsiz barksız gençler takımı, aç çocuklar... Artık derli toplu bir siyah mayo giymeme

ses çıkarmıyordu. Plajın uzak, ıssız bir köşesine çekilip kart, mektup falan yazıyordum– ve şey– üçüncü kişi ağzından günlüğümü tutuyordum, saat–saat beşe kadar, kabinlerin arkasında, sokakta buluşurduk o saatte... Çıktığında hep birileri olurdu ardında.
DOKTOR: Kimler gelirdi ardından?
CATHARINE: Barındıkları bedava plajdaki telden atlayan evsiz barksız, aç gençler. Hepsine bol bol bahşiş dağıtırdı –sanki ne bileyim pabuçlarını boyamışlar ya da taksi çağırmışlar gibi... Her geçen gün kalabalık büyüyor, gürültüsü, açgözlülüğü artıyordu! –Sebastian korkmaya başladı. –Sonunda oraya gitmekten vazgeçtik...
DOKTOR: Ya sonra? Ondan sonra? Halk plajına gitmekten vazgeçtikten sonra?
CATHARINE: Sonra bir gün, plaja gitmeme kararından birkaç gün sonra– Cabeza de Lobo'nun o alev alev beyaz günlerinden biriydi, ama alev alev mavi değil, alev alev beyaz bir gün.
DOKTOR: Evet?
CATHARINE: Deniz üstündeki lokantalardan birinde geç saatte bir öğle yemeği yedik. Sebastian hava kadar beyazdı. Lekesiz, bembeyaz ipekten Shantung bir takım giymişti, beyaz ipek boyunbağı, beyaz bir panama şapkayla beyaz pabuçlar, beyaz–beyaz lezar derisinden bağcıksız pabuçlar! Durmadan– *(Anımsamayınca, şaşkın bir kahkahayla başını geriye atar.)* –durmadan yüzünde, boynunda gezdiriyordu beyaz ipek mendilini, ağzına beyaz haplar atıyordu, kalbinin sıkıştığını anlamıştım, telaşlıydı, plaja o yüzden gitmemiştik...
(Bu konuşma süresince ışıklar değişmiş sahne kararmıştır. Yalnız CATHARINE'i kızgın, çok güçlü bir spot aydınlatır.)
Durmadan, 'Kuzeye gitmeliyiz bence,' diyordu, 'Bence Cabeza de Lobo'da bir şey yok artık, bence bitti burası, ya sence?' Bence

çoktan bitmişti! –ama belli bir şey düşünmüyormuş gibi davranmanın daha doğru olduğunu öğrenmiştim, çünkü, canım Sebastian'ı bilirsiniz, başkasının zıttına gitmeye bayılırdı, ben de hep onun istediklerini zorla yerine getiriyormuşum izlenimini uyandırmaya çalışırdım... bir... bir oyundu bu...

RAHİBE: Sigarayı düşürdü.

DOKTOR: Aldım Hemşire.

(Gölgedeki alandan fısıltılar yükselir, kıpırdanmalar olur. DOKTOR, kokteyl çalkalayıcısından bir bardak içki doldurur CATHARINE'e).

CATHARINE: Nerede kalmıştım? Ha şey, Cabeza de Lobo rıhtımındaki salaş balıkçı lokantalarından birinde saat beşte yediğimiz öğle yemeğinde, lokanta kentle denizin arasında kalıyordu, dikenli telin öte yanındaki kumsalda, çıplak çocuklar dolaşıyordu, masamız, dilencileri bizden ayıran dikenli telden bir metre kadar uzaktaydı... Kumsal, baştan başa çıplak çocuklarla doluydu, tüyleri yolunmuş kuşları andıran çok cılız, esmer, çıplak bir çocuk sürüsü, rüzgârla savrulmuşçasına dikenli tele üşüşmüş, bir ağızdan, 'Pan, pan, pan!' diye haykırıyorlardı.

DOKTOR *(usulca)*: Pan ne demek?

CATHARINE: Ekmek demek, o küçük kara ağızlarıyla yutkunma sesleri çıkarıyorlardı, küçük, kara yumruklarını ağızlarına sokup yutkunma sesleri çıkarıyor, kötü kötü sırıtıyorlardı! Tabii oraya gittiğimize pişman olmuştuk ama artık çok geçti.

DOKTOR *(usulca)*: Neden 'çok geçti'?

CATHARINE: Sebastian iyi değildi demiştim. Ağzına boyuna o küçük beyaz hapları atıp duruyordu. Çok ilaç almıştı galiba, bitkin düşmüştü... Gözleri, gözleri– bir tuhaftı, 'O küçük canavarlara bakma sen–' dedi bana. 'Bu ülkede dilenciler, toplumsal bir hastalık gibi. Onlara bakarsan, için kalkar, ülkeden tiksinirsin...'

DOKTOR: Devam edin.

CATHARINE: Ediyorum. Arada sırada duralayıp görüntünün berraklaşmasını bekliyorum. İlaç altındayken ya belli bir görüntü geliyor göz önüne ya da hiçbir şey...

DOKTOR: Peki?

CATHARINE: Onunlayken bana ne derse yapardım. O çıplak çocuk sürüsüne bakmadım, garsonlar sopalarla onları dikenli telden uzaklaştırırlarken bile bakmadım! –tel örgüdeki bir aralıktan fırladılar dışarı, savaşa giden bir ordu gibi! –sopalarını savurup çığlık çığlığa kaçışan çocukları kıyasıya döverek... dikenli telden uzaklaştırdılar... O anda!

(Duruş.)

DOKTOR: Devam edin Miss Catharine, şimdi gördüğünüz ne?

CATHARINE: Şeyler– o çocuk sürüsü bize bir şeyler çalmaya başladı...

DOKTOR: Efendim?

CATHARINE: Bizim için çalmaya! Müzik! –müzik denebilirse tabii...

DOKTOR: Nasıl?

CATHARINE: Sazları şeydi –vurmalı sazlardı!– Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

DOKTOR *(not alarak)*: Evet. Vurmalı sazlar, sözgelimi davul gibi mi?

CATHARINE: Sebastian'ın bakmadığı anlarda gizlice bir göz atıyordum onlara, kumsalın o bembeyaz, kavuran ışıltısında seçebildiğim kadarıyla sazlar, tele geçirilmiş teneke kutulardı.

DOKTOR *(usulca not alır)*: Tele–geçirilmiş–teneke–kutular.

CATHARINE: Bir de, bir de, bir de! metal parçacıkları, dövülüp yassılaştırılmış başka metal parçaları, şeyi andıran–

DOKTOR: Neyi?

CATHARINE: Timbali! Timbali bilirsiniz değil mi?

DOKTOR: Evet. Birbirine vurularak çalınan büyük ziller.

CATHARINE: Evet doktor. Yassılaştırılmış teneke kutuları birbirine vuruyorlardı! –Timbal...
DOKTOR: Anlıyorum. Sonra ne var görüntüde?
CATHARINE *(hızlı, soluk soluğa)*: Bir bölüğünün elinde de kesekâğıtları vardı kaba kâğıttan yapılmış torbalar!– torbaların içindeki körüklü bir şeyi çekip çekip bırakıyorlardı, bir aşağı, bir yukarı, bir sağa, bir sola, garip bir ses çıkartarak–
DOKTOR: Nasıl bir ses?
CATHARINE: Tıpkı–
DOKTOR: Tıpkı?
CATHARINE *(iskemlesinden dimdik kalkarak)*: Humpa: Humpa! Uuuuuumpa!
DOKTOR: Haa... Tuba sesi gibi.
CATHARINE: Evet öyle! –tuba sesi çıkarıyorlardı...
DOKTOR: Uumpa, uumpa, uumpa, tuba gibi.
(Tanımlanan sesi not alır.)
CATHARINE: Uumpa, uumpa, uumpa, tıpkı–
(Kısa bir duruş.)
DOKTOR: Tuba...
CATHARINE: Yemek boyunca, oldukça yakınımızdaydılar...
DOKTOR: Anlatın gördüğünüzü, Miss Catharine.
CATHARINE *(masanın çevresinde gezinerek)*: Anlatacağım, tabii anlatacağım, hiçbir şey durduramaz artık!
DOKTOR: Kuzeniniz Sebastian bu– bu konserden hoşlanmış mıydı?
CATHARINE: Bence ödü kopmuştu!
DOKTOR: Galiba çalgıcılardan birkaçını tanımıştı, çocuklukla ergenlik çağı arasındakileri, birkaç delikanlıyı...
DOKTOR: Ne yaptı peki? Bir şey yaptı mı, Miss Catharine? Yöneticiye şikâyet falan etti mi?
CATHARINE: Hangi yöneticiye? Yoo hayır! –Plajdaki salaş lo-

kantanın yöneticisine mi? Ha ha! –Hayır! –Kuzenimi anlamıyorsunuz.
DOKTOR: Nasıl yani?
CATHARINE: O her–şeyi–olduğu gibi–kabul ederdi! –Hiç kimsenin ne pahasına olursa olsun– şikâyet etmeye ya da karışmaya hakkı olmadığını düşünürdü. Fecinin feci, yanlışın yanlış olduğunu bilirdi bilmesine yine de Sebastian bir şeyin yanlış olduğuna asla inanmazdı! Herhangi bir konuda eğleme geçmeyi yakışıksız bulurdu!– içindeki sesi dinlerdi o kadar, o doğrultuda yürürdü...
DOKTOR: Peki içindeki ses ne yapmasını söyledi? Yani Cabeza de Lobo'daki olayda.
CATHARINE: Salatadan sonra, daha kahve gelmeden, birdenbire masadan kalktı, 'Kessinler artık! Garson, şu gürültüye kesmelerini söyle,' dedi. 'Ben hasta bir adamım, kalbim zayıf, fena oluyorum!' –Sebastian'ın bir insanlık durumunu düzeltmeye ilk kalkışıydı bu! Bence belki de –ölümcül yanlışı burdaydı... Çünkü bu sözden sonra garsonlar, sekizi-onu bir araya gelip tel örgüdeki kapıdan dışarı fırladılar, sopalarla, tavalarla, mutfaktan ellerine ne geçirdilerse hepsini kullanarak dövdüler kovaladılar küçük çalgıcıları! –Sebastian masadan kalktı. Masanın üstüne bir tomar kâğıt para attıktan sonra çıktı lokantadan, oradan kaçtı. Ben ardından gidiyordum. Dışarısı bembeyazdı. Bembeyaz bir sıcak, alev alev bir beyaz sıcak, sıcak, alev alev bir beyaz, Cabeza de Lobo'da, o ikindi saat beşte– sanki–
DOKTOR: Sanki?
CATHARINE: Sanki kocaman beyaz bir kemik gökte ateş almıştı ve öylesine pırıl pırıl yanıyordu ki kavrulup beyaza dönerken göğü, göğün altındaki her şeyi kendiyle birlikte beyaza çeviriyordu!
DOKTOR: Beyaz...

CATHARINE: Evet– beyaz...
DOKTOR: Kuzeniniz Sebastian'ın ardından lokantadan çıktınız, sıcak beyaz sokağa?
CATHARINE: Yokuş yukarı, yokuş aşağı koşarak...
DOKTOR: Yokuş yukarı ve aşağı koştunuz, öyle mi?
CATHARINE: Hayır; hayır! Koşmadık her iki yöne de! Önce– biz–
(Bu okuma sırasında çeşitli ses etkileri duyulmalıdır. Betimlenen vurmalı saz sesleri hafiften kullanılır.)
Çoğu zaman bir öneride bulunmazdım ama bu sefer bulundum...
DOKTOR: Ne önerdiniz?
CATHARINE: Kapıya vardığımızda, Sebastian'ın eli ayağı tutmuyordu, 'Hadi gidelim buradan,' dedim. Çok geniş, dik, beyaz bir yokuştu anımsıyorum, 'Sebastian,' dedim, 'bak şuradan inersek rıhtıma varırız, oradan daha kolay taksi bulabiliriz... Ya da yine içeri girelim istersen, onlara bir taksi çağırtalım! Hadi n'olursun! N'olur öyle yapalım, bu daha iyi bir çözüm yolu!' 'Sen deli misin, deli misin sen?' dedi bana, 'O iğrenç lokantaya geri dönmek mi? Asla! O çocuklar, garsonlara benim hakkımda iğrenç şeyler söylediler!' 'Öyleyse limana gidelim, tepenin hemen altında, bu korkunç sıcakta yokuşu tırmanmaya kalkışmayalım.' 'Lütfen sus,' diye haykırdı Sebastian, 'Bırak da ben karar vereyim ne yapılacağına, olmaz mı? Ben halletmek istiyorum.' Böyle diyerek dik yokuşa vurdu, bir eli ceketinin cebinde, çarpıntıdan sıkışan yüreğinde... Yine de gittikçe hızlanıyordu, korku içindeydi, ama o hızlandıkça öteki de artıyordu!
DOKTOR: Ne artıyordu?
CATHARINE: Müzik.
DOKTOR: Yine müzik.
CATHARINE: Ardımıza düşen çalgıcıların uumpa-uumpa'sı.

Ne yapıp edip tel örgüyü aşmış, sokağa çıkmışlardı ardımızdaydılar, ardımızda! –o alev alev beyaz yokuşta. Çıplak çocuklar sürüsü bizi o dik beyaz yokuşta, alev almış dev bir hayvanın kocaman beyaz kemiğini andıran güneşin altında kovalıyordu! –Sebastian koşmaya başladı, hepsi bir ağızdan bir çığlık attılar, havada uçuyorlardı sanki, öylesine çabuk kesmişlerdi ki önünü. Haykırdım. Sebastian'ın da haykırdığını duydum, ardına düşen bu tüyleri yolunmuş küçük kuş sürüsü onu beyaz tepenin yarısında kıstırdığında yalnızca bir kerecik haykırdı.
DOKTOR: Ya siz Miss Catharine, siz ne yaptınız o anda?
CATHARINE: Koştum!
DOKTOR: Nereye?
CATHARINE: Aşağıya doğru, yokuş aşağı, aşağıya koşmak daha kolaydı, aşağıya, aşağılara! O kızgın, beyaz, alev alev yokuştan aşağı, "İmdat" diye bağırarak– sonunda–
DOKTOR: Evet?
CATHARINE: –Garsonlar, polisler, herkes– hepsi fırladı yerinden, benim ardıma takılıp koştular– yine yokuş yukarı. Sebastian'ın o tüysüz, küçük, kara serçe sürüsünün arasında yitip gittiği yere vardığımızda– çırılçıplak yatıyordu, onlar beyaz bir duvarın önünde nasıl çıplaksalar öyle, buna inanmayacaksınız, kimse inanmadı şimdiye kadar, kimse inanamazdı, kimse, yeryüzünde hiç kimse böyle bir şeye inanamaz, onları suçlayamam! –Onun etlerini didiklemişlerdi, yemişlerdi.
(MRS. VENABLE kısık bir çığlık atar.)
Elleriyle, bıçaklarıyla, belki de müzik sesi çıkardıkları o kırık teneke kutularla parçalar koparmışlardı bedeninden, kesip koparmışlardı, kopardıkları parçaları o küçük, boş, kara ağızlarına, aç, vahşi ağızlarına tıkmışlardı. Çıt çıkmıyordu artık, Sebastian'dan başka hiçbir şey yoktu görünürde, Sebastian'ın kalıntısından başka beyaz kâğıda sarılı kocaman bir kırmızı gül deme-

tiydi sanki, parçalanmış, savrulmuş, ezilmiş bir demet– o alev alev beyaz duvarın önünde...

(MRS. VENABLE, şaşılacak bir güç göstererek iskemlesinden fırlar, yalpalayarak ama hızla kıza doğru atılır, ona bastonuyla vurmaya çalışır. DOKTOR bastonu kapar, tam düşeceği sırada yakalar onu. İhtiyar, kesik kesik solurken DOKTOR onu çıkışa götürür.)

MRS. VENABLE *(salme dışından)*: Lion's View! Devlet hastanesi, bu iğrenç hikâyeyi kazıyın atın beyninden!

(MRS. HOLLY hıçkırıklar içinde GEORGE'a koşar, GEORGE, sırtını döner annesine.)

GEORGE: Anne, okulu bırakacağım, bir iş bulurum, bir–

MRS. HOLLY: Sus oğlum! Doktor, bir şey söyleyemez misiniz?

(Duruş. DOKTOR, salme önüne gelir. CATHARINE, bahçeye doğru yürür. RAHİBE de ardından.)

DOKTOR *(bir süre durduktan sonra, dalgın dalgın boşluğa bakarak)*: Kızın anlattığı öykünün doğru olabileceğini hesaba katmalıyız en azından...

PERDE

İÇİNDEKİLER

BİR MADONNA'NIN PORTRESİ
7

DİKKAT ÇÖKME TEHLİKESİ
25

YAĞMUR GİBİ SÖYLE BANA BIRAK DİNLEYEYİM
39

SÖYLENMEMİŞ BİR ŞEY
49

GEÇEN YAZ BİRDENBİRE
69